

ספר

קסת הסופר

זהו דיני כתיבת ס'ת תפילין ומזוזות ומגילת אסתר
ותיקוניהם :

מלוקט ומחובר מאת

שלמה בן הרבני המנוח הירא ושלם מוה' יוסף
גאנצפריד זצ"ל
מקיץ אונגוואר

ואליו נצמדים דברים אחדים מפז נחמדים
מכבוד הרב הגאון האמת'י רשבבהג מוה' משה
סופר נ"י
אב"ד דק"ק פ"ב יצ"ז

ברפוס של הרבני הנגיד המפורסם מוה' שאול דוב נ"י :

לפ"ק

תרי"א

כשנת

מכתב והפנמה מכבוד הרב הגאון האמיתי השכבה'ג בקשי'מ מזה' משה סופר גיי אבי'ד דקיק פ"ב יצ"ו *

שולית יערגן סמוך לקיק פ"ב יום ח' כ"ג מנחם תקצ"ד לפ"ק *

איל עופר : אשכול חופר • במתניו קסת הסופר • ת"ה הרכ המופלג
בתורה כבוד מהו' שלמה גיי גאנצפריד סקיק אונגוואר יע"א :

יקרתו כגיעני עטיק סעצר • נהגוררי פס לסוף אויר עוז • וזיקש מעני לחס עינא
פקיחא על ספרו אשר חינך • נקראי שמו קסת הסופר • אשר צו ניקט וסידר כל
דיני כתיבת ס"ח הפינין ומזוז • ומגלת אבסר • ועיינתי צו • ועצתי צין נטריו מריסא
לסיפא, והנה כלך יפה רעיחי, ומס אין צך, מכוון לסלכס ע"ד סלמח מסודר צסידור נכון •
ושמחתי צו מהד • ושמחתי יתן' וינלע מעססו, המקום יחי' בעזרו • אזי אני פוקד על כל
הנתידי המחויבים לשמוע לקולי, שמיום הדבסת ספר קסת הסופר סלז • מכלאן וליך לא יחנו
רסות וכחצ קבלס לשום סופר כ"א זיקי' צקי צספר סזס • ורגיל על לסונו • כדרך סשוחטיס
סנוטליס קבלס וכמ"ס ע"ז סימן א' ס"ק פ' כן ינהגו עלס הסופריס • וסופר שטינו צקי צספר
סזה יופסל מסומחו • ויחזור לפרקיס כאשר יוסת עליו מסרצ • כן אני מלוד לנני וסלמודיי ס'
יצרס • כי לורך גדול הוא • ומכסלס גדולס חחת יד ססופריס צעו"ס • ולני לחוקקי ישראל
צמוני זמנינו שטיכס משגיחיס • ע"כ אני פוקד ומלוד לכל מי שמחוייב לשמוע לקולי שיחזיק
צמעו סכ"ל, וספר סלז כלו מחאדיס • וס"ר זס שלום לידידי סרצ גיי • ואס נלזנו
לדפוס סגרת סלז צמקום ססכמס סרשות צידו • וסחמוס צנרס • ס"ג *

משה'ק סופר כפפ"ד :

וב"ח אשר כתנ לי ינאו על מקומס צע"ס *

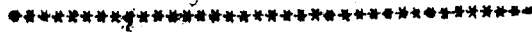
הקדמה

ב

יחגדל יתקם ויתנסח ידרכם של מלך מלכי המלכים הקדושים, אשר נחמדו כגדול צדק
 עולמו יש מאין, ויעם נאדם נשמת רוח חיים, מאקור
 קדושתו נחננס מאת ס' מן השמים, וינפח צורעו יעקב, לסמח לנו מורחו, תורם סוף עץ
 מים סני נקיהם והשחוחים אפיים, אצרכם במקלות עם, ואסירם עיו, אביעם רכנות
 צמופי, על כל הטוב אשר נעלמי, בן יוסני בית המדרש להוסינני, ואף צהמגוללו עלי סבת
 הזמן, וטרדוכי נמיי שעם, לסעריף ערף לביתי, צויעה אפי ויגיע רבם, ורעיוני נוכרו
 צמלוות סדאגה, מחני הזמן אשר נחתו ני, כי הרעותי את מעשי, וקפחתי את
 פרכתי, עם כל זאת תודות לאל, על פי סרוב קבעתי עתים לתורם, וסיה לי סיוס
 למלכס, והליכה למשמר משמרת ה' גרסס נפסי לחפצה, ותמיד פניתי על לטוני
 לפני ס' לתת לי כרווחס, למען אוכל שנת הסקע, לסגות נמורתי, ולסיותס סומנתי
 אשר לזאת תל, תמיד לא נתרפקי, מלעיין היעב, כפי הולך סכלי וסגתי,
 צסמעט אשר למדתי, כי טוב מעט נכוונה, ובנפשיתי לפיתי ליסעות ס', ועורני
 על דג נכוד שמו, ללמוד וללמד, לסמור ולעשות :

ועל

ככל יחגדל ויתנצח שמו, אשר נתן בלגי לקבל קבלת מופרים, אשר נכר
 נאווו צוס קדמאי, כי ראינו שערורים, ועתס צעוים ציור, ונמס ונמס
 אשר אין להס אף מקלת ידיעס נהלכותיכס, וסמס מוסכים נשנט סופר, וספרו
 ספריס למכויו כעמל דלרעס, ראיתי ונמתי אל בני, כי סוף זס רק עחממ סקרונ
 סספר, כי סדיניס מפוריס, ואין להס סינצור מיוחד על זס, ולזאת אף אס יגמדו
 נמחלתן, כאשר יתקרנו אל מלאכת הקודש, קנת דיניס, אצל כאשר יסנו, בן יסעו,
 סיס מסר ממוך רעיוניכס, מצלי מסיס על לב, לחזור עליכס כראוי ונכון, לזאת
 אזרתי כגנור סלני, צראותי כי היא מלאכת שמים, לקצוץ על יד כל הלכותיכס, כפי
 קולר ידי, ולעשות לסס מדור לעמס, ולמען יהי הכל ממודר כסיע לפני ססופר
 ויוכל ללמוד נקה, וגם לחזור לעתים, לנלתי יסורו מלננו, וקלסיו נסס קסס
 חסופר, לסוכר סני וסס אנותי, כי מספרו עולם כמספר שלמה ביה סר
 יוכף זצ"ל, גם נמספר קטן עולם, למספר קטן שלמה בן בילא, עם
 סג' כולליס, ואמנס בן, ידיעתי גם ידיעתי מך ערכי וקולר סגתי, כי עוד לא
 צינת סרס לי, ואיך יערב בני לגמט אל הקודש, להיות חונר סינור, אצל נועס
 סמרי נרותינו הקדוסיס ז"ל, סמתי למעון לי, סס סמרו, נמחוס סאין אסיס,
 ססחלל לסיות איס, וסס סמרו יעמתי ומלמתי סמעיין, וסעליתי על רעיוני, אולי
 מן ססמיס סניחו לי מקוס לספגדר, ויוכני ס' לסחגולל זכות על ידי, ולסניו סספוך
 ססי, צכל נפסי ורוחי, יעסס עמי לטובה אות, ויוכני לראות ממורתי נסלמות,
 ולעצרו ציראס ואימס, בלל ספן, ונפס שלמה :

קמת הסופר א

א מי הם הכשרים לכתוב ספרים תפילין ומוזות ולקנות מהם ובו ה' סעיפים :

א הסופר צריך להיות (א) מאד ירא שמים וחרד לדבר ה' לפי שצריך לדקדק בחסרות ויתרות ולפתוח במתן ובכוונה גדולה שאם חסר או יתר את אחת או שלא עשה איזה תיקון כפי הראוי דיני כתיבת תפילין מהר"א מיינע סיים מסביר את נשמתו כי הוא נולד את הריבוי וגם מהמזיאם אשריוס כלא מצות עשה ומכרכים בכל יום ברכה לבטלה ועליו הכתוב אומר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה לנפשו ונאמר ארור עושה מלאכת ה' ברמית על כן הוא מן הראוי למי שיש כח בידו למנות סופרים מהוגנים אנשי אמת שונאי בצע בעלי תורה יראי אלהים וחרדים על דברו ככל עירועיר ובכל פקד ופקד כמו שממנים שוחטים וכורקים מהר"א מייס וכל מי שכותב סתת תפילין ומוזות טובים וכשרים כפי כל יכלתו היו שברו כפול ומכופל וניצל מדינה של גיהנם :

ב סתת תפילין ומוזות שכתבן אשרה או קטן או נכרי פסולים משום דכתיב וקשרתם ובכתבתם ודרשינן כל שאינו בקשיקה אינו ככתיבה וכיון דילפינן בקרא מן אנרס בעינן שיחיה דוקא גרוד ממש דהיינו שהביא כ' שערות אחד שהוא בן י"ג שנים אבל מספיקא פסול לכתוב עד שיעברו רוב שנותיו או שנודרו בו סימני סרים :

ג כל שפסול לכתוב פסול ככל תיקון עשייתו (ב) וצריך לרזז הסיפרים ולענשם שלא לעשות שום תיקון על ידי אשה או קטן :

נמצאו

(6) מאד ירא שמים כו' , כתב הפ"מ , ולדעתי יותר משוטח , כי סס לאו דכנייה , וכלן מבטלין כל ישראל עשס בכל יום , ומזרכים זרכס לזטלס , ופאי נאמר דלא קעטס חמור מעטס , מ"מ זרכס לזטלס , שעוצר על לאו דלא תשא , י"א דכוי ד"ת , וצלידוף עטס ודאי חמור משוטח עכ"ל . ורפאי להעתיק פה , מה סכהז כספר מסנת חסידים סעיף רכ"ח וז"ל , מתוך כתב הרז וכו' יר"ס כרואס ספלות סדור סלנו זו סכוס יחוס , וסין דורס , וסין מזקס על דז י"ס כסלו ססס זרמוס סל עולס , וכל ריק ופוחו סידוע לכחז סזיס כתב אסורי מהולקל , מהזכט צעליס סלינו סלו , ומקנז סמיכה להיות סופר סח"מ , ועל ס"ת , תפילין , ומוזות , מסופרים סלנו , יסמכו קהל ועדה , ויסרלל , הקנוזים וסרמוקיס , ויס"ל לנו מן סתימס סלנו לוסיקין וסין חלו נענין , מס חמיס סיס זוח , פוק חוי עוצרס דר' חוקי' ור' ייסס , (זמדורסו סל ר"ס ז"י , ח"ג דף ע"ב) ותרון מיני' דלס על יתרון וי"ו דכוי זקרס וסוכעמ ססס פרסות , דמו לכני מחיס מני מהינחס ופמרו לכו דכוי סס"ת סכול , ומסקר זסמס דמלכס , מס יעשו זס"ת סוכחז זכל סססרונות סלמוריס וכיו"ל זכס , ומכח זכ אפסר להמלין זעדרס זמה סענזתי לע"ל (ר"ל זכעיף רי"ט סס כתב תוכחח מוסר על מס סעטלטינן סס"ת ליקס אותו לזית סלזל , סו למי סכועי לאסחו סיולרס ללכת לזכס"ז) , יען כס דנין , דכיון דלינו נכתב זקדוסס סללרכת יכולין להקל זו , לעטלו עמקוס למקוס , אמנס ענ סנרכות סמזרכיס עליכס לני דוי , וסין זידי סנע מוסיגס לתקן , רק להודיע זערי לזניס , סולני יחנן ד' וזדורות סזאיס סמלס ימלס סזיס תיקון ויוכסרו דזרי , עכ"ל : (ז) ולרין לרזז כו' , חס"ו מהר"ס לזנינן סיי"ס , וכחז סיס לזכר ולכחמיר , סלל לעשות סוס תיקון סס"ת ע"י חס"ס , סן לגרוד סמחקיס , וסן לתפור סיריעות ולסנרס יחד זחפירות גידין , וזניענז סס חפירס , מס אפסר זקלות לתמיר למסידות סתפסר סלסס סוח יותר עוז , וכן חס גרדס סנייעות זנוף סלוחיות ע"מ , כנון זקוי"פ וס"ס ומל"ף , סכ"י זדיענז סכול סס"ת , מסוס דכוי חק חוכות , סלל לס סיו סנייעות וסדניקות זין סות ללות , וסלסס ספרידס לז סלסס זדיענז , רק חס יודע כסופר סמקומות מס סגורס , יגרוד ויחזיר וימקן זככסר , דזס מקרי לזטלס , (וזוקל זס"ת , סלל זס"ת דסכולין זסלל גמדין עיקרי

קמת דסופר א ב

ד נמצאו תפילין ביד עכו"ם ואין יודע מי כתבן (ג) כשרים : ואם נמצא ס"ת ביד עכו"ם יש מבשרים נמכר וי"א יגנוז : ואם הוחזקו שבזו עכו"ם ספרי ישראל תולים שאותן ספרים שלהם הירד וקורין בחם וד"ה במקומות שאין העכו"ם יודעין לכתוב אמרינן מסתמא כזו אותן :

ה אין לוקחין ס"ת תור"ם בן העכו"ם יותר מכדי דמיהן הרבה כדי שלא להרגילן לגנוב ולגנוז אבל במעט יותר הי"כים לקנות (אפילו במקום שצריכים נניוח) ואם העכו"ם רוצה הרבה טובי זכר צריך לעסיק ולדבר עמו בדברי ריצויו אולי יהיה מושווה עמו בכדי דמיו ומעט יותר ואם אח"כ עימד בדעתו אז מניחו כודו ואין לומר לעכו"ם ליתן לו בזל יותר מדאי שמא יבעים העכו"ם וישליכום למקום אכזר :

ב העור שכותבין עליו ושרטוט ודין הריו : ובו מ"ז סעיפים :

א אין כותבין ס"ת תפילין ומוזיזת על עור כהמה חיה ועוף הטמאים משום דכת"ב למען תהיה תורת ה' כפיף ודרשינן ממין המותר כפיף ולא על עור דג אפילו טהור מפני הוהמא רמז"ס שאין הוהמא פוסלת בעבודה אלא על עור כהמה חיה ועוף הטהורים אפילו עור נבילות ושרפות שרן מים ואפילו נחורות ועקורות : וגם עור שליל מקרי עור לענין זה וביתבין עליו ס"ת תור"ם וחוא המוכתר (א) ואחר כך עור העיף ואח"כ עור החיה ואח"כ עור כהמה ואחר כך עור נבילה :

צריך

מיקרי דיעבד : (ג) כשרים כו' , צמרא אמרינן כמלא ס"ת ציד עכו"ם , אמרי נה קורין צו , ולארי לם יגנוז , וסטור צמ"ת ספק דיגנוז ונתפילין פסק דכשרים , וז' כז"י ש"ה א תימא , ות"י דאפשר ה"ה רממיינן ופמרינן יגנו , דוקא צמ"ת , סכגוים עשוין לכתוב ס"ת לעלמן , להמלא צו , אבל תפילין שאין כגוים עשוין לכתוב , לפי שאין לריבין נכס (מנללל פיקורס ה"ה ישרל עין , ויודע לכתוב , מיישינן דיגמל פיקרי וכתב) לא אולוינן צכו לסומרא , אלא נקענן במחן דמכשיר , וצ"כ כל שלמה ס"י ס"ח כתב עוד טעם לחלק , אמנכ כתב , אלא טעמ"ה ה"ה מכל לחק צהכי , צמס סכל המחנרים לא חילקו , ונלע"ר נייצ , דכנס הי"ש צעלמו כתב טס צמ"י ס"ז , אלו כגוים דמ"ה סממל ציד נכרי קורין צו , מדחגי צמתניחין אין לוקטין ספרים כו' ולא מני חין פודין , כמו חין פודין סת סצוויין , ש"ת סכ"ה לקיחס כשאר לקיחות , דסיינו ללרנן , כלומר לקרות צו , ומכ דקאמר דילמא ליגנו דישוי צעלמא קאמר יע"ש , ומ"מ סכ"ה דעת כריף וכרפ"ט וטאר פוסקים דס"ת שנמלא ציד גוי יגנו , ולתצ כז"י דמשמע לכו דרצ אטי דמכני דילמא נגנוז ס"ל כמ"ד דיגנו , וכוות"י נקטינן , ואמנכ ה"ה דקדוק הי"ש אטלי לא מני חין פודין , לכן נרלס להטור לחלק דנתפילין כ"ע מודים דכשרים , דצנתייחס לא חגי יגנו אלא צמ"ת (וכז"י כתב דר"ג דאמר נקטינן ס"ת סכתבו מין ישרף , לאו דוקא ס"ת , אלא ה"ה לספילין ומוזיזת , ולדעת כגוה א"ש , נלס נקט מו"מ , משום דאמר נמלא ציד גוי אערי לם יגנו , וצמ"ה ניכס מ"ד יגנו) וסת"י ספרי דחגי צמתניחין חין לוקטין משום תפילין ומוזיזת , סה"ס לקיחס כשאר לקיחות , דהיינו ללרנן , דכגוים :

(ב) ואח"כ עור העיף כו' , כי"כ המגן אברהם צקס כרמ"ע , ור"י ח"י לפעתיהן פס לשין כהסיבה סכתב צמ"ה ס"ל לזו וז"ל , וצטעמי סמלוח לסקנס וז"ל , אכר טעור קסוף , אע"פ סקוס נכשרו , משונה לכתיבת תפילין יותר מעור צמ"ה , לפי טרוחות קדושות וצטעוס צעוף סכסור , די ע"כ דמו טעון כיסוי , ויש ללמוד מטעם זה , טעור מים משונם משל צמ"ה , סע"פ סכעוף משונם יותר , ויגיד עליו קלות סע"פחות , עוד סוכ"ף לטוב עור סגול , ויחב מצולס למגוס מן כמונה , כי אמר שאין צמ"ה יוללס לפויג סענוס , שא"כ נק מקצנס דין טע"פ"ו נרס גדין , וכסילין טעור מן הדין , אלא יולס לפויג סענוס , ע"כ , ואין ספק דשלין

קמת הסופר ב

ב צדיק שיהיו חצרות מעובדין לשמה ולשמה רקדושה חמורה מחגי
 רקדושה קלה * אבל לשמה רקדושה קלה לא מחגי רקדושה חמורה לכן
 קלה המעובר לשם ס"ת מותר לכתוב עליו תפילין ומוזות * ואם מעובר לשם
 תפילין אסור לכתוב עליו ס"ת משום הקדושת ס"ת חמורה ומותר לכתוב עליו
 מוזה רקדושתה קלה כתפילין * ואם נעבר לשם מוזה אסור לכתוב עליו אף
 תפילין וכ"ש ס"ת :

ג לכן יאמר בתחלה בשמשים חצרות (ב) לתוך הסיד עורות אלו אני מצבר
 (ג) לשם ס"ת תפילין ומוזות ועור לבתים ולשם זה אשים עורות אלו לסיד
 ואז בשר לכתוב עליו כל מה שירצח (אבל לחור אסור לשנותו) וחרוצה לצאת
 כל החששות יאמר כך עורות אלו אני מעבר לשם ס"ת ואני מתנה שאם ארצה
 לשנותם לתפילין או מוזה או עור לבתים יהיה הרשות בידי ולשם זה נזי :
 ד לכתחלה צריך שיוציא כן בשפתיו דוקא שמעבר לשמה וכדיעבר סני אף
 אם חישוב כך במחשבה :

ה נכון דרקק בקדושת העיבור לשמה כל מקום שאפשר לצוא ע"י ישראל
 ולא ע"י נכרי בני יונה ואע"פ שהישראל אינו מעברו ביופי כמו הנכרי כדי
 לחוש לדעת הרמב"ם שפ"סר אם עיברן עב"ם אפילו ישראל עומד על גבו
 יאמר לו עבור לשמה משום דברי ארצתא דנפשיה קעביד אבל בסמך שאין
 עברנין ישראל שבוים יש לסמוך על חרא"ש ושאר פוסקים שמכשירים אם
 ישראל עומד ע"ג ואמר לו עבור לי עורות אלו לכתוב עליהם ס"ת וכו' ואמרנין
 נכרי מסתמא ארצתא דנפשיה קעביד הי"מ ס"י נ"ד ודוקא שמצוח כן לעב"ם
 כפ"י וישמע אבל שחבת ישראל לא מהני לעב"ם כ"ג ע"ג ס"י קע"ה וס'
 צדיק להיות סמוך כרגע שנותן חצרות לתוך הסיד ולא מהני מה שאמר לו
 קודם לכן מיהו אם אפשר יסייע לו חישי"אל קצת בתחלת העיבור כשנותנו
 לסיד ויאמר שהוא עושה לשם ס"ת וכו' וכן נוהגין * וכדיעבר אפילו לא סיעו
 כלל בשר אם צוה לו מתחלה פני מגדים אבל אם לא אמר לו כלום מתחלת
 עיבורו אלא באמצע עיבורו ביקש הישראל ממנו שיגמור לו העורות לשמה
 אפילו סיעו גם כן לא מהני הרמ"ם נהלות ז"ת וסכ"ש כשהם נגמרים ע"י נכרי רק
 שגירד וחלוקן לשמה לא מהני ופסולין :

כשמעבדין

טל חיס עדיף משל כהמס, ונמרוויכו של שחוטט מעלי עפי, שחטיט חמו מעטרתו וסין לט
 דין לגז עובר, חבל נבילס זין זירי אדם, זין שמתס מאלים * משמע ססול דין קסס גס לטביל
 וטל כהמס שחוטט, עדיף משל חיה נבילס, עכ"ל סמ"ע ועינין זאנו' דנח : (ג) לתוך ססיד
 נעטרת זקנים נחז כשטיים לחוס נמים, וננודע זיסודס מכדו"ת ס"י קע"ס סטיג עליו
 דהנתיבס לתוך סמים ללו כלום כוס, חלל סכנה סימרכך סעור, ויובל חמ"כ עורס ססיד,
 וסמנס נר"ה סהע"ט נמשך זוס מלך הנדוך שפמר טכחז דנכל מעטס ססול עורס יסמר כן,
 וכתב גס כמניחן נחלס למים ע"ס ומ"מ סלך פוסקים לא נחזו חלל ש"מלך נחלס סעינוד,
 וס"יוו כסנחחו לסיד : (ג) נסס ס"ת חו"מ נו', כ"ל סהע"ט, וכן נוסגין זלמת, ונחשו' עס"ג
 ס"י ס"ה ט"ח ז' נרגח לפי מה דסמרינן דעור סנענד לטס תפילין פ"נו כשר לנחז עליו ס"ת,
 כי קדושס ס"ת חמורס מהפילין, פס כן נטכותב פח"כ ס"ת, מוכרחים מנו ל מר סונרל סונר
 סוכו הקלף סעינוד לטס ס"ת, וזכו הקלף סעינוד לטס תפילין, וסלס מילכ נהקס"ת מרדכי ד"ס
 להספתק פס עינוד נלמס כוס מדולרימס, וס"כ כוס ססער דלס חמ"י זיריס, לכן נחז כוס
 ש"מנס

טוהגאון מור"ם * (לא חמטג כן מש"ס נח"ק סוף ע"ס ע"ס *)

קמת הסופר ב

ד

ו בשמזכרין עיי עבוי'ם יסמן העורות בנקבים במרצע כעין אותיות ולא חיישינן
אח"כ שכא' החלפים ויזיף סימניו אחריו משום דמיתרר פן יכיר ישראל
בטביעת עין שיש לו בסימנים או מפני שארו הנקבים משו סחד'ש ננוך סאמר
ויש מי שאומר שלא יסמן במרצע אלא כתוב על הראש מכפנים :

ז צרף שיהיו מעובדים בעפצא אי כסיד וכיוצא בו מברורים שמכווצים העור
ומחוקקין אותו גם וצריך לזהר שיניח העור בסיד עד שיפול השיער מאליו
לא עיי נדירה ואם מוציא קודם לכן לא יכתיב עליו משום דחוי דפותרא :

ח (ד) גי' עורות הן גויל וקלף ודוכוסטות כיצד העור שלם אחר עיבורו נקרא
גויל ובזמן חנם' היו נוהגין לחלוק תציר בעבי' לשנים עד שיהיו שני עורות
אחד דק הוא שממול השני נקרא קלף ואחר עברה שממול הבשר נקרא
דוכוסטית הלכה למשה כסני' שיהיו כותבין ס'ת על הגויל במקום השיער
ותפילין עב הקלף במקום הבשר וכיוצא על הדוכוסטות במקום השיער ואע"פ
שכך היא הלי'ם אם כתב ס'ת על הקלף כשרה ולא נאמר גויל אלא למצט
דוכוסטוס וכן אם כתב מזורה על הקלף או על הגויל כשרה לא אמרו
דוכוסטוס אלא למצוה * וקלפים שלנו שאין חולקים איתם יש להם דין
קלף וכותבים עליהם לצד הבשר שמרה שמגרדין קליפתו העליונה שבמקום
שיער אינו אלא בדי מה שצריך לתקנו ולהחליקי ואפי' אם היו חולקים העור
לשנים היו צריך לגרר ממנו כף ומצר הבשר גו' ידים הרבה עד שאין נשאר אלא
הקלף וקלף זה מובחר נסי' מגויל וב תבין עליו לבת חלה ס'ת ואין כותבין עבשו
על הגויל וגם כשר למזוזה * כ' צמפי' נעויעס של כמחה ונספח מעון לריות ואכלנס
צריכים הסופרים לזהר לגרור היטב מצד הבישר שלא ישאר שום קליפה דקה
במקום הכתיבה והסימן מה שיכיר לקלף ולחפריש במחט אפילו קליפה כחוט
חשערה זהו נקרא דוכוסטוס :

ט אם שניה וכתב על קלף זה במקום שיער ס'ת או מזורה יש פוסלין ויש
מכשירין אזי רכס ותגילין לכולי ערמא פסור :

י כתב מקצת ס'ת על הגויל ומקצתו על הקלף פסול לפי שהוא כשני ספרים
אבל אם עשה חציו גויל וחציו צבאם פ' עור של צבי ושאר חידה אע"פ
שאינו מצוה מן המובחר כשר :

יא מה שנהנו קצת סופרים שאהר עיבוד קלף בסיד מושחין אותו בצבע לבן
שקירין לאג ועיי זה הוא הלק ובחיר כלבנותו מאד (ה) יש מי שמכשיר ויש

מי

סיחנס נחמלס (כמ"ט צפנים) * ולאנס ראימי צס' סו'ת נעע טעויעס ס'י' כ"ח סכת
סכמעייז היטב גדיני גרירס, סטעמיק סרמיז ביס"ט, ימלס סס נרדין טזוס טאורס למ"ט
וגמפילין, פן צו מטוס גרירס וכטר * ועל אטר נכאל סס אס נכון לסתנות צוס סאופן, טיאפר
טלק סקלף, טלני עמיד נחמוז עניו ס"ס, מעונד עכשיו לטס ס'ת, וסלני עמיד נקחז עליו
מפילין, מעונד עכשיו לטס מפילין, טשיז סס דוס ממט דינא דשני עוגין טלני עמיד לסכריס,
ויש צו מטוס גרירס ונדפו' איז גרירס יע"ט * ויעייז צמ"ט א"ל ס"ק י"ג סחליט צפסיעות
מתשו' סרמז'ס טכ"ט פ"ט מכלכות מפילין ס"ל י"ט דעינדו לסמס סוי דרננן : (ד) ג' עורות
סן כו', כ"כ סרמז'ס פ"ט מהל' מפילין סלכס ח' ט', ופ"י גויל, סיינו טלס נהקן, כדאמרינן
סזני דלס עטפייז, וקלף נקרא ד' החילין על סס דקותו טקלף, ודוכוסטות נקרא ג' סזנר,
כי דוך נלסון גמרא עיקוס, כמו דוך פלן, ומוסטות נל' יון נזר, וכותבין על סיינס צמקוס
דינוקס יסד, וססימז נכוד אלהיס סמטר דנר צפ"י ססתפילין ועיווס ססס כבוד ס' יכנצו
צמקוס סממט, דסיינו צמקוס דינוקס יסד, עטרת וקניס : (ה) יש מי שמכשיר, כן סול
דעת

קטת הסופר ב

מי שפוסד משום דחייב בין הכתב לקלף וזכון לחמיר ;
 יב הלכה דמשה מסיני שאין כותבין ס"ת תו"ם אלא בדיו ולכתחלה
 לעשותה כענין זה (ו) מקצצים העשן של שבנים או של זפת או של שעווה
 וכיוצא בהם (בר"א פלאם דום או קיהנרוס) ועשן שמן זית מצוה מן המוכרח
 וגזכרין איתה בש"ף אילן (גומיע) ובמעט דבש ולותתין אותו הרבוץ
 ודבץן אותו עד שיעשה רקיץ ומיכשין אתם ובשעת כתיבה שורחין בהם
 עפצים וכיוצא בו וכותב בו שאם תמחקו יהיו נמחק וזוהו הדיו שמצוה
 המוכרח לכתוב בו סתו"ם ; ואם כתב שלשתן כמי עפצים וקנקת
 (קופפער וואסער) שהוא עומד ואינו נמחק בשמים וכן נוהגים עכשו לכתוב
 חריו אפי' לכתחלה כמי עפצים וקומום (גימיע) וקנקנתום אם כן מר"ה עטרה
 ההלכה שנאמרה למשה מסיני שיהיו כותבים בדיו למעט שאר מיני צמח
 כגון האדום והירוק וכיוצא בהם שאם כתב אפי' אות אהרן כשאר מיני צמח
 או בזהב הרי אלו פסולים ואפי' כתב מתחלה בדיו שחור ואחר זמן נתקלקל
 הדיו ונעשה אדום נמי פסול (ע"ל ס"ת סע"י כ"ג) וצריך להשיגו על זה כמאר
 כי שכיח טיבא ; וכן אמר לכתוב שום שם כתנ"ך שלא בדיו וי"א דלא בעינן
 דיו רק בס"ת ; נח עסק דיו א"צ לשמה ואין איסור אם נעשה מסתם ימים ;
 יג אם זרק עפרות זהב על האותיות מעביר הזתב וישאר כתב התחתון וכשר
 פני מגדים אפי' כתפירין ומוזות ; אבל אם זרק זהב על אות מאזכרה
 לו תקנה (ז) רפי שאסור להעביר הזהב משום דחוי כמוק את השם ;
 ס"ת

דעת מהר"י מינץ נחשו' ור"איתו מדיו ע"ג דיו , אלז צמ' בני יונס האריך לפסול משום ד'
 חייבה , גם מפני שמינו מתקיים זמן מרובה , כי סופו שהצבע מתפרד מעל הקלף כשתפוס
 ופ"כ גורם מחיקת הטעם , ומע שהנחת מהר"י מינץ רפי' מדיו ע"ג דיו , דהם משום דחוי יונס
 וגזין נמינו לא חייב , ובהה מלאתי נחשו' מהר"ם א"ש ח"ג ס"י ל"ב כתב ג"כ לכת"ר , וכן
 עזר רפי' לכת"ר , משום דחוי ונלוחין וכל לנלוחין אינו חולץ * , כדאמר רנ"א ג"כ לולב סוכס
 נ"ו וממנו נפע"ד נרפס ד"ס לחלק ג"כ , ואין כחן מקום לכאריך ; סח"כ ר"איתי נחשו' מופנים
 דמיתת סס צפ"ג , חייב אדם לכתוב ס"ת כלס נקלפים נא"ס ועורות לצועים כו' שנאמר זס אלז
 ופסוכו כו' , ופולי כוונתו על ד' כחילון סחורי הכחז , לו י"ל שהוא ט"ס , ול"ל עורות לצל"ס
 דהיינו קלף צ"י : (ו) מקצצים העשן כו' , כ"כ כרמז"ס וסאר פוסקים , דלכתחלה צעין דיו
 הנמחק , ואפי' תמק מדוע לא נסגו כסופרים עתה בדיו כו' , ואפי' נעלג"י נסיתי ועסימי אותה
 סלקחתי קיסנרוס , וגנלתי היטב היטב עם מעט מים ודגש , גם קלת גומיע נסתי נחוכה ,
 ועסימי מפתס רקיין , ונסינטי היטב , ואפי' אני סורס עפלים צמים , וג"כ עם קלת גומיע
 ובשעת כתיבה אני סורס סרהקין דיו גוס המי עפלים , וסוס דיו יפס מלד , ואפי' כותב צס
 ס"ת סלי , ס' יזכ"י לגמרו ולהיימו : (ז) לפי סאסור לסעצ"ר סוכס כו' , כהס כפי"צסס סריצ"ס
 סו' ז' חס עצר וגירר סוכס וכחצ בדיו כשר , מיהו ככל סאוכנות הספר אפי' דיעצ"ד פסול ,
 משום דמחוי כמקומר עכ"ל , ור"איתי סהקסס ציסועת יעקב לפי"ז , א"כ למס כחצ צס"ע ססס
 סס

מהגאון מהרמ"ם * אין כוונה בני יונס סתהי חלילה פוסלת אלא ליטא צעלמא כיון
 סכטיס סטוחים על הקלף מפסיק צין הדיו לקלף ולא נכתב ס"ת על
 סקלף אלא על טיחה המונח עוח על הקלף , וידוע כג דרין הטיחה לא נשאר סוס רוסס כתיב
 על סקלף נמלס ס"ת נכתב על דצר אחר סלל בקלף אטו לס ידצ"ק נייר על סקלף ויכתוב ע"י
 יונסר , ומע לי נייר לו טיחה , ע"כ אין מקום לדצרי מהר"ם א"ש כנאך ועיין סיטת רמז'
 סצ"ן , וריעצ"ת נסוכה סס סכ' גם נולב אין פסול משום חלילה , ולסון חלילה סוס לט'
 מוסלל ע"ס :

יהי ס'ת ומוזרות צרכין שרמטום ואם כתוב בלא שרמטום פסולין ויש לרדק
 לשרמט לשמה בפני עינות ואם כתב שעות וזרה שם איזה תיבות ונמחק
 השרמט ישרמט בהדש איתו המקום וכתב לף איתו צריך לשרמט בלא שיטה
 על זרה ויהי שצריך למעלה ולמטה ומב צדדים אע"פ שידוע לכתוב בלא
 שרמט ואם אינו יודע כישה השיטות בלא שרמט כל השדות ולא
 ישרמט בעופרת וביצא בו ספני שצובע :

טו צריך שיכתוב כימינו ואם כתב בשמאל פסיכים אם אפשר למצוא אחרים
 כתיבים.

אם זרק וכן על אותיות מעניר כוסנ , דמשמע אף אם זרק על רוב אותיות ג' מהני נגידה
 אלהם לא נסמל משום דמחוי כמומר לדינת רבי' צ"ס , ופשיטא דלענין מחוי כמומר אין מיתה
 אין תוסיות הסס וזין סקר תינות עכ"ל , והנה גם בפני יונס כתב נפשית ד דף בשאר תוסיות
 אם יטרך אח"כ לסעניר בקולמס , אם יעסה כן בהרבה אותיות מחוי כמומר ופסול . ולפע"ד
 ליתיה לומר לפי"ס סג"א צ"ב ל"ג ס"ק ו' . העטס דפסלו חכמים אף נסס אחד לסעניר ע"ל
 קולמס לשמך משום דמחוי כמומר , וסיינו למאי דמסני כח"כ , סיינו טעמא דחכמים משום
 דצעינן ז"א , מפני סג"א דקיינו משום דהוי עכ"פ מומר קת , וסך דנתיבס שחט והאי לא
 ח"כפת לן נכ"ס מ"מ נסס חינו מן המוזמר . דצעינן ז"א . (עיין במחילת סהקל) א"כ ק"ה
 מקום לומר כמזן ג' יסודס אף דמודס בלזכרות דכל הספר משום דמחוי כמומר סיינו
 דוקא בלזכרות דנכולסו מודה דצעינן ז"א ואינו סדר סיכיו כולס עכ"פ קת מומר אבל בשאר
 תיבות אפטר דלא טייך מומר בהעברת דיו דלא אמתר נגמ' מומר בשאר תיבות אלא בלזכרות
 המלוות ציגי טייץ סכרסא ויתר מומר . סן אמת סניצ"ס מואר סס . דף בשאר תיבות טייך
 מומר כהעברת קולמס סכתב דמסיק לא חמרינן נגמ' נד' טעיות נכל דף שיהקן צגרידס ויחזור
 ויכתוב על סגור משום דהוי מומר , אבל לפי הסו' סרס"א סהניס סס דבאמת גס נד' טעיות ואל
 לתקן צגרידס , וסא דמאר' נגמ' יגנו סיינו עד שיהקן , ולא סוי צוס מומר , וקעצרת קולמס
 ודאי חינו מומר כ"כ כמו תניבס על מקום סגור כמ"ס סרבי"ס ג"כ , וע"כ זיל סא דמאר'
 נגימ' לר"י דמודס בהעברת קולמס על כל הלזכרות דמחוי כמומר סיינו דוקא בלזכרות
 דנכולסו מודה לתקום דצעינן ז"א . אבל בשאר תיבות לא ח"כפת לן בהעברת קולמס או נכתיב
 על מקום סגור אפי' בהרבה מקומות . ול"ע לפע"ד לדינא כי אף דפטיט דמוניס משמית צ"א
 כדעת רבי' צ"ס נדד' טעיות בהסרות לא מהני שום תיקון אף צגרידס וכמ"ס ספוסקיס מ"א
 אפטר דסיינו טעמא משום דילטרך לכסוד אותיות קענות למלכות סמסרון , וזסו סנימור סיכיו
 סרבה תיבות בלזכרות קטנות משאר הספר , אבל משום דנכתביס על מקום סגור אכת"ל לא
 מוכרס סיכ' צו משום מומר בשאר תיבות וד"ק :

העירותי . על זה אף דלא שכיח עמה סימוג עפרות וכן על כהנז , מ"מ י"א נ"א דהיכס
 טעמא סתמס תיבות קפלה מסס סדיו בלופן סלרין לסעניר עליכס אם יכ"י צוס
 חסש מומר סו לא , וידוע סאיין לסמיר ולאסור מספיקא , וזסו איסור לגרוס גנזס לס"ת
 במקום שאפטר לו לתקן וכעת ז"ע אל"י * :

ואין

מהגאון מהר"ם * ועיין תוס' ר"ס לולז סגול סהקסו ארסי . ול"ע מי ליכא ר' אסא
 צ"י צגיטין כ' ע"א דס"ל דפליגי רבנן ור"י צוס"א סס פוסל דלורייתס ,
 ולדידי' י"ל ס"ג ר' יהודס ורבנן דפליגי בלולז אי צעי סדר לטעמ' פליגי , ורצס דמאר דפליגי
 אזי ילפי' לולז מאתרוג ס"ל כר"א דגיטין כ' סכ"ל ורסי' פסק כרסבי דיס פוסקיס כוותי' יע"ס
 אצקומו , ול"כ מה סרעיעסו תוס' על רסי' , אלא ז"ל ס"ל תוס' סתס נמי לא פליגי אלא נסס
 דכתיב לסדיס זס מני' וסוסו צעי ואסובו , ס"ל סארי מלוא לא , ומס שיס לעיין סרק דד"מ קליג
 ע"כ איין כסן מקומו :

קסת הסופר ב

כתובים בימין * ואשר יד שמאל ידיו חויימין * ואם כתב בימין נמי פסוק
ואם הוא שולט בשתי ידיו וכתוב בימין (מני"א) ואם כתב בשמאל כשרים * ואם
כותב בימין ושאר מלאכתו בשמאל או שכותב בשמאל ושאר מלאכתו בימין
אין לקבלו רסופר ובריעכר אם כתב כשר כמו שילט בשתי ידיו (הרמ"ע)
מעשה היה באחר שתפס הקולמס בשפתיו וכתב ופסלו אפילו אם אי אפשר
למצוא אחרים :

מז יש אומרים שיש לכתוב כקולמס שר' קנה ולא כ' וצה (ו) ואין נוהגין כן :

ג שצריך לכתוב לשטה * וכו' ה' טעמים :

א (א) צריך שיאמר הסופר כשיתחיל לכתוב ס'ת ספר זה אני כותב (ב) לשם
קדושת ספר תורה ובספיק לכל הספר * וכן כתפליין ומוזות יאמר לשם
קדושת

(ז) ואין נוהגין כן , כתב גם' בני יונה * עליו עין המוצר ליקח קולמס של קנה , וכן אמרו
מז"ל שכתב קנה ליקח ממנו קולמס לס'ת שכן אין לגזול ממנו עם טובה לס'ת מן השמים * גם
מגזירה חק מוכות , אבל כי נמדיניתנו אין הקנים מלויים כל כך מוקים , ולפי יעשה ממנה
קולמסים על כרחך שילטרך לתקנם על כל שורס , וע"י זה יהי' הכתב כמה שינויים * ע"כ נהגו
לכתוב גסל גדול פו נוטה , דרמי אין זו חשט מקיקה , דברי היו סק ירינות וגזירה ח'ת הוא
גזירה חדשה שלא מלגזרו נגמ' , ולנו אין לנו לעשות חשטות מלגנו , ע"כ עדיף עפי לעשות
כתב מיופה ושום מתיחס כאלה עכ"ד :

(ב) לריך שיאמר וכו' , כתב הס"ך היינו שיאמר כן צפירוס ולא סגי לוי צמחצנה כדלעיל
גס"י רע"ב עכ"ל , משמע מדצרו דעיזוה וכתביס טוים ולכסוצרים דנעיצוד לשם די
צדיענד חף צמחצנה ס"ס צכתיס , וגם גם' בני יונה כתב דנדיענד סגי צחיינז חף צכתיס ,
אבל צפ"מ ס"ס ס"ק י"א לידד לומר דנעיצוד די דדיענד חף צמחצנה ונכתביס פסול חף
דדיענד צמחצנה , וכן כתב סגנון מו"י שיאמר ולמן זל"ל צש"ע שלו , וכן משמע לכאורה דעת
סגור טכתב צחייס ס"מ ל"צ צכתיס תפליין טל"ן די צמח שחיינז כלו , וכן צכתיס ס"ת כ'
לריך שיאמר הסופר וכו' * ולפי לא עשס כן פסול , ונעיצוד כתב רק עוז שיזיל צפתרו *
(ג) לשם קדושת ס"ת * צט"ו הוסיף לומר וכל אזכרות שנו לשם קדושת הס"ס , שאם ישנה אח"כ
לקדש הס"ס צמקומו די צזה ולמד כן לפ"ד מהסמ"ג , (וגם צלקט קמקס כ' שמחצת ש"ס טמות
צמורה טפול צהס הספ"ק פ"ס קודש פו מול , לפיכך סדך סיכר הוא סכסופר יסמוך צהס על
מס שקידש כל טמות צמחלת פכתיס וזס יועיל גם לשכסס) ונהס צמחט כן נהגו ס"פ"יס
לסוכיר גם טמות צמחלת פכתיס * ופמנס רחיה צמפר מללכת הקודש לכסגון מכר"ס פלעקלס
זל"ל ס"י ס' סלריך להוכיח דנונת הסמ"ג (וסתים' צע"י ס"י ד"ס וכי היכן כו') אינו כמו
טכתב ה"ט , אלא הנונה להסמיענו לריך להויל דוקא צמחלת פכתיס האזכרות צ"ו , דשכס
אין די צמחצנה , אבל לא צל לומר טיה"י די צמח שקידש צמחלת פכתיס כל האזכרות כי
זה לא מוכני , וסניא סס טגס סל"ח כ' דלדעת סרס"ס נח מהני באזכרות פ"כ סכולית צפ"ו
צמחלת סס"ת וטגס סל"ר ותטו' דצ"ס ס"י ע"ו סולקיס על ס"י צזה , וגם סניא מ"ס נעל צרכי
יוסף ססוקג י"כ על ס"י וכתב וז"ל נרלס דנכוך שלא לומר צמחלת על האזכרות כד"י סיה"י ורין
וגזכר

סגנאון מהרמ"ם * דברי בני יונה י"ע אטו קולמס לאו קנה היא , כל ססוא רך ולינו
נכר ע"י טייתו לנלן ולנלן כי חוזר לקדמיתו נלמר עליו יהי' רך
כקנה ולא יהי' קשה כארץ , וא"כ ע"ז לכתוב צקנה של נוטה דבוה מן סמיתר צפ"ך , אע"ג דקנס
ממס נמי אינו ססור צפ"ך מ"ת עדיף עפי מדצר המלכל המותר צפ"ך דל"ה מ"ט פסול צתפ"ך
עלם עליהס ופז ולא עור , ויש לדמות זס , אבל פכ"פ אין לכרסר על פכתיס סופרים צקנה של
נוטה :

קמת הסופר ג

קדושת תפילין או מניית ואם לא הוציא בן נשפתו אע"פ שהישב בלבו יש להחמיר ולפסל אפי' בריעבר * וכשכא נגמס * לא יכתוב דאינו כותב או בכונת :

ב טוב לנסות הקולמס קודם שיתחיל לכתוב שלא יחיה עליו דיו ויהר מויאי ויפסיד * ובן יזהר בתפילין ומוזות קודם שיכתוב כל שם לקרות כל מזה שכתב כדי שלא יבא לידי נזיזה על ידו :

ג כשכותב ס"ת צריך שיהי לפניו ספר אחר שיעתיק ממנו שאסור לכתוב אפי' אות אחת שלא מן הכתב (בני יונת) ומי"מ אינו צריך לראות כל תיבה בפני עצמה מתוך ההעתק אלא כדרך המעתיקים לוקחים שנימושלשה תיבות בכת אחת או יותר כפי חגלו בתורה * ואם כתב שלא מן הכתב (הר"ן) יש אוסרין לקרות בו שלא בשעת הדחק (הר"ד מנח) וי"א רכדיעבר לא פסול * וס צריך שיקרא כל תיבה בפיו קודם שיכתוב * ותפילין ומוזות אם שנורות חפרשיות בפיו מותר לכתוב שלא מן הכתב רק שיקרא כל תיבה בפיו וגם אם כותבן מתוך הכתב (בי"ח) טוב שיקרא כל תיבה בפיו מפני שמושך הכר קדושה על אות שכותב * אבל לא יכתוב על פה שמקרא אותו אחר :

ד אפילו מתוך הכתב אינו רשאי לכתוב אלא מי שהוא יודע לקרות שאם אינו יודע לקרות אע"פ שידע לכתוב האותיות יכור לטעות בקל ואינו מרניש * ה מותר ליטול דיו מן האות הבתוב כשצריך לריו לצורך הכתיבה או אפילו לזירקה לאיכור * אם צריך כדי שתיכש סחר * שרוצה לגדיל הספ * (שי"ך) אבל לכתוב בו דבר חול (בני יונת) אסור ומן השם אסור ליקח אפי' אם רוצה לכתוב שם אחר (אם לא כשיע דיו יותר מן הראוי להיות * אז יש לחקל ואפי' לאכדו משום דמתחלתו לא נתקדש אלא חצרוק לו ומותרו מקלקל ל * :

ד דין תיקון האותיות חיוני * וכו' ו' סעיפים :

א (א) לכתחלה צריך לכתוב כתיבה נאה ומישרת תמה ושלמה בתמונת האותיות שלמדה סדברי התלמוד ומדרשים וקבלה נהראשונים אבל אם שינה לא פסל אלא א"כ הפסיד צורת האות כמו שיתבאר :

ונוכל להדגש כל הזכרה * ולס אמר במחלם על האזכרות והל"כ טעם לפחה מהם נראה להחמיר כפסע לטון הטור ומרן ע"ל זעל גרמי יוסף * וסיים זעל מחלם סקודס * עכ"פ גרנט דעם סעי' יחידלם היא נגד כל הפאטונים ופאטרוניס עכ"ל :

(ב) לכתחלה וכו' * סימן זס סעפתי מ"ע של סגאון מוכ' שניאור זמון ז"ל רק נעשה מקומות מספרים אחרים * נאמר ארסוס * וכמטלל טרולס לעמוד צמוד פלונס ספוטיות יעיין (ננוס) :

בחגאון מהר"ם * (יעיין מג"ל סי' תנ"א ס"ק ז') * ונלע"ד ליישב דמתיק דתיק לתיק לכתוב מתוך קצת סיניו מתוך ס"ת כשר ממש דממשע ז"ל (מג"ל י"ח ר"ז) דמנח מג"ל קפי' וקפי' ל"י מטעם מגלס כשרס ממש * וסל דל"ן לטו צוכגן בן סיניו מוטו דמסקינן סהס דמי כל מחורס מיוסרניס כמו ר"מ מוטו לכתוב נע"פ זעעם סחאק * וכסופרניס ש"ס פ' ז"ס מוטו תיקון סופרניס אונה * כפי דל"ס כזי ס"ת כשר * כ"פ סי' גמיהודיא כמו ר"ע * וכסע טעת כדמק לפו"ס ס"ת לפניו לכתוב מוטו * החירו לעגלם לכתוב מוטו סיני * סוכרניס * עגל עכ"ל לא עדיף מנע"פ * וע"כ מדינא לתיק לכתוב כל מלס ומלס מוטו קודם כתיבה ניין נס"ח ניין נמגלס ועץ נחפילין ומוטוים נלפ"ד * :

קמת הסופר ד

ב. זו היא תמונת האותיות. אי צריך להיות הנקודה עליונה עשויה כו"ד
ולפיכך צ"ל בה ג' עוקצים כמו כו"ד. עוקץ אחד למעלה לכתחלה ושנים
למטה אחד מימין הנוגע בנג האל"ף ואם לאו פסולה. כמשי"ת. ואחד משמאל
לכתחלה והוא לא יהי' נוגע בנגה ואם נגע בשרה. וכו"ד זו צ"ל לכתחלה שיהיה
פניה עם עוקציה שלמעלה הפוכים קצת כלפי מעלה. וקברה מחסיד שתהא
רגל יו"ד זו נוגעת באל"ף לכתחלה באמצע נגה ולא בקצהו. וסיף הנג של צד
ימין צריך לכתחלה שיהא עקום קצת כלפי מעלה ולא יהא עקום היכה ו. קודרה
חתחתונה פעמים שתמונתה כדל"ת קמנה הפוכה עפ"י חסוד. יכן צריך להיות
כתפילין עפ"י קבלת האר"י ז"ל ופעמים שתמונתה נ"כ כו"ד תלויה בנגה בנוף
האל"ף ולכן לכתחלה צריך שיהא לה עוקץ קטן לצד ימין למטה. ועפ"י חסוד
צריך שיהא עוקץ זה מבוזז כנגד עוקץ העליון שעל יו"ד העליונה (תש"ו מאמר
טררבי סי' פ"ב וניב מח"ת סי' קע"א). אם כתב יו"ד העליונה הפוכה כזה אי
אם אפשר לתקן כנקל יתקן :

ב. צריך ליהרר כתב של אחריה לרבעה שלא תהא נראית ככא"ף ואם נראית
ככ"ף פסולה ואם ספק אימראין לתינוק וצריך לכתחלה שיהא לה כראשח
מצד שמאל תנ קטן ועפ"י הקבלה יהא לה עקב עם למטה כי תמונתה כמו דל"ת
הנך גרון של ראש ע"כ צריך שיהא לה זווית למעלה שתהא כמו דל"ת ועקב
טוב למטה שיהא כבקום ראשה של ו' (ד"ס) ויהא אורך ורוחב הכי"ת כג'
קולמסים ורוחב הללל כעוצי קולמס :

ג. צריך שיהא ראשח עם ורגל ימין דקח תהי' לכתחלה ויורדת מעט למטה
יותר מירך שמאל וירך שמאל לא תהי' עקומה אלא משוכה בשוה
ומנוגבת קצת כלפי דל"ת לכתחלה. ויש מי שקבלה כידו שנוף הגימ"ל יהיה
כמו ימין שיבשוך רגל ימין באמצע הראש ולא מקצהו כמו בוא"ו וכן כל ראשי
שמאל שבאותיות שעכ"ז נ"ן יהיו דומין לזי"ן וע"כ התנן שעליהם נקראו
זינין אבל קבלת האר"י ז"ל אינו כן כמשי"ת וירך שמאל תהא נמוכה כרי
להמשיך אות אצל ראש הגימ"ל כי כן קבלת מחסיד ולכשיכתבו אצל זי"ן
בפופה יכתבנה בתוך כפיפת הנז"ן כרי להסמיך ראשיון זה אצל זה ובשיכתוב
כ"ף פשוטה אצל צדיק כפופה טוב לעקם צואר הצדי"ק מעט לצד ימין כדי
שיקרב קצת כ"ף הפשוטה לראש הצדי"ק אבל כרי צריך לא יקם שום אית
כי כן קבלת מהראשונים שיחיו כולם בעמידה פשוטים ולא מוטים דא לימין ולא
לשמאל :

ד. צריך שיהא נגה ארוך ורגל קצרה שאם תהא רגלה ארוכה מנגה תדמה
לכ"ף פשוטה ותפסל כשלא יקראנה התינוק דל"ת וכתחלה צריך שתהא
הרגל פשוטה בשיפוע קצת לצד ימין ושיהא לה תנ קטן בראש נגה מצד שמאל
וצריך ליהרר בהג שלאחוריה לרבעה שלא תהא נראית כרי"ש ותפסול ע"י
קריאת התינוק ויש מי שקבלה כידו שאינו די שיהא לה זווית חדה בלאחוריה
אלא לכתחלה יהא לה שם עקב טוב כי תמונתה כמו ב' וזי"ן כגורים והעקב הוא
נגד ראש הוי"ו אחד ויעשה נ"כ עוקץ קטן לצד ימין כולט על פניה למעלה ועוקץ
זה הוא כנגד ראש הוי"ו הכי' :

ה. צריך לעשות לה לכתחלה תנ קטן למעלה מצד שמאל וגם כאחוריה יעשה
עוקץ קטן שתהא מנובעת כדל"ת ולא עגולה כרי"ש והנקודה שבתוכה לא
תהא

קסת הכופר ד

ז

הוא סמוכה לנגה אלא יהא ביניהם חלק כל כך ככדי שאדם יכונה ויבנה חוטמו
 מעל סית' שעל גבו הכימה כשקורא בו ואם ננעח ממש בנגה אפי' נגיעה דקה
 כחוט שערה פסולה ולא תהא הנקודה נגדה אמצע הנג' אלא זגדה סופי בצד
 שמאל ואם עשאה באמצע פסולה וצריך לתקנה אלא איכאין תיקון פועל
 או יש להכשיר אפי' לכתחלה ויש מי שקבעה כירי' שהנקודה תהא רקת
 מדפ' עלה ועבה קצת למטה בעין יורה כי תמונת החיה האדולה ויורה (ככל
 החיין חוץ סהחיין של השם חוייה ביה שיש בהם קבלה אחרת) ותתי הנקודה
 עקומה למטה לצד ימין ולא לצד שמאל פן תדמה לתורה ויהי

ו ציל ראשה קצר שלא תדמה לר"ש ורגלה ארוכה שלא תדמה ליו"ד ע"י
 קריאת התנ"ך וטוב שתהי' עגולה לצד ימין בראשה שלא תדמה לוי"ן
 ואפי' שראש החיין עובר משש צדדין מים יש לחוש שמה תינוק לא חכים ולא
 טיפ' שיקראה זיין ותפסור ויעפי' הסוד ציל הגולה פשוטה צשוה ועבודה
 בתעט והולך מעט מעט עד שתחא חרה לפטה ועפי' קסת הגה"י זיל צורה
 להיות עוקץ קטן סצף שמאל בראש כל החיין שבתפילין ואל בסיפת השמאל
 ו צריך להי' שלא תהא רגלה ארוכה שלא תדמה לזנן פשוטה ותפסוק ע"י
 קריאת התנ"ך וראשה ציל עובד מבי' צדדין שלא תדמה לו ויהי מרובע
 עפי' הסוד:

ח לכתחלה ציל הכופרות ע"ג כ: רגליות וגם תנן קטן בראש רגל שמאל אבל
 רגל ימין יהי' ראש עגול לצד ימין לכתחלה וכ' רגלית ציל כבי' וימין
 לכתחלה ועפי' קבלת האר"י זיל ציל רגל הימנית כמות בתפילין וקו החמוטרת
 שעל רגל הימין יהי' עב' ושעל רגל השמאל יהי' דק (כנ"א בשם ספר יראים)
 ולא יאריך בנגה כלל ואם האריך רחינו שעשה כ' זינין רחוקים ונגדה בפסולה
 משום דלא חוי הטמרת ובתפילין אין לה תיקון אבל אם עשאה כהעת רש"י
 כלא חטמרת אפי' האריך בה כשה בדיעבד אפי' שאינה מרובעת וכן אמר
 עשאה רגלית וזיין וחטמרת על גבה פסולה (ובתפילין בה"ג עיין לקמן סימן ה'
 סעיף כ"ב) (גי' מהיק ס' ע"ד) ומי' אם נמצא בן נספר תורה לשמרת או
 בתמונת לוי' וזיין וחטמרת על גבה אין לה ציא אחרת (כ"כ בספר החינים וכן
 מצאתי בספר נטיעה של שמחה קורא תגר על חיות כזה וכחב שאין לזה צורת
 חיות כלל) אם כתבת בעין גז'ן הפוכה בצד ימין וט'ן כפיפה מצה שמאל
 וחטמרת ע"ג כזה ז' יש לפסול ומי' נראה דגם כזה אין לחיצוא סית' אחרת:

ט צריך שיהא ראש זמין שבה כפוף מעט למטה למטה לכתחלה אבל לא
 יהי' כפוף הרבה לכתחלה וראש שמאל שנת יהי' בזיין (לדברי המצדקין)

כן בכל איתיות שעטנו ג' אבל לפי קבלת האר"י זיל תהי' כווי' ישרה בתפילין
 אבל ראש ימין לכתחלה יהי' עגול כווי' ולא יהא ראוי לחושב עליו כתרו התנ"ך
 שאם ראש הראשון ה' שורה והלון לתנין כבוד ראש הכ' לא היו מרקנים עליו
 לחושבם בראש הכ' דימר למה שאמרו אין מעבדין על המצות ומטעם זה כל
 הוד"ן שבצד ימין בעיין וצריך יש"ן שכסת כולם פניהם כלפי מעלה ואין
 ראויים לחושב עליהם כתרו התנ"ך:

י ציל עליו תנן קטן כדבעה לכתחלה וצריך לעשות ראשה כפוף כשמאל
 למטה שהי' כמו עוקץ קטן יורד למטה ויהי' עוקץ זה קצר מרגלה פן תדמה
 לחיית זו רגלה יהי' כפוף קצת לכתחלה להטיב צורתה ויהי' רגל קטן ולא גדול

קטת הסיפור א

פן תדמה לר"י שיהיו קצר ולא ארוך. שלא תדמה לרא"ו ותפסול ע"י קריאת
התינוק ואם חסר עוקצת השמאלי ואצל רגל הימנית פסולה וכשמאלי מועיל
תיקון אפי' בתפילין ומוזירה ולא הוי שלא כסדרן משום דגם כלא זה שם י"ד
עליה אבל אם חסר רגל הימני אין שם"י עליה כלל ולא מועיל תיקון כת"ם
אם כתב יותר משום דהוי שלא כסדרן :

כ"י בפופח קבלת החסיד שהיא צ"ל עגולה מכל צד ולא יה' לה שום זווית
לכה חלה ואם עשה לה זווית באחוריה מלטערה כשרה אם היא עגולה
למטה אבל אם עשה מלמטה ומלמעלה הרי זו רומה לכ"י"ת ופסולה (נפרי מגדים)
ויש אומרים דכל שיש לה זווית למעלה או למטה פסולה :

ד' פשוטה צ"ל גנה קצר שלא תדמה לר"י"ש וכן לא ימשוך אותה בסוף שיטה
ואע"פ שכל האותיות אין למושכן מ"ם כדועבר כשרות אבל זו פסולה אם
תינוק דל"ח ול"ט אינו קוראה בהלכתה ולכתחלה צ"ל כל הפשוטות ארוכות
כשיעור שאם נכפלו יהיו כפופות ומטעם זה לא יעשה לכ"ף פשוטה זווית
למעלה אלא תהי' עגולה כמו ר"י"ש שאם כופפין אותה שתיעשה כ"ף כפ"ה
שאין חילוק ביניהם רק שיש בפופה וזו פשוטה ואם עשה לה זווית למעלה כמו
דל"ת פסולה :

ל' צריך להיות צוארה ארוך ברא"ו וראשה עגול לצד ימין ולצד שמאל זווית
לראשה כמו שהוא ראשה הוא"ו כי תמונת חלמ"ד היא כמו כ"ף כפופה
ועליה ו' ומטעם זה יהי' זנכה עב וכפוף חיסב לפי זה ותהי' עגולה מאחוריה לצד
ימין ככ"ף כפופה אבל לצד שמאל מקום חיבור נופח וצוארה יהי' לה זווית בין
סוף הוא"ו שיורר בקוק לציבת כ"ף וכ"י לכתחלה ועפ"י הסוד צ"ל לה כ"י
תנין על ראש צוארה ימינה גדולה ושמאלה קטן (ספר החיים) אם כתב
הראש שעל גבה רק בעין קו פשוט ולא הוי למעלה כעין ו' ויש להבשיר בשעת
הדחק דחיינו אם נמצא בן כס"ח כשבת א"צ להוציא אחרת וכן בתפילין אם
אם אין לו אחרים יניחם כלא כירכה :

מ' פתוחה ומ"ם סתומה צריך שיהי' שוים לכתחלה בכל היכולת שחרי שתיחן
נקראות ממ"ן אלא שזו מ"ם פתוחה וזו מ"ם סתומה ולכן אין לעשות מ"ם
פתוחה עגולה למעלה ולמטה כצד ימין שאם יעשה כסתומה שמא יתדמה
לסמ"ך דתינוק דל"ח ול"ט (ועוד כי האותיות צ"ל ניכרות מיד כשרואין אותן
בראיה קלה ולא עד שיסתכל בהן קצת) אלא תחא לה זווית למטה כצד ימין
לכתחלה אבל למעלה יש שעושין שם עגולה לכתחלה כדי שתהא תמונת
חמ"ם פתוחה ככ"ף כפופה ווא"ו ומטעם זה אין עושין גג עגול אלא מאריכים
אותה בשוה עד כנגד קצה מושב התחתון שע"כ דומה גופה לכ"ף כפופה ויש
שעושין אותה שם מרובעת והעיקר כסכרא הראשונה והחרטום צריך שיע
עד כנגד מושב התחתון כדי שיהא ראוי לסתום ותמונתו לכתחלה היא כמו ו'
עומדת מיטה קצת ולא הרכה ולכן לא יהי' הפגם שבין הנג וכן ראש החרטום
גדול כ"כ שיצטרף למשוך ממנה בעקמומיות :

ס' סתומה ככר ותכאר שיש לעשותה עגולה כצד ימין לכתחלה אבל לא
למטה ונגה יהי' עובר מחוץ לסתומה בעובי קולמס כי זהו שיעור הנקודה
של מ"ם פתוחה כי מ"ם סתומה נ"כ תמונתה כ"ף ו' כמו הפתוחה אלא שהיא
סותמתה (נ"כ מח"ק מ"ס) ואם הרחיב צד העליון יותר מן הראוי כזה

קטת הסופר ד

ח

אם אפשר לתקן בקל טוב אבל אם יש כיוצא בזה בשם קרוש כנון שם אלקים
ישאר כמו שהוא וכשר :

ג יחאראש כוויין לפי שצ"ל שוח לנוין פשוטה בכל היכולת לכתחלה שהרי
שתיהן נקראות כוויין אלא שיש כפופה ויש פשוטה וחפשוטה צ"ל נ"כ בענין
שאם תכפננה תהי' כפופה במשיית ויהי' הראש קצר ומושכרה התחתון משיך
לצר שמאל היטב יותר מן הראש שלא תדמה לכית וצוארה קצת ארוך כדי
להסמיך אות אצל ראש כמ"ש למעלה ותהי' עגולה למטה לצד ימין וכן כל
האותיות הכפופות צ"ל לכתחלה עגולות למטה שאם תפשינה תהי' פשוטה :
ן פשוטה תואר צורתה כמו ויין אף שחיה ארוכה כשיעור שתהא ראויה
להעשות וזו כפופה אם תכפננה כמ"ש למעלה בכ"ף פשוטה ואם היא
קצרה מראין לתי וק רל"ח זל"ט ואם קצרה זיין פסולה :

ס צריך שתהא למעלה גנה שוח לכתחלה ביהיא מחוכרת מכי אאותיות כ"ף
כפופה רבוקה עסו בסופה וצריך שתהא עגולה בני זיוותיה ונגה למעלה
יהא לכתחלה עובר חוץ לסתומה בעובי קולמס שהוא שיעור גנו של וי הרבוקה
בסופה :

ע יהי ראש חראשון בעין יוד שפניה מעט למעלה מטעם שנתכאר למעלה
באות טי ונפוח והי' בעמידה כדי שיוכל להסמיך אות אצלה וראש חבי היא
כמו ויין עומד בה מטעם שנתכאר למעלה שם אבל עפ"י קבלת האר"י ז"ל
יהי ב' קוין של העינין שבתפילין כשתי וויין ישראל :

פ כפופה קבלה מחסור לעשות לה זיוות לכתחלה למעלה בצד ימין מכפנים
ומכחוצין אבל למטה תהי' עגולה מכחוצין כמו כל הכפופות שצריך לחיות
עגולות למטה לכתחלה אבל מכפנים שם תהא לה זיוות כדי שיהא בלבן
שכפנים צורת כ' כי כן קבלה מחסור :

ף פשוטה צ"ל עגולה למעלה לצד ימין לכתחלה כמו שהכפופה היא למטה
אבל קבלת החסור לעשותה מרגבעת למעלה כמו שהכפופה היא למעלה
וצ"ל ארוכה לכתחלה כשיעור שההא ראויה להעלות פ"א כפופה אם תכפננה :
צ' כפופה ראש חראשון יהא כפוף קצת כלפי מעלה מטעם שנתכאר למעלה
ויכיכה ירביק באמצע צוארה ולא למטה פן תרמה לעיין וראש חבי כמו
זיין מטעם שנתכאר למעלה וצוארה קצת ארוך כדי להסמיך אות אצל ראש
ומושכרה משיך לצד שמאל היטב כי תואר נופח היא כמו זון כפופה וי"ד עליה
ותהי' עגולה למטה בצד ימין לכתחלה כמו בכל הכפופות (תשו' מאמר מרדכי
סי' פ"ב) אם כתב י' העליונה הפוכה כוח צ' אם אפשר לתקן נקוד יתקן
ועפ"י קבלת האר"י ז"ל כל הצד"ק שכתפילין יהא ראש ימין כמו הפוכה
ושמאל נוין כפופה :

ץ פשוטה תחאראש כמ' של כפופה ורגלה תרדי למטה מדבוק הראשים
לכתחלה בכרי שתהא ראויה לעשותה כפופה :

ק צ"ל תנ קטן על גנה בצר שאכל לכתחלה ויריכה הימנית צ"ל עקומה היטב
לצר רגל שמאל התלויה ויש למשוך רגל שמאל התלויה בארכסון קצת לצד
ימין (פ"מ) : אם משך הגנ יותר מראוי ותרגל הוא באמצע ריב כמ' כה"א :
ר תהי' עגולה ממש סאחוריה למעלה שלא תדמה לרל"ת ותפסול ע"י קריאת
התינוק ויריכה קצר שלא תרמה לכ"ף פשוטה ותפסול ע"י קריאת התינוק :
ש כ' ראשירה הראשונים יחי' בעין י' שפניה למעלה מטעם שנתכאר למעלה

וראשה

קמת הסופר ד

וראשה הג' בענין זי"ן ממעם שנתבאר שם ולפי קבלת האמ"י ז"ל כל השני"ן שכתפליק יהי"ן קיין כג' וזי"ן ישרות וצריך לדבק ראש האמצעי לצד שמאלה לכמה ולא יהי"ן מושב רחב למטה אלא חד לצד שמאל למתחלה ואז יהיו כל הג' ראשים עומדים למטה על רגל אחת כמו הקי"ף והרי"ש :

ח' קבלה בה אשורים שיהי"ן גנה עם רגל חיסין כמו דל"ת ורגל שמאל יש שעושי"ן בעיני"ן הפוכה ויש שעושי"ן כמו דל"ת קטורה התפוח ורגל בקום שהחלקה רופפת כיו"ף חקך אחר המנהג וכל זה לכתחלה (פרי מגדים) אם כי ש"ך נג' הת"י"ן יותר ס"ן הראוי והרגל באמצע רינה כמו ה"א וקצ"ף :

ג כל האותיות צ"ל גולם אחד כגון יר"ן העי"ן והפ"א וחצ"ר"ק וחש"ן ורגלי הת"י"ן צ"ל נוגעות באות וכאחת שאי"ה נוגעות פסולה כמשי"ת וכן מ"ם כתומה וסמ"ך צ"ל מורבקות ובמזכורת לגמרי ואפי"ן פרוד רק בחיט השערה פוסל בהם וכן בשאר אותיות תי"ן מרגל ה"א והקו"ף שאין להם ליבע ואם נגעו פסולין כמשי"ת :

ד כל אות שיש בה ספק שמה אין בה כשיעור הראוי בענין שהיא פסולה או שמה אין צורתה עליה בענין שהיא פסולה מראין לתינוק שאי"ו לא חכם ולא טיפ"ש ואם יודע לקרותה הכהלכתה כשרה אבל אם יודע לנו שאין האות כהלכתה אין קריאת התינוק מועלת כמשי"ת :

ה (ט"ז א"ח ס"י ל"ב ס"ק י"א) כל מקום שזכר תינוק דל"ח וק"ט היינו שאינו מבין הענין אבל יודע ומבין האותיות היטב ואין צריך לכסות לו האותיות שלא יראו (אלי"ן רבה) אבל האותיות שלפניו נוחנין לככות :

ו אותיות שעמ"ז נ"ן וה"ה נ"ן פשוט וצדיק כפופה בכל מקום שחס צריך לזינין כג' תנין קטנים וצריך שיחיו (כ) נוגעים כנוף האות וכל אחד נפרד מחבירו ואם אינם נוגעין בנוף האות או שנוגעין זה בזה פסולים וצריך לתקנם (הר"ם"ע) וגם צריך שיחיו התנין כל אחד כנועים לנוף האות נפרד כל תנ מחבירו כמקום דינוקה באות שלא יהיו אלא זייני"ן ולא עי"ן ושי"ן (מג"א בשם ספר הזכרון) ולא ידביקו כסוף האות כ"א כאמצעיתן ובריעבר אם לא עשרה להם תנין בלד כשרים ויש פוסלים אם לא תייג שעט"ז נ"ן ויש לחוש לדבריהם לחחמיר בשל תורח ולתקנן ואפי"ן בתו"ם מועיל תיקון ואין בזה משום שלא כסדרן הוא ל ונוף האות צורתו עליו :

ז ונהגו הסופרים לעשות עוד תנין ככמה מקומות ואין חשש בזה רק שיוחרו מאד כשעושי"ן על ה"י או על הוא"ו שיעשו תנין דקים שלא תתקלקל צורת הוא"ו או ה"י"ד :

ח (רמ"א ביו"ד ס"מ רפ"ד) י"א דאין לכתוב דברים של חול בכתב אשורית שבותכין בו התורה :

דקדוק

(ג) נוגעין בנוף סאות , נחשו" סמ"ע ס"י ל"ח גער צנויפה כשאין חסגין מחוגרין לזות רק נמעלה , כי סף להרמז"ס סהמג"ס ח"כס עעכנין סיינו דנויכת כלל חגל כסכתנס. ולה סגנס קוי כחופיות יתרוט ופוסל , ולוס להקן , וסמג"ס סעמיק מסמו דקילור , וס"ס ח"כס נוגעין בנוף ספומיות פסולין , ומסוך כך כ' צס"ס זכרון יוסף ס"י י"ס דיל"ס סיינו ספסוליס סגגין ונריך לתקנס , סמנס ח"ן סס"ס נפסלס מסוך כך , דלל גרע מחין לס סגין כלל דלל פסל עכ"ל , וכן נרסס סק"י דעת סססון מס"ס ס"כ צס"ע סנו חגל דריעבר ספי"ן לס עסס לרס כלל כשריס (ססמע דכ"ס מ"ה סכתב סחלס סס ח"כס נוגעין , וסלמט מסורס צרמ"ע דרס"ס לס סגין ול"כס מחוגריס גרע יותר מחין לס סגין כלל , ולכך סניתי ק"ת ססעמ"ס :

קסת הסופר וה

ט

ה דקרוק בתיבתן • ובו כ"ד ענינים :

א צירוף שתחא על אית מוקפת גויל מארפע כוואתיה שלא תירבק אורת
בכחרתה אלא יתא כיניחם כחוט השערה ולא יהיו מופרדות הרבה זו מזו
כדו שלא תחא תיבה אחת נראית כשתיים ויחי בין תיבת לתיבת כמלא אורת
קט"ה ולא יקרבם ביותר שלא יהיו שתי תיבות נראית כאחת ואם שינה שהרחיק
בין האותיות עד שהתיבה נראית כשתיים (כ"ח) לתינוק דלא חביסם ולא טיפש
או שקירב שתי תיבות עד שנראית לו כאחת פסול (ט"ז) אם נחסר אוזח אורת
בסוף התיבה או בתחלת התיבה ותלה אותה למעלה בין השורות אע"פ שאם
נטייל אורה חזרה בתוך השורה לא ישאר רווח כלל בין שתי התיבות מ"ם כשר
שהרי עכ"פ (א) אנו רואים עכשיו שהם שתי תיבות • אם כתב אליף למ"ד ביחד
כזה (ב) אינו כשר ז

ב יחי חקלף שלם שלא יהא בו נקבים • וכל נקב שהוא קטן כ"כ שהריו עוכר
עליו וסותמו עד (ט"ז) שאינו ניכר נגד השמש כשר (פ"ב) אבל לא מהני ריו
עב עם גומ"ן (כ"ח) ויש מכשירין אפי' ניכרי הנקב נגד השמש ז

ג אם לאהר שנכתב ניקב בתוך הה"א או חמ"ם כשר והוא שישאר עכ"פ שיהיה
מוקף גויל (ט"ז) ואפי' לא נשאר רק מצד אחד היקף גויל מ"מ מנין על כל
האות כיון שנכתב תחלה כהכשר אבל אם ניקב כל תונו פסול (פ"ט) ואם
מתחלה חתיכה הי' ניקב אפי' רק מצד אחד יש לפסול :

ד ניקב רגל חפנימי או רגל קימיני שר ה"א אם נשתיר מלא אורת קטנה דחינו
י כשר ואם לאו פסול (כ"י כשם הר"ם) וה"ח אם נפסק קצת עוכ"פ אם
נשתיר (כ) חוט דק כמו ו' או יו"ד דקה כשר :

ה נפסק אחת מהאותיות הפשוטות כגון ו' ז וכדומה אם תינוק שאינו לא חביס
ולא טיפש יודע לקרות כשר ואם לאו פסול :

ו (ט"ז) אם אחר החפסק נשאר עוד למטה חלק מן הרגל צירוף לכסות זה
הנשאר כשמראין לתינוק שאם יראה התינוק גם זה החלק יצרפם ויקראו
ובאמת אין לו צירוף וחיינו בנקב שנראה פרידתן להדיא אבל כל שאין פרידתה
ניכר להדיא מהני תינוק לצרפם עכ"פ לענין זה שמוותר לתקן אף בתו"ם ולא הוי
משום זה שלא בסדרן :

ז הא דמהני תינוק רוקא כספק אבל אם אנו רואים שרוא נשאר צורת האורת
כתיקונו או שנפסק יוד"ה האר"ף מהאל"ף או יוד"ה העי"ן וחשו"ן ורגלי התי"ו
ובדומה פסול אע"פ שהתינוק קורא אותו שהרי ענינו רואות שאין האורת
כתיקונו :

ח הא רמכשירין כשנפסק אית רוקא כשנכתב כששרות ואח"כ נפסק אבל אם
מתחלה כשנכתב היה שם נקב ונפסק בו או אם רגל הכ"ף הפשוטה וכו' יוצא
כח

(6) אנו רואים בו, כ"כ טע"ז ונבני יונס כחז דמות אפסק ללמוד אס קירצ צ' מיצות ומוק
מינה סח' פיל גלפס מאותיות גנל"ד, טמוס ניכר ססס צ' מיצות דכסך וכסז צטערי
אפרים דצטעם ברהק ים למזוך על זס שלם לטולא ס"ת אחרת : (3) חוט דק כו' צט"ס מאמר
מרדכי סו' פ"3. גמל על ו' טנפס סו"ס צ"ה טנמ"ת טמכח חווק סחריפות טל סדיו נחלל
סקלף סממיו וניקז כל מוכו טל עוצי סוף"ן מלמעלם למעס ולא נשאר מן כסות דק חוט סמד
דק נלד על סניציו זסמוט עגמו צ"ד טמלנו דסיינו צטנימות סוף"ן נפסק קלס צלמלנו כוס דף
277

קמת הסופר ה

בה מניע לסוף הקרף בלי היקף קלף מתחלתו פסול (מניא) ומי'מ מותר לגרוד קצת בזה למטה אף כתו"מ ולא היו משום זה שלא כסדרן :

ט (מניא בשם הר"י חנוי) והא דפסלינן כשהי' ההפסק פתחה היינו דוקא כשניכר ההפסק אבל אפי' בנייל סרק דק סאר שאינו נראה רק ע"י הכשרה דקה ואינו עובר מבחיץ רק מצד הכתב והוא מהודק ואינו ניכר אלא אם מנכירה האות באצבעו מאחורי בנייל אין לחוש :

י (ג) אם ניטל כל בנייל שניין אות לאות וכצא שאין מפסיק ביניהם רק אויר ולא בנייל (בש"ע של הנאון שהו' שניאור זרמן זצ"ל) וכן אם אין היקף בנייל כלל לאיזה אות מבחיץ כנון שניקב שם נקב ארוך הסניע ע"י סוף הקלף יש לפסול אפי' נעשה אח"כ :

יא כתיב בתורה וכתבתם לכן בעינן שיהיו האותיות נעשים דוקא ככתיבה אבל לא ע"י חקיקה דהיינו אם נפסל אותה ויוכל לתקן כמרה שגרוד מציריו וישאר האות כתמאנתו והו' פסול משום רחוי חק תוכות (מניא בשם סה"ת וסמ"ג) ואף אם יעבור עליו בקולמס אח"כ לא מהני וכללא דהק תוכות (לצאת מידי כל החששות) הוא כף אם מתהלת הכתיבה נפסל האות כשיפת דיו יתירה אף אם תהלת האות כראוי רק כלפני נפסל (מ"א בשם הר"ף ע"כ פ"מ כפתיחה לס' ל"כ ונפ"ח אה"ע ס' קכ"ה) מי'מ צריך לגרוד כד ה"ל וכן די כמה שגרוד מה שפסל לבר ואמנם זהו דוקא באות שהוא נעשה ככתיבה אחת אבל באות שהוא מורכב משתי כתיבות נפסל ככתיבה שניה אינו צריך לגרוד אלא מה שפסל ואם מתהלת וכתב כל האות כהכשר ואח"כ נפל עליו שיפת דיו ונפסל אזי אינו צריך לגרוד אלא עד כדי שתכתול האות מצורתו ויגמור אותה ככתיבתה כהכשר אבל אם אינו גורר אלא מקצת ועדיין צורת האות עליו אף אם ירצה למשוך האות יותר זה לא מהני וצריכים הסופרים ליותר מאד בדיני חק תוכות ונבאר פה מקצתן ומהם תקיש על השאר :

יב אם נדבקה י' העליונה או התחתונה של אליף בקו אמצעי החולץ כאלכסון ויחבט צורת הי"ד אין תקנה כגרירה דחפיריה כדי שישאר צורת י"ד אלא הדין כף (פ"מ שם) אם נדבקה י"ד על גנה בשעת כתיבה והשלים כל האליף אין

ולידר סם להכשיר, וסיים ולכך נלמד לדיק עליו מטילה מנחון ולמלא הולכי דדיו על סמטיות וכשר עכ"ל : (ג) אם ניטל כל בנייל כו' כן סוף נז"כ מפ"מ ס' ע"ס, וסם נחל צ"ס שנעסם נקב נקולו של י"ד כשמהני מן ססס וכתב שהלך שאינו מ"ג לוכס סוס חשש פיון שנעסם סחר סכנתו, וסמנס יש לפקפק לדעת ר"ת דאם נחמר קוז זה אין סס' י' עליו, וקף ש וכל עתם לעסוס קוז זס מ"מ כיון שעתה נגמר האות וזה כמו מחלת כתיבתו מ"כ צעיון שיהא מ"ג, וסרי סינו מ"ג, ולגרור נראשו סיכ"י מ"ג פי אפטר דשמא סנכס כרס"י, וגס עתה סיה' י', דלרש"י אין הפידס רק סיכ"ס רגל סיומני קויס, וס"כ אסור למחוק דבר מן ססס, וסעמס אעפ"כ לתקן רק סקוז דקיינו למסית סג נרלש ססמאל ונזה כשר חף סאינו מ"ג, מחד סמח מ"י רלסון סל סכ"י (על מה סקקסס סאיך סתירין צניקו) והלא סינו מ"ג מ"ד סהקצ) סמח ועיקר סקפידס רק סלל סירדק צלות סחר, וסמל' ס"י ס"סי סמח דסח נקצ פיסל סס נעסס סמחל סכסוס וסינו כשר סלל סס נעסס סמ"כ סמח סלכס כרס"י, וס"כ סיו"ר סיה' כסלכח חף גלי סקוז וסינו ספסיד מ"ס סאינו מ"ג כיון סכנז ככסס כסונן עכ"ר : כתב צספר סחייס ססמל דדיו ספילין סה"י גסס סות מודקס לחנינו צקלס סחר וסמחיל ססוסר לגורדו וסמ"ך ריניו כגורד עסס נקצ קעון צ"ס"ס מקוס נמקוס סגורד סוז וסעלה סס ד"ס להכשיר ע"ס :

קמת הסופר ה

אין די אחיב לגרוד חוידר עליונה לכרה אלא צריך לגרוד כל האליף ואם נדבקה י תחתה די לגרוד אותה לכרה ואם נכתבה כל האליף כחכשר ואחיב נפלה טיפת דיו אפי על י עליונה די למחוק אותה לכרה ולכותבה כחכשר יוכל זה דוקא כשגעה חוידר עצמה באליף (מנ"א) אבל אם רק קוצה השמאלית שק חוידר נוגעת באליף כשר י יורד השני וחצרויק והעין הפ"א ורגלי התאווין אם נגעו בנגוף האות יותר במקום דביקם דים גיב כמו באליף :

וג ואם נדבקה חוידר של אליף בשם (א"ר ועין בפ"ם) יש אצריב לחוסף דיו ולהרחיב חוידר למעלה לצד שמאל דא עיג שהרגל עבה יותר מן הראוי אין בכך כלום (שור"ת זכרון יוסף סי ג' ושור"ת יד אלי סי ס"ו מ"ז) וי"א שאין זה תיקון ישר ונאה ליופה הכתיבה אלא מותר לגרוד כל האליף ולחזו לכותבה על מקום הנרד ואין צורך להעביר הקולמס על שאר האותיות שאר האליף לשמח רקרושת ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא :

יד אם נפחת פת דיו (מ"ז) אפי היא לחת ערוין (מנ"א) אבל אם נטף שעה וס לקה כותרת) הוף חלל ב' ונראת כש"א או שאין שם בית עלי או שנפלה לתוף אות אחרת ואינה יכית האות (מנ"א כשם ה"ד"ך) או שמחסרת קצת מן האות אפי אינה מחסרת סמיה אלא קוצה והוא קוץ שהאות יפכלת בחסרונו שגראית הטיפה כאלו היא ניפה של אות אפי שהאות יכרדה היטב פסולה י ואין לח תקנה לגרוד פת הריו ועייכתהי האות כתיקו (פ"ם) וכן אם טעה וכתב ה"א במקום דל"ת אין סועיר לגרוד הרגל וישאר דל"ת אלא צריך לגרוד גם מנוף האות על שהתכבד צורתו וחזור ויכתבו אבל כל האות אינו צריך לגרוד כיון שנכתב כחכשר וה"ח אם טעה יכתב דל"ת במקום רי"ש או כ"ת במקום ב"ף וכן איפבא אין תקנה למחוק חתג לתקן האות משום דהוי חתק תוכות (מ"ז) אבל מותר לחוסף דיו ולתקן האות וכתוי"מ דוגא קודכ שכתב אחריו דאל"ה הוי שלא כסדרן (פ"ם) אם כתב ב' פשוט במקום ה"א ימחק חתלח מן חרני עד שנעשה דל"ת ואחיב יכתוב רגל השמאל ואם יכתוב חתלח רגל השמאל לא מהני עד שימחק בד הרגל ואם אידע בשם בה"צ יע :

טו מ"ם פתוחה ע"ד נבקה פתוחתה ונסתמח אין מועיל לגרוד הדבק ופחותה וסח תקנתה ע"ד גרוד כל החרטום ותשאר כצורת נ"ן כפופה ואחיב יכתב מה שגרד ויה"ח כל אות שנכתב כשתי כתיבות ונעשה פסול כתיבה אחד אין צורך לגרוד רק אותה ורי"ש שעשאה במין דל"ת יש להחמיר ולזכר ה"א סני כשיגרוד הירקלכר ויחזור ויכתבו במין רי"ש משום דבין חג ובין הירק נעשה כפסול הלכך צריך לגרוד שניהם (מנ"א בשם לבוש) ואם כתב מתחתה רי"ש ואחיב טעה צרה בו חג בעין דל"ת סני ל"י כשיגרוד חג או הירק יס חתג ויחזור ויכתב כמו רי"ש והמחמיר גם כזה תע"ב (מנ"א בשם ד"ה תק"ה) אם כשק נג של ד' נוסח עד שרומה לרי"ש צריך לגרוד חג עד שלא יתעור רק צורתו ואפי מלר אלקיף יכול למחוק (ע"ל סי"ו מ"ט) ואם אפשר האליף חרגל למטה שפיר דמי :

טז (תשו"ע ע"ג סי"פ) אם טעה וכתב ה"א במקום ה"ת יותר טוב לגרוד כל הה"א ובה עכ"ל ה"ת ב"אופן זה שגרוד חרגל שלה ונסחג עד שמא נשא סמנו רק מעט י"ד יסין כצורת ד' ואח"כ כתב מצד שמאל ח"ן וכתבם בחטאות גם זה כשר י"א ע"כ כשיעין בד ע"ד ר"ח אף בלא החטאות א"כ כשנכתב

קפת הסופר ה

כשנכתב הדפוס של ח"א לא נכתבה בפסל כי היתה ראויה לעשות ממנה חיות פשוטה וכיון שלא נכתבה הדפוס בפסול אין מן הדרין לגרדה כוללה אלא סח צריך לתקן :

זו אם נדבקה אות לאות בין קודם שתגמר (ד) בין אחר שנגמרה פסול ואם נדר והפרידה בשר ולא מקרי חק תובנות מאחר שהאות עצמה היתה כתובה בתקנה (מג"א סי' ל"ב ס"קנ"ג) ואפי' נדבקו רק התנין של שני אותיות צריך תיקון (שם ס"ק כ"ז) ואם כל אורך האות דבוקה לחברתה וכן אם נשתנה צורת האות ע"י חרינקות לא מהני נדירה ודינה כמ"ם שנקטמה (ט"ז) י"א דאם נדבק אחר שנגמרה האות באופן שמוטר לגרוד אפילו אינה נורדה כשי' משום דעד"פ ראוי לגרוד ולכן אם נמצא כן בס"ת אינו צריך להוציא אחרת (ב"ח) ואפי' בשבת שאי אפשר לגרודו כיון שמעיקר הדין יש תקנה רק שאימור שבת רביע עדיה (דרך חיים) ואם ספק אם נעשה הנגיעה קודם שנגמר האות או אחר שנגמר צריך להוציא אחרת :

יה תפילין ומזוזות צריכין (ה) לכתוב על הסדר ואם כתבן שלא בסדרן פסילין ולכן אם מצא שחמר אות אחרת אין להם תקנה (ש"ך סי' רפ"ח ס"ק כ"ב) אלא א"כ יכול לגרוד ממטה למעלה עד מקום החסרון ויכתוב שם החסרון ואח"כ יכתוב מה שגרד על מקום הגרוד אבל אם יחד אות אחרת יש להם תקנה ע"י שיגרוד אותה אם היא בסוף תיבה או בתחלתה אבל אם היא באמצע תיבה לא משום דבשיגרוד יהי נראה כשתי תיבות (כ"י בשם הרי"א"ם) ואם יוכל למשוך האות שלפניו כגון שכתב לאכותיק מלא שיוכל למחוק הוא"ו ולמשוך ה"י שפיר דמי (מג"א בשם הר"ב"ז) וכן אם יוכל להעבות את שלפניו או שלאחריז נמי מתני שאין בזה משום שינוי האות :

יט (מג"א בשם ב"ח ב"ח) אם כתב תיבה אחת יתירה ימחקנה דאין לחוש דר"ת דס"ל דשיעור פרשה נ' אותיות ובסימן הספד יתבאר דיש למחוק תיבה שנייה (פ"מ) ואמנם ט"מ אם קודם הראשון יש ב' וכדומה שכול למשוך ימרוק הראשון כדי לחוש לר"ת דס"ל דשיעור פ"ג אותיות (מג"א) ואם כשימחק ישאר בשיעור ט' אותיות שהוצא שיעור פרשה לכו"פ ויפסול ימשוך האות שלפניו אם יוכל ואפילו היא ח"א או קו"ף שאם ימשך לא יזיח הגרוד בסופו לית לן ברה משום דאי אפשר בענין אחר דאם ימחק תיגל ויכתבו בסוף תה"י שלא כסדרן אבל במקום שאפשר אין לחבשיר ח"א"זה כמש"ל :

כ (פ"מ) אם כתב ב' פעמים השמרו מותר למחוק ו' מהשכל הראשון והשמר השני והוא"ו ישאר וימשוך הרי"ש אך הוא"ו שיהי' תיבואחת וכן כל כיוצא בזה ואפילו הי' התיבה שניה תיבה אחרת שאינה מענין תקלין ומזוזת ככל דות הכלל

(ד) בין אחר שנגמרה כו' ולא מקרי ח"ת כו', כי כ' נסיע, וסרעיע סי' ל"ז סולק על זס' והפ"ם נסיע סי' קכ"ט מקיים פסק סעי' זכ' וכתי נקטינן : (ל) לכתוב על הסדר כו' , כתב ספ"ע (נדפס נסיע' סוף סי' ל"ח) וז"ל פסיע' לי דאם כת' דר"ק גו"ן וסמ"כ קי"ד וכדומה לא סוי שלא כסדרן צלומן סות , גכ פסיע' לי אס כתב מקללות וסמ"כ כתב מקודם משלים כלום ולא סוי סתם כסדרן דכל ספין גומז סות סלס כסדרן פל , גכ אס כתב יו"ד גומז סת סממלי קולו סל יו"ד לר"ת וסמ"כ כ' מקודם פסיע' דכו' סתם כקלן דססתא לקולס סמרי' דיכול לתקן (נע"ט נסיע' מקודם) כל סתן לחומרס דסס סות עליס , ג' סלס כסדרן : מעני' לי אס כתב סליף וכדומה ולפ"ן סיו"דין נונעין וסמ"כ כתב מקודם , ו' כסדרן או ללו , סג' ראימי סגס זס' כ"ט סולס אס לקולס סמרי' דלס סוי סלס כסדרן , סומ"כ דסמ"גן עכ"ל :

הכלל כל שנשאר צורת האות אף שאפסל מצד אחר וכל לשון האותיות כדי להכשיר ולא היו משום זה שלא כסדרן :

כא בל אלת שחיא כתובה שלא כתקנה ואין צורתה עליה כנון נע רגל האלף כנון האלף אופני האלף בפניה בנג שחתתיה או שחיה רגל הח"א או הקו"ף נונעים (שככל אלף אין די כמחיקה לכך אלא צריך לבטל צורת האות ולכתוב מחדש דלא להווי ח"ת כשנ"ת) או שהיתה אות אחת חלוקה לשתי איתיות כנון צדי"ק שכתב יו"ד נו"ן או שי"ן שכתבה עי"ן יו"ד שאפילו התינוק קורא אותם פסולים כמ"ש * . ואחר שכתב לפניו חזר ותקנם היו שלא כסדרן ופסולים אבל להפריד האותיות הרבוקות אחר שכתב לפניהם שפיר דמי דכיון שהאות צורתה עלה כשפריחה מחברתה לא הווי ככותב וח"ה שאם לא היו מקצת יו"ד"ן שעל האלפ"ן וחשיני"ן והעיני"ן ורגלי התאין נזעזין כנוף האות ותינוק דל"ה וק"ט מכירם אע"פ שפסולין קודם תיקון ס"ם אף אם כי לפניהם יבול לתקנם דכיון דצו"ת האות היתה ניכרת ליבא משום כתבן שלא בסדרן וח"ה אם הוטרא דח"ת למעלה אין נזעזין זה לזה אף אין ניכר להדיא לפרדתן אע"פ שהתינוק קורא שני זייני"ן מות להרביקם שאין התינוק מוגרל בח"ת כוח :

כב אם כתב דף פשוט בזויות למעלת כמו דל"ת שפסולה כמ"ש ל (ש"ע מחר"ש) וי"א שאין לה תקון בתו"ם שריגרה כר"י ש שעשה כמין דל"ת שצריך לגרור את כולת (ס"ם) וי"א ריבול לחוסף דעו לעשותה עגולה ולא הווי משום זה שלא בסדרן דצורתה עלי מקרי : אם כתב ח"ת דל"ת זיי"ן וחטופרות ע"ג אם עשה החטופרות בסוף חרל"ת כזה רז (ו) יש תקנה אף בתו"ם לגרור מן חרל"ת עד שתעשה זיי"ן אבל אם חיבר החטופרות בתחלת חרל"ת כזה רז אין לה תקנה בתפילין ומזוזות * (פ"מ ופ"ח כאח"ע סי' קכ"ח) אם כתב ש"ן ב"ד ראשונים אף שהתינוק יודע לקרות ס"ם אין תקנה לגרודי אחת שתשאר בני ראשונים אלא צ"ק לבטל צורתה ולחשלימה דאל"כ הווי ח"ת ובתו"ם אין לה תקנה משום דיהי שלא כסדרן :

כג אותיות ותביות שנמחקו קצת אם רישום ניכר כל כך שתינוק דל"ה חו"ט יבול לקרותם מותר להעביר קולמס עליו אם לחטיב הבתבול חדש ולא הווי שלא כסדרן כיון שעבשו חתב בשך זמא שמוסף עליו אינו אלא שמשמרו שלא יחמק יותר אבד אם קפצה כל הדיו מהקף ולא נשאר רק רושם או קוסימית מחלצתה של הדיו הווי שגא כסדרן ואם בתחלת חתב כח לא חזרה הדיו שחור אלא דומת ללבן שהוכתה מראתו או לאדם וצריך להעביר עליהם קולמס הווי ג"כ שלא כסדרן (פ"ט) אם נפסוק מהוא"ו קצת דין נשאר המקום אדום

(ו) יבאקנס לגרוד , כי כמג"ס נסע ע"פ , ונש"ע של כנפון מכר"ס זל"ל כ' נפסות סמס עשה"ת ד"ת זיי"ן עם חטופרות פסול , ונחשיני"ן זי"ן לס תקנס , ולס ידעתי למה , וסול"ביו קט"ס צי ק"י ס"פ טקנס וס לפסוס דח"ל סוי ס"פ ויל סליגו עושם מעשה כנוף סמות ולס מקנל לגרוד . סגול כמחניס סקנל כ' זולל וס דמכני ממיקס קנל סד"ס , ונס נשינן סימקס כל סד"ס דכס צעינן סימקס כל סעעס כסמול , וסד"ס כולס נכנס כסמול , וס סינו דמין מסול נעקו"ת סד"ס דסס סי נעי כסנכס כ"י גומר כס"ס כדעס דסי ציי"ן מקל , מע"ג דכסס עסס נגד סמאל זיי"ן , ועשה"ת כר"ס , מ"ע סד"ס נכנס כסו ער , דסס ספ"ו עססס כס"ס סל רס"י ס"י כסר , וכן סמקס כס"ס עס"ג ס"י פ"ג סכ"ל * וע"ג נס"ו עס"ג סדעסו לסכסר ח"ת ער"ס

קטת הסופר ה

אדום ומקצתו נשאר וצריכין להראות לתינוק צריך לכסות חלק התחתון שהוא אדום שלא יצרפו התינוק :

כד יש ליוהר לכתחלה שלא יכנס ראש הלמ"ד של שיטח זו בתוך אויר הח"א והח"ית שבשיטח שלמעלה ממנו אפי' בלא נניעה ואם נכנס (רמ"א באה"ע סי' קכ"ה) בענין שהפסיד צורת האות כגון שנכנס לתוך דל"ת ונראית כה"א פסולה אם כתב מצות מלא וכדומה ומהק היא"ו והאריך הצדיק לכתוב (לכוש) יש להחמיר לכל עור שאינו באריך האות למעלה (חשבת כשתי תיבות (מנ"א) אבל אם בתחלת הכתיבה ממשיך רגל התחתון וכותב האות הסמוכה בתוכו כזה פ"ג א"ר צ"י מותר דהא הוי כמשל תיבת אחת (פרח שישן כלל כ"י) ואם כתב נ"ו"ן מלמטה רחב ויורד למעלה בתוכה ונר הכוף כזה פ"ג יש להראות לתינוק ומ"מ אם אירע כן בשם אף אם אין התינוק קורא אין לתקן אפי' לכתוב מקודם "סמוך" וכך טוב להחליף הידיעה או לקרד ואם אורת אחת מובלע בחבירו כגון שאות אחד נכנס לתוך הגימ"ל והנו"ן (ז) פסול :

דין קרושת השם וכו' כ"א סעיפים :

א אע"פ שאומר כהחלת הכתיבה שכותב לשם קרושת ס"ת או תו"מ בכל פעם שכותב שם מחשבות שאינם נמחקים צריך לומר שהוא כותב לשם קרושת השם (מנחת שי סוף פ' ויצא בשם הר"מ הסופר) ובשם שהוא מסופק אם הוא קירש או לא יאמר הנני כותב לשם קרושת השם אם הוא קרוש "י"א דמני כשמחשב שכותב האזכרות לשמן היא"ל והוציא נתחלת הכתיבה בפ"ו שהוא כותב לשמה ויש להקל בדיעבד אבל אם נס לא חישב שהוא כותב לשמה הרי זה פסול וביזו שנפסל השם לא מהני אח"כ העברת הקולמס עליו לשמה (כל"י בשם הלכות קטנות ועיי' בס' מלאכת הקורש בסוף הס' בתשובה) ואפילו שם אחת ששכח לקרשו ואינו יודע איזה הוא נפסל כל הספר תורה :

ב (כני יונה) אם כתב ב' או ג' אותיות מחשם בסתם ולא קרשם חשם ונזכר כשרצה להשלימו וקדשו כשר (שם) וכן הוא בשו"ת זכרון יוסף סי' ט"ז וי"ו) ואם כתב אותיות הראשונות בכוונת תיבה אחת כגון שהיה לו לכתוב השם ונתכווין לכתוב יהודה ונזכר ככותבו הדל"ת שצ"ל כאן השם לא מהני תוספתו לשם השם לקדשו :

ג כתב שם אלהים אחרים לשם קרושה אינו פסול דהוי כמקריש בעלי מומין למזכה ראינו קרושים ורשאי למוחקם אם אירע שם איזה טעיה (כני יונה) אבל המקריש שמות שיש להם לפרש קורש וחול כגון והייתם באלקים וכדומה אע"ג דמסתמא הם חול ואפי' כספק שלא ידענו אם קרשם הם פר יש לחוש שמה קרשם ואסורים למחוק :

בשכותב

ווייץ זלי טוס תיקון, וכן עלמתי נחמ' מגיד מרלטיס"ו' ב' תס' זנו לכסיר ח"מ' כוס, זכירו דסגן פסלינן צום תיקון (סס לא נשנת כמ"ס נסי' בקודם) מ"מ מועיל כגירס' ופנינו מטוס ח"מ' : (ז) פסול כי המג"ס נסס כ"ה, ומי"ס ול"ע עסק"מ עכ"ל, כוונתה"ס צלמיד (נכנס לתוך ס"א ומי"מ) אם לא נשמרה זורת הסות נטר, ופאמס מלמתי בהשנת מגיד מרלטיס חלק או"ח סי' א' שכתב וז"ל. דיס לחלק טרמס למ"ד סכננס צמנ"ה"ס"ם נס סידך כ"כ שנוי זורת סלות סכל כרוכה ינדי"ל זין שניסס' ויפריד מותן כיון טקס צמנ"ה"ס"ם, וריס"ח נהר גופל גרי"ל, אצל כנו"ן וסנמ"י סמות אחרת מונלע נחוך מללס, כיון טקס צעיטה סמת נחמס נחמת סמת כ"ה וסמט"ס נחמת נחמת סמות וסמול, עכ"ל הלכ"מ :

קמת הסופר ז

יב

ד כשכותב השם אפי' מלה ישראל שואל בשלוננו לא ישיבנו אבל למלך אויה פוסק כמי'ש נבי תפרה בא"ח סי' ק"ה) (ש"ך) ומ"מ בד"ע נבך אם הפסיק והשיב אינו פסל משום כך ואם ה' כותב שני שמות זה אחר זה מותר להפסיק ביניהם (נימוק יוסף) ומשיב שלום לכה ארם וכשיחזור לכתוב שם שני צריך לחזור לומר שהוא כותבו לשם קדושת השם (פ"מ) אבל אם לא הפסיק די אפי' לכתלה בקדושה ארת לבטח שמות:

ה כשכותב הקולמס לכתוב השם לא יתחיל מיד לכתוב השם משום דשמה יהי עליו ריבוי דיו או שער ולא יצא חתול מיושר וגם משום שצריך קדוש הריו שער הקולמס טרם שיכתוב השם לכן יכוין לחניה אות אחת מלכתוב קודם השם וכאותו האות יתחיל לכתוב ואם לא עשה כן יחפש אחר אות אותה שצריכה דיו וימלא: ה וכתב את השם (ש"ך) אבל לכתוב מקודם אות אחרת של חול על אזה דבר אחר אסור כיון שדיו יזימכנת לשם אין לכתוב כה דבר של חול (מנ"א) ואם צריך דיו קודם שיגמור השם אזי יטבול באותיות שלפני השם שהם לחים עדיין ויגמור השם:

ו אותיות השם בין עם המיוחד בין שאר שמות שאינם נמחקים ואפי' הנמפל גשם מאחריו צריך שיהיו כולם בתוך חשיטה ולא יצא מהם כלל חוץ לשטיח לכתלה וכדיעבר אם אפשר לתקן יתקן (מנ"א) שימחק כל השורות העליונות אם אין שם מה שמות שאינם נמחקים ואח"כ ימשוך אותן עד שתהיינה שוות עם השם היוצא אבל אם אי אפשר לתקן כגון שיש שם בשורות העליונות שאסור להחיק י"א רבשר בד"ע נבך וכן בתפילין ימזוזה שאי אפשר למחוק משום שא לא כסדרן אם יש בשורות העליונות אות האחרון כ"ד ר' וכדומה שיוכל למושכן ימשוך אותן כדי שיהיו שוות ואם לאו כשר בד"ע נבך ויש פוסלין אף בד"ע נבך (ע"ין באר היטב סי' ל"ב ס"קנ"א) וצריך להשיג על זה מאד כי שכיח טובא (פ"מ) ואם לא כתב עוד רק שורה אחת ובשורה שניה משך השם חוץ לשטיח יעשה שרטיט אחר שזה עם השם וכשכיל שורה אחת הראשונה שאינה שוח אין קפירא (פ"מ) וכל זה מיירי דוקא באות שלם שיוצא חוץ לשטיח או אפי' רוב אות כשיש דרוכו ככולו אבל מקצת אות לית קן בה:

ז שכתב לכתוב השם כולו ה לרה אותו בין השלישין אבל מקצת השם כשיטה ומקצתו תלוי פסיר (מ"ז וב"ה בתשו' סי' ק"ג) והנמפל לשם מאחריו יש להכשיר בד"ע נבך אם נמצא תלוי:

ח מותר לכתוב השם על מקום המחק (דהיינו שמחק כשהריו היתח להח) ועל מקום חגנד (דהיינו שגנד כשהריו נתיבש) וגורד ומחק עדיף מתלויה (ש"ך) לכן כשיובל לתקן ע"י גרידה או מחיקה לא יתרה וגורד עדיף ממחק:

ט אסור למחוק אפילו אות אחת מן השמות הקדושים והטחורים שנקרא בהם הקב"ח ולא מאיתויות הנמשלות מאחריהם כגון ד' של אלקיך וכ"מ שר אלקיכם משום שכבר קדשו השם אבל אותיות הנמשלות לפניו כגון למ"ד מלה ובדומה מותר למחוק (כנו יונה) אם נמחק מקצת השם מאליו או ע"י אדם שוננ או מויד אפי' אסור למחוק הנשאר:

י (חרמ"ע סי' ר"ה) לא מקרי נמפל לשם אלא מה ששייך לו אבל אם כתב אלקי וסמך לו קוף או פ"א שאין לו שייכות וענין אינו מקרי נמפל לחשם (נמחק וכן שם שנכפלה בו ה"א אחרונה מוחק את התיספות ואינו חושש וכן אם הוסיף יו"ד בתחת

קצת הסופר ו

כתחלת השם מוחק את הראשונה אבל תוספת כאמצע כגון שנכללה ה' ראשונה או נכללה הוא ראו להחמיר כות כי אנתנו לא נרע איזו מהן נכתבה שלא ככוונה :

יא אפי' נקודה אחת דקה כל שחו אסור למחוק מן השם (הרמ"ע סי' ל"ו) לכן אם נני' או ב"ף פשוטה דבוק לאות אחרת כן השם המכוין תחתיו כשנזכר הרגל יזחר שלא ינע הסבין באותה נקודה אחרונה הרבוקה באות השם אלא יניח' משחו לתרחק מגרדת השם (שערי אפרים) ואם נטף שעוה על השם אל יסיר בצפורן פן יתקלף קצת מן השם עמו כיצד יעשה יחמם היטב חנויל מכחיו' נגד הנטיפה ועי"ז יוסר השעוה בנקל ולא ירכב בו מחכתב כלל :

יב נכון שלא לקרור נ"כ את השם שזוהו כזיון השם ומכל מקום עתה (כני יונה ויר אלי' סי' מ"ו) נחגו הסופרים בטעות יתרון שם קודרין אותו מן היריעה עם איוה תיכור או פסיק כולו ומניחין מטלית תחתיו וכותבין על המטלית החסרון אבל אם אין השם מיותר אלא שרוצין לקררו כשכיל איות צורה תקן טעור אחר אסיר (ש"ך סי' ער"ה ס"ק ג') ודוקא כשחותף השם מן היריעה בענין שעושה נקב אז אסור אבל אם ח"י השם כתב ומתחלה על המטלית שחי' דבוקה בנקב מותר לחסיר המטלית עם השם לצורך תיקון ועכ"פ אין לקלף השם דחיישי'ן פן ינע בו ואתי לידי סחיקה (כ"ח סי' רע"ו בשם תשב"ץ) ואע"פ שהוא אימץ זריו אל יסמוך על זריותו כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' מחש'ש מחיקת שמו הכבד והנורא גם לפעמים הדיו מקריר ואין כעובי כל הקלף נמצא פוגע בלשם עצמו אפי' עבר וקלף את השם בענין שתחתיר הקלף נשאר (כני יונה) אסור לכתבו על מקומו (נ"ב מה"ק סי' ע"ו) ולקרור או לקלף הנטפר לשם מלאחריו והשם ישאר על מקומו פשיטא דאסור דמתחלה חיה קדוש מחמת השם ועתה כשנחלק מחשם אין עליו קדוש :

יג (מס' סופרים) כשקוררין השם קודרין השני כי הראשון נכתב בהכשר אבל אם כתב שם כתחתית העמיד ושכח והזכור וכתבו בראש העמוד שאחריו מקדרין הראשון כדי שיהי' השם בראש העמוד וכן הדין גם כשאר תיבות כפולות למחוק השני (שם עפ"י הנהגות נחלת אריאל) ואם הי' הראשון כסוף העמוד מחקין הראשון :

יד (ש"ך) שם של קודש שלא נכתב לשם קדושה מותר למחקו לצורך תיקון דוקא אבל לנו ולננו שרי אפי' שלא לצורך תיקון ואם הרבה שמות נכתבו שלא לשמה כספר תורה אסור למחקן אע"פ שהוא לצורך תקון משום דמחוי' כמזמר :

טו אלו השמות שאינם מחקין שם החוי"ה ושם אדנות אל אלוה אלהי (כשה"ה כצ"י) אלהים שרי צבאות ויש גורמין נ"כ אהיה אשר אהיה אבל הכינוין כגון הגדול הנכבד והנורא האדיר החזק האמין הנון ורחום צדק אפים ורב חסד הדין כשאר כתבי קודש ומותר למחקן לצורך תיקון שאינן משמותיו אלא על שם פעולותיו :

טז אם טערה וכתב אלהנו חסד י' (תשו' מהר"ם דובלין וכני יונה) יש מתירין למחקן נ"ו ולכתוב יניו משום דלא חר' על נ"ו קדושת השם נכיון שהשם לא נשלם עדיין שחסר יו"ד (טורי זהב) ויש מחמירין משום דמכר מקום כבד קדשו השם של אלהינו מתפרשים שפיר אליו אלה שלנו :

קמת הסופר יג

(א) ואם שכח היודר משם אלקים לכ"ע מותר למחוק המים ולכתוב י"ם דאין פירוש ושייכות כלל להמ"ם למלת אלה ונרע טפי מחנטפלות לאחר השם (ט"ז) :
 אם נמצא שם אלהי חסדו אין לו תקנה :

יז כתב אל מאלהים יח מהשם אז שכתב שם יה א"ו נמחק אבל אם כתב ש"ד משר"י צ"ב סצבאות (כי"ב הבני יונת) מספרא דנפשי וכן מצאתי בריש"א ונס במ"ם איתא צבא סצבאות) ולא ידוקא צ"ב אלא כל שלא נמך השם נמחק וכן א"ד מארני א"ו א"ה מאה"י ויש מחמירין בזה והשם שכותבין בספרודים כ"י יוד"יין ווא"ו על גביהן מותר למחקן אם הוא לצורך גדול :

יח אם נשפך דיו על השם (ב) מותר למחקו כדי לתקנו דאין זה דרך מחיקה רק דרך תיקון וכן (באר עשק) אם נמצא נקב בצד אית מהשם באופן שפסק מותר לגרוד קצת מן האות כדי שתהא סוקף גייל בחלכתה ולא הוי ח"י כמחוק אלא מתקן ביון דהה"א שעתא אינו כשר והשתא מעמידו בחלשורו :

יט נדבקה אות לחכרתה באותיות השם יש לו לגרוד (טור) וא"צ אחר כך להעביר הקולמס עליי קדשו"י היא של שם שכרעה נוגעת בנגה אם נזנע במש"ע שנראית כחיות מותר למחוק או לגרוד הרגל ולתקן וכוין שנתכאר כמ"י הקודם שצריך לגרוד כל היגל ולא די בנרדית הדבק משום דהוי ח"ת (ה"מ"ע ונ"ב מה"ק סי' ע"ח כתב עוד טעם אחר) א"כ אם יתחיל לגרוד הרגל ממעלה לסטה ביון שיפירד מחגג יח"י היא ושוב אסור לנזנע בו למחוק ומ"ם עדיין פסול משום ח"ת לכן צריך ליוחר לגרוד הרגל ממש למעלה וכן כל מקום שצריך למחוק מן השם צריך ליוחר בכזה (ג) ואם נזנע רק מעט יש לספק בדבר אם מותר למחקו כיון דעדיין ניכר שחוא שם ונראה כמחוק את השם :

כ הכותב יהודה ושעה ולא נתן בו דל"ת יתלה הדל"ת למעלה (כני יונה) ועתה שלא נחגו הסופרים לתלות שום דבר וע"כ יש לחוש אולי יקרא הקורא השם כאשר הוא כי אינו מורגל בענין התלייה ע"כ יתיר טוב למחוק הה"א ולכתוב ד"ת ואין כוח אסור מחקה כיון שלא וכתב לשם קרושת השם ודרווחא דמילתא יכת"ב בתהלה הדל"ת למעלה ואז הרי זה כאילו נמחק ואז וראי דשאי אחר כך לגרוד ולהכניס הדל"ת בין הרבקים ואח"כ יגרוד הדל"ת התלויה אבל אם נכתובין כהוב השם והוא צריך לכתוב יהודה אסור לתלות הדל"ת עליהן דמיה לי

(ב) ואם טכח כו"ד כ"כ צו"ת וזרון יוסף סי' ע"ז וי"ז ועל צ"מ ד' : (ג) מותר למחקו כו"ד כ"כ סרמ"א וסוף עמ"ס, ולצטורס משמע צבטיעות דמייני צבטיניצט סדיו וגיוד הכל ניחד, וכן רלו"ת צביאורי בגרמ"ו לאו"ה סי' ל"ג צ"מ סי' ס"ז דמייני למחוק כל ספות דוד"ה אם מחוק רק הצטיפס וקסס ישלר עדיין אינו מתוקן דמו"ס"ת, וזולס רל"תי צבטי"ת גרוך סלמר כת"ב אם נספך דיו על השם מותר ללקק צלשונו כו"ד וכיינו צדיו לחס, ולכאורה קסס מס תיקן הוא הלא אכתי נסלר ססס טל צבכטר מסופ דהוי ה"ח דכסלפס סדיו נחצטלו הסותיות, וסכ"י ת"סס סדיו לחס עדיין כמ"ס צמ"י הקודם מה"ט"ו, וז"ל לד"ענו, דצמט אינו מתוקן ססס לענין סכ"י כשר צמט"מ, חלל לניך למלך סיריעס, חלל צמ"מ נסלר עיינו קדושת ססס דססיר למחוקן סף סס נעסס ע"י חק תוכות, נו"ל ל"ע עתו דמייני עגס ססס עדיין הוא לח וכסלוקק צבשונו מוחק הכל ניחד, וספיר דמי דהוי מחקן : (ג) ואם נוגע רק מעט כו"ד צמט"ו סרמ"ע סי' ג"ו מסוק וכ' דלס מתחלת סכתיניס נדבק מותר למחוק ולתקן : ואם מתחלה נכתב צבכטר וסכ"י נדבקה אין לנו חלל דצרי הר"מ"ס סממר יגנו עכ"ל ע"ס, ולכאורה

מחטפות

דלת

קסת הסופר ו

לי מחיקה ומה לי תלייה הידי לו לכתוב השם (ד) וקדשו וטעה וכתב יהודה
עושה ח"א מהר"ת ומוחק היא אחרונה (פרח שזשן כלל כ) בשם מהר"ל (י"א
דרוקא מתחלה יעשה מדל"ת ה"א ואח"כ ימחק ה"א אחרונה (הרמ"ע) וי"א דלא
שנא אף אם מוחק תחלה ה"א אחרונה :

בא כלי שהי' כתיב עליו שם קוצץ מקום השם וכו' וזו ואסור לכתוב שם לכתחלה
שלא בספר ויכול רבא לדי' כיון ולכן נזהרין שלא לכתוב שם באגרות
ויש נזהרין אפי' במלת שלום שלא לגמור בתיבתו :

ז שלא להפך הידיעה וכו' סעיף אחד :

א כותבי ספרים תפילין ומוזות שבאו לחניה הידיעה כדי שתתיבש לא יתפכו
הכתב למטה אע"פ שמתכוון כדי שלא יעלה אבק על הכתב מ"מ דרך כזו
הוא אלא יהי' פני הכתב למעלה ויפרוש עליה בנד (רמב"ם) או בפרה (ט"ו)
והיבי דלא אפשר יהפוך הכתב דאי לא אפ"ף איבא כזו טפ"ז :

ח דין רוחב הדפין וכו' סעיף שני :

א אין עושין ס"ת לא ארכו יותר על היקפו ולא חיקפו יותר על ארכו פירוש וכוון
שיהא חוטף ומקיף ידיעות כל הספר לאחר שיתפור ויגדור ארוף בשיעור
ארכו

מפסגות דגני סרי"ס סעתיק סני"ת יוסף משמע דלא מחלק צבחי אלא מירי סנדק מחלח
סכמינה ע"פ וז"ע : (ד) וקדשו כו' כן הוא בנגוס, וכ' צמ' הפחית למסע דהיינו דוקא ציד ע
סקדשו הסופר, כגון סהול לפנינו ואומר שקדשו, אכל סם נמאס כן צמ"ת וסין הסופר לפנינו
אין לו חקנה דאין לעשות מדל"ת ה"א שאל לא קדשו הסופר וכוון סכוי"ס הסופר לכוונת היצב
אחרת אין צומרים קידושו ונימורו צמים כחמד, ואל מהני צמ"ת שקדש עמה בנקודת לפוך
הדי"ת סמ"י ה"א) וגם למחוק אסור דשעל קדשו הסופר עכ"ד ע"פ וסיים וז"ע למעשה
ודמיו צמ"ת זכרון יוסף הימן יז על מה שגמול בסופר סתם סם אלהים חסד יוד' חס יס לחוש
פן לא קידש הסופר לשם השם אלא נתכווין לכתוב היצב אלהים ספירושו להם והאיך דליכא למיחש
לכתי כלל דניון סמסור לכתוב שלא מן כחצו וגם לריד כל פעם כשיגיע לשם לקדשו צמ"ת מלמ
חמ"ד מלמחא נתכווין לקדשו אלא סמכא לכתוב היו"ד, וסחזיקי ריעותא לט מחזקין ורמי'
בסא דמיא צמ"ת כו' את חסס וכחצו יכודא עושא מדל"ת ה"א כו' וקמ"ס דליחוש סמא לא
נתכוון לשם אלא ליכודא אלא ע"כ דלא חייסין להכי מטעם הנ"ל עכ"ל ולא זכרתי לכתי' דבריו
אחתי לט מרשס סמ"ס דמירי סמסור לפנינו ואומר סק דש (וכן יס לדחות מ"ס רמי' סכמי"ת
ע"פ והסולא צמ"ת סם רמי' כזו ממסו' מהרש"ס סכמי"ת סני"ת סני"ת עקב בסופר סמי'
לריד נכתבו מלת יסיה וכחצו השם והמירו למחוק וסקמ"ס דמיחוש סמא קדשו הסופר ודחא דספסר
צנרן ומהרש"ס מירי דסופר דע שלא נתכווין לשם א"כ ס"נ יכול לדחות סמ"י מ"מ (עוד
רמי' סם צדכריו פליאפ סגסגס דע ספלטס קולמסו דסס כ' סם אדני מלא ו' א"ס ה"י כן נהוי'
לא כו' הקנה למחוק סמ"י ולמחוק סדל"ת מ"ס דכוי סלא כבדן ומתה צמ"ת על הסולא
ואיטמעותי לפי שעס מה סמבוסר צמ"ת ס"י צ"ב דזוח לא כו' סלא כסדרן *) כמ"ל הימן
ה'

סחגאון מחרמ"ס * ולפע"ד כדן דין חמת כי כסנכתב אדוני צמ"י פירושו אדון צעלמא
ולא אדון סמ"ד ניס ימ"ס נמאס חסר ססס לגמרי, וכסמתקנו פניס
דשדות נל לנלן סנכתב סס סקדוש וכו"ס סלא כסדרן כסכנר נכתב לפנינו :

ארכו (נימוקי יוסף) והיו משום מצות זה אלי ואניוהו שאם יהי ארוך יותר מראו או עכה יותר מדאי לא יחי' נאח כל כך וכמה הוא ארכו בניגל ששה טפחים (מרדכי וסמ"ג) כמו שהיו הלוחות והם כ"ד אצבעות כרוחב אגודל של יד בנינו (רמב"ם) והוא רחב שבעה שעורות בינוורת זו כצד זו ברוחק והן באורך שתו שעורות כרייה ובקפה או פחות או יותר והוא יהי' ארכו כתיקפו וכן אם עשרה כגול פחות משה טפחים ומיעט הכתב או יתר על ששה והרחיב הכתב הרי זה במצות (א) והעמוד שבתוך הספר (תוס' והרא"ש) ו"א דמצטרף להיקף (שיטה מקובצת) וצריך שיהי' בנינו (רמב"ם) ו"א דאין מצטרף :

ב (לשון הרמב"ם) ועין כרברי המורות ובבני יגור) כיצד יתכין אדם עד שיעשה הספר שיהי' ארכו כתיקפו מתחיל וסרבע העורות בשוה ועושה רוחב כל עור מהן ו' טפחים קצב אחד לכל אחד ואח"כ גולל העורות כשות ועושה מהן כרף אחד מהורק יפה ומסיף בעורות ומחרק עד שיעשרת היקף הכרף ו' טפחים שהוא רוחב העור ומודד כחוט שיקיפו על הכרף :

ג ואח"כ יעשה קנה שוה יהי' ארכה מי' או נ"י אצבעות ויחקק אצבע מהן בקנה לשנים ולשלשה ולארבעה חלקים כדי שידע בו שיעור חצי אצבע ורביע אצבע וביצא בזה החלק וימדוד כל עור כקנה זה עד שידע כמה אצבעות יש בכל עור עד שידע כמה אצבעות באורך כל הכרף :

ד ואח"כ לוקח עורות אחרות כ"י או נ"י לכרוך בהן שיעור הכתב וכותב בהן דף אחר ודבר ידוע שאורך הדף י"ז אצבעות לפי שהיא מניח גליון למעלה נ"י ולמטה ר"י אבל הרוחב הדף היא לפי הכתב אם דקה אם עכה ו' סנין השיטות שכרף יבואו לפי הכתב לפי שבין שיטה לשיטה כמלא שיטה :

ה ואחר שכתב הדף שבדרך בו לפי מה שירצה ימוד רוחב הדף באצבעות הקנה ויוסיף על רחב הדף כ"י אצבעות שבין דף לדף ויחשב כמה דפי' יבואו בכרף שגולל מאותו הכתב שבדק בו וידע השבין הדפי' וידאה כמה נכתב בדף זה שבדק בו מן התורה כולו ומשער לפי הספר שכותב ממנו ומחשב אם עלתה לו כל התורה לפי סנין הדפי' מזה הכתב שכותב בו בכרף ואם הוציא החשבון שהדפי' יותר מן התורה ירחיב בכתב עד שיתמעט סנין הדפי' ויכרוף כרף אחר ואם הוציא החשבון שהתורה יתר מן הדפי' ימעט הכתב עד שירכה במנין

כ"י ס"ב) ועוד נלע"ד דאפשר לומר אף אם נדון דמסודר'ס מייני צל"ן הסופר לפנינו מ"ע אין ראי' גליון שהי' סס הספסל נתינת פלכים , וכן למ"ס צמינת יסודם דנכרון דמסודר'ס שפיר יש למסודר אחוסק כיון דלריך לקדס ססס נפס מלס ודפי' אס ס"י כופס לסס סס ס"י נוכר ס"אין נפס מקומו , אלא ודפי' לא נחס לסס ססס רק צענות כתב , אכל סלס סססס לסיכוד מן ססס ססופר סססו סס וכתב לפי מומו לכוונה מלס אמרס , ויש לחוש יותר סן לא קידס' וק"י , ולכן ל"ל דמייני סססופר לפנינו ומומר סקידס :

(ב) והעמוד שגמח הספר , בן העתיק סמ"ס , וסע"ז כגיס עפ"י הטור , והעמוד שגמח הספר (וכן הוס' גסלטי סגנוריס) אכל עמוד הראשון שנתמלפו אינו מלטרף וכן מירס צאלר הגולה , ומאנס צטוריס סדקסו נדיכרנפורע הוגס נדידופי סנסות והעמוד שגמח גס צחלמלס ומסכה , וכן צמוס' כתבו עמודיס לסון רציס , וכן ברס"ס סס צ"ג , וגס נסיעה מקונלת כתב נדידוס סני סעמודיס סנו , לכן גלע"ד דלסיטס ון סני סעמודיס מלערפיס , ופ"ה סדכס סרס"ס סלס ס"ע נדי עמוד לסון יסיד ר"ל כל עמוד ועמוד , או אפשר נדקט סני ססומו דיו"ף גס סס"ס סנצורה סלס ס"י לו רק עמוד א' כיון סלמלמלפו סוס גללל אכל צמאר ססס סגלל גלע"ד וצריך סני עמודיס סין סילוק גין עמוד סגנסו געמוד סזסו :

קטת חסופר ח

במנין הרפין וירדוק בדרך אחר דרך עד שיבא החשבון א' טאחר שידעו רחב הדף
ושיעור הכתב מתחיל באותו חכרף :

ו ומחלק כל עזר ועזר דפין רפין כשירטוט כפי רוחב הדף שברק בו ועלה
החשבון וכשישאר בעזר שלש אצבעות או ר' יותר על הדף האחרון
שכריעה יניח מסנת רוחב אצבע וכרי תפירה ויקוף השאר ואל יחוש שבאחרונה
יתוסף עודות אחרות על הכרף שגלל כנגד כל התוס' שקוצץ מכל עזר ועזר
ואינו צריך לחשב דבר זה שהכתב מושכו לפי מנין הרפין וכן היוצא לעשות
רוחב הספר יותר מששה או פחות מששה על הדרך הזה הוא מחשב ויצא ארכו
כהיקפו בלא פחות ולא יותר והוא שלא יטעה בחשבון :

ז אורך כל שיטה (חזן מדפי השירה) שלשים אותיות כרי לכתוב
(ב) למשפחותיכם ג' פעמים ולא ותהי קצרה כרי שלא יהי הדף נראה
כאונרר ולא ארוכה יותר על זה כרי שלא יהיו ג' עיניו משוטטות בכתב
כשחשיטות ארוכות וטובה בראשי השיטות (הר"ת בשם הר"ח) והיינו דוקא
בכתיבה דקה אבל בכתיבה גסה הכל לפי חנוי ואפי' יותר משיעור זה ואין עניו
משוטטות בין שהכתיבה גסה וכן נוהגין :

ת (ד) אין עושיין יידיעה (ה) פחות מג' רפין ולא יותר על ח"ת נדרמנה לו יריעה
בת ט' רפין לא יהלקנה בענין שיהיו ג' רפין באחת וששה בשניה אלא
שיהיו ד' באחת וחמשה בשניה (טוב) דעיקר חנוי מר' וחי רפין כמה דברים
אמורים

(ג) למספחתיכם ג' פעמים, ל' בהגסה מיימוני גסה הר"ח דסינו שיעור טפ"ד (וכן כוח
זמ"ס טנ"ט"ה הסמור) ונחזו עוד גסמו דסינו דוקא בכתביה דקה סגל בכתביה גסה הכל לפי
הנוי וזהו יומר מטפ"ד ונ"כ העור והמר פוסקים ואין עיניו משוטטות כיון שכתביה גסה וכן
נוהגין עיניו טפ"ד * וכנסתם לא נשמע מזה סוף סמכתיכם גסה מותר לכתוב ג' פעמים
למספחתיכם חף סגול יותר מטפ"ד חזל לא נשמע שמואל לכתוב יותר מג' פעמים למספחתיכם
מכתביכם גסה, וכן נרמס גממט דעת הרמב"ם דלעולם ג' נמשפחתיכם גממט כמזכר המשעריין
וכן נרמס דעת הש"ע מדממס סגל מטמח' והרמ"ם וסעור כנס כוכירו שיעור טפ"ד וכתבו מה
סכ' הר"ת גסה הר"ח דמכתביה גסה יכול לעשות שיטות פרוכות * נוכח דאף יותר בשיעור ג"פ
למספחתיכם מותר וכן נוהגין : (ג) עיניו משוטטות כו' גלע"ר פטוט שזסו ספירוס זמ"ס פ"ג
כ"י ח' סממט ס' שיעור הדף כרי ט"ס רוחבו ונקטן לא יפחות מטפ"ד כו' דסינו סהקורם
ירמס רמשי כשיטות ולא ייזו עיניו משוטטות ולא כמו ספי' גס' נחלה אריאל כרי שיכת רוחבו
לומר כמו שירמס הספור לעשות הדף : (ד) אין עושיין כו' פרס"י הטעם שחפדים של חינורי
היריעות יפין זה כשמין גסה יותר מדפי הלכך לא יעשה יריעות קצרות שלא יהיו הפחירות
מקורצין יותר מדפי ולא פרוכות שלא להרטיקן יותר מדפי ע"כ * ובנימוקי יוסף כ' ולא רחוקות
יותר מדפי מפני שגלוה לזעמידו על הספר כשגוללו ויהי' לו לעורר לגלול עד שיעמידנו על
הספר ויקרע העור ועניו כשנסדקו געעת כגלילה : (ה) פחות מג' רפין זמ"ס פ"א הל' י"ג
חיתא יריעה של גסה חולקין אותה לשנים ושל חממס אין חולקין אותה שמה יעשה אחד שנים
ומ' גלגה ע"כ, ופי' נחלה אריאל דזיריעה של חממס לא יחלוק כלל וספי' ס' רחב לכתוב
בעמוד סהקן תפילין ומזוזות ולא ח"ס ח"פ"ה לא יחלוק כלל דחייט' שמה יעשה יריעה של ג'
כו' עכ"ד, והנה צמארל דידן לא נוכר כך חממס ונחמט סה"ס חממס רחוקה ונפרט גסס ס'ס
יעשה יריעה של העמודים סלח כרמס דזיענד כמ"ס ספוקהיס ועוד גס זמ"ס יס לפרש דלת
נחת לחתי חממס לאסבור לחלוק היריעה חף לכתוב על העמוד סהקן סו"מ סלח כוונתו פטוט
למח יחלק וסמט סול סלח חממס פי' וכי יעשה ח' סל שנים ומ' סל סלסס והלל אינו רמשי
וח"כ למח יחלוק סגל ס' נחמט רחב לכתוב על המומר סו"מ אספר דמורר גס להפ"ס :

אמורים בכל היריעות שכנסר הין מכאחרונה אבל בסוף הספר אפי' בס ק אחד עושין אותו דף לבדו ותופרים אותו עם שאר יריעות (שם) אע"פ שאין בפסק האחרון תיבות כמין הש טות יעשה אותיות ארוכות ממטה למעלה כדי שתחזיק תיבה אחת די אז ה' שיטין בדי שיסיים בסוף הדף (שי"ד) ואם יש הרבה פסקים יכול לכתוב בכל שיטה תיבה אחת כמנין השיטין וכל זה משום שאי אפשר בענין אחר :

ט כשיגמור את התורה צריך שיגמור כאכצע שיטה שכסוף הדף כדי שיעי"זת ידעו הגדל מזה התורה משא"כ אם נמר השיטה ואם סיים בסוף השיטה (באר שבע) יש פסלן הסית (פנים מארות) ויש מכשירין :

ט שיעור הגליון וריות בין שיטה לשיטה ובין דף לרף • ובו חים :

א שיעור הגליון למטה די אצבעות כאגודל ולמעלה ג' לפי שאין דרך משמוש יד למעלה כמו למטה ובין כל דף ודף שנים לפ כף צריך להניח בתחלת כל יריעה וסופר כרוחב אצבע וכדי תפירת וגמצא בשתופר היריעות ביחד יהיה בין כל דף ודף נכס הספר רוחב שתי אצבעות ובין שיטה לשיטה כמלא רוחב שיטה ובין כל חומש וחומש די שיטין פנויות בלא כתב ותחילת החמש מתחלת שיטה המישית ויניח בתחלתו וסופר כדי ללול על העמוד ועוד שתי אצבעות שישארן בין העמוד והדף :

ב (תשנ"ג חלק א סי' קע"ח) די שיטין שכין ספר לספר שהצריכו חכמים למצוה כלחוד הוא ולא לעיכוב מיהו חיינו אמחוסף אנרע אבל אי לא שביק רווחא כלל מיפטר ס"ת כחבי דלא נפק כין כל חומש וחומש מכללא דפרשויות היקף אי לא שבק אפי' רווחא דפרשה פתוחה מוחשר מיפטר ס"ת אפי' כדיעבד • וכיון דלמצוה כלחוד הוא (שם) יש מי שאומר דליכא קפידא כהא מילתא בין שיהיו אלו חר' שיטין כאמצע הדף או בתחלתו או בסופו או קצתן כסופו וקצתן בתחלתו דבין כף ובין כף אפי' לכתחלה שפיר דמי (תוס' בפס' כ"ב דף י"ג ד"ה ומסיים ועיין ג"כ מה"ר"ה סי' קע"ט) וי"א שכוון הסופר שלא יסיים חומש אחד בסוף הדף אף אם יניח ריוח די שיטין פנויות ויתחיל בחומש השני בעמוד הב' אלא צריך שיהא נזמר כל חומש כאמצע הדף ומתחיל חומש חבי ג"כ כאמצעותו :

ג לא ימעט הכתב מפני ריוח שלמטה ולמעלה (טור) פירוש אם עשה שירטיטין בכל הדף ולא הניח משירטוט העליון ולמעלה כשיעור ג' אצבעות אחר שיכתוב כתב שכו כפי מה שתוא רגיל בשאר היריעות ואי אפשר לו לקלקל כל השירטוטין שעשה ורוצה למעט כנף השורה העליונה כדי שישאר גליון כראוי זה לא יעשה שלא יהא נראה בכתב מנומר אלא לא יקפיד על חלולן כדיעבד • (גמרא ופרש"י) ולא מפני ריוח שכין שיטה לשיטה כנון אם שירטוט כאמצע הדף שני שיטין שאין ריוח בדי שיעור כיהם לא ימעט הכתב מפני אותו ריוח :

ד ולא מפני ריוח שכין פרשה דפרשה (טור) פירוש כנון פ' סתומה שצ"ל פתוחה כאמצע וכתובה סבי צדין לא ימעט הכתב כדי לתחילת בסוף (בני יונה) אלא יוררו הסופר וישניח מתחלתו שיחי' לו ריוח כשיעור בדי שיטין כדחוק באותיות ואם אירע לו כן נזהינן הסופרים לכתוב אותיות קטנות דחייט שאינן של אהלות מניחין כאורך שאר האותיות ומסמנין רחבן וכן אין ממצין

קטת הסופר ט

במעטין עובי הקולטם שבקולמס שכזהבין שאר אותיות כחבין גיכ אלו וכוזר
 חושבין שאינו נקרא שיני כולא האי דכלא"ה אי אפשר לצמצם כל כך ואזורים
 דוח שבתו הפוסקים שלא למעט הכתב וכן שלא להרחיב היינו אם ממעטין או
 מרחיבין אורך ורוחב חזירה שזהו שינוי הניכר וכן אם רוקח"ה קולמס אחר
 משונה בעובי אכל כלא"ה לא מקרי שינוי וע"ז סומכין ודוחקין קצת וכן מרחיבין
 קצת בסוף השורה כדי לסיים בסוף השורה ממש וכן שלא להעביר הזין לשורה
 אפי' ב' אותיות במקום שאפשר שאזורים שיותר נוי הוא לספר לעשות העמוד
 כשווי כסופו שלא יהא שורה נכנסת ושורה יוצאת הוצה מזהה להרחיב ולקצר
 כל שהוא כאופן הניכר שאינו משונה מחכרותי' כי"כ ועב"פ נ"כ אינם מרחיבים
 אותיות הכפולים שאין בהם נוי וכן יש להם אותיות שצריכין לחיות מרובעים
 דוקא ועיקר שמרחיבים הם א' ד' ח' ל' ק' ר' ת' ודפעמים מ"ם סתומה ואם
 דבריהם קבלה נקבל וצריך דרקק עכ"פ שלא תשינה האות מצורתה ושלא יהא
 ר' כמו וא"ו וכן ב' או כ' קצר כמו נ"ן ונדומח :

ח נזרמנה לו תיבה בת ה' אותיות לא יכתוב שתיים בתוך הרף ושלוש חוץ לרף
 אלא כותב ג' תוך הרף וכ' חוץ לרף ואם אין מקום כדי לכתוב ג' תוך הרף
 יעית המקום חלק ותיבה בת ג' אותיות יכול לכתוב במנה שתיים חוץ לרף אפי'
 שמיעוטה פנים אבל אם אין בה אלא שתי אותיות לא יכתובה חוץ לרף ואפי'
 אם ב' אותיות הם מתיכב נדולה ונראים כמו תיבה כפ"ע לא יכתבם על הנליון
 (ש"ף) ויש מתירין בזה :

ו נזרמנה לו תיבה בת עשר אותיות או פחות או יותר ולא נשאר מהשיטה
 כדי לכתוב את כולה בתוך הרף דהרמ"ם אם יכול לכתוב חציה בתוך הרף
 וחציה חוץ לרף וזהו א"ש גם בזה לא יכתוב יותר מכ' אותיות חוץ לשיטה
 (ש"ף) ויש החמיר :

ז הכל אלו הדברים הנזכרים בשני הסימנים נסתם אינם אלא למצוה מן המוכרח
 ואם שינה כשר (בני יונה) אפי' כתב תיבה שלימה חוץ לרף כסמוך לכתב
 השיטה כפי ריהוק תיבה מתיבה ואפי' ב' תיבה יש לבלאזר בה"ג רק שלא
 יגיע הכתב כל רוחב חגליון שבין רף לרף שלא ירע הקורא אם לקרות התוספות
 לתחת שיטה שבדף השני א' לסוף שיטה שבדף המוקדם אבל כל שניכר
 מקומה בין כתלה בין בסוף כשר כדיעבר :

ח יש סופרים מרקדקין לכתוב כ"ה שמי' כראש העמוד פירוש ב' דבראשית
 וי"ד יהדה אתה ה' הזכאים אחריהם כפ' כשלה קודם השויה ש' שמר לף
 וי"א שופטים ושופרים מ' מה טובו ו' ואעידה כ"ב מיהו כדיעבר אם לא כתב
 אינו מעכב אבל מה שנהגו קצת לכתוב כראש כל עמוד ו' וקורין אותו וי"ו
 העמודים (א) יש רבטל' שלא לעשות כן דמתוך כך באים לידו קקקיר
 שמרוזיכים

(ב) יש לנטי' כו' , כן כתב צהנת מרדכי סר"ס כתב מה שנהגו הסופרים לכתוב וי"ס
 העמודים ג' גימ' ס"פ טי מייסר חילו פנטליכוה נ"ו דנתוך כך צמים לידו לקול כו'
 עכ"ל וכן צהנת מיימוני קרום לזמם סופרים צורים , וכנה כעת נדפמו מיקון סופרים להחם
 כמק"י יסודת פיזא קרום עזות כסופר וכר"ה מריפתו לסתמיל כל עמוד נוי"ו צקדמתו מתגלל
 מע' מדוני ספ"ה ה"ל ואמר סתוב לה סרמיז וזה קינר נעצור זה וחסר המהלך גם כן סוף
 כי נראה נעין כל צהנתה כתיבות צרלותו מרמיז ונלולתו מקלר וגם טינר צעמוד נסמין נלפס
 כקדמוי שורה מחמוכה עמוד סופ"ן על וי"ש :

שמרחיבים ומקצרים אותיות שלא כרת (כני יונה) ואפילו מי שיכל לבין שלא יצטרך להרחיב ולקצר באותיות יש למנוע מעשהו מפני שממנו יראו לעשות נמחו ולא יוכלו לכווננו וירחיבו וידחקו באותיות כאות נפשים :

צורת פתחה וסתימה וצורת השירה ושאר דקדוקים : וכו' ט' סעיפים :

א אם טעה בריוח הפרשיות וכתב פתחה סתומה או סתומת פתוחה או שחפסיק והניח פניו במקום שאין כוונתו שיהיה או שכתב כדרכו ולא הפסיק בריוח במקום הפ' שה' או ששינה צורת השירות הרי זה פסל ואין לו תקנה אלא לסלק את כל חרף שטעה בו וי"א דמותר לתקן כמו שאמר טעויות וכן נהגו הסופרים לתקנו אם אפשר לו למחוק שלא יפגע בשם כי אין לו לחתוך השם ולעשות נקנים ביריעה כבישית (מ"ז) ויש לסיפר לבין ביותר שאפשר כשחוזר וכתב שיעשה אותיות כאותן שנכתבו ולא ליהוי כמנומי (כ"ז) אם הניח חלק באמצע מקום שאינו ראוי לכתיבה כגון שיש שם תפר או קרע ואפי' יש מטות חתתיו למי שאינו כותב על מטות שניכר שלא הניח המקום חלק כמנומה לגשותו פרשה אפשר דיש להקל :

ב בצורת פתחה וצורת סתימה יש מחלוקת בין הרמב"ם והרא"ש וירא ימים יצא את כולם ויעשה בענין שפרשה פתוחה יסיים פרשה שלפניה באמצע שיטה וישיר בסופה חלק כרי"ט' אותיות דחינו נ"פ אשר ובידעכד פני בטי' אותיות סגות יתהלך לכתוב בראש שיטה שתחתיה וכפרשה סתומה תמיד יסיים פרשה שלפניה בתחת שיטה ויניח חלק כדיתשעה אותיות ויתחיל לכתוב בסוף שיטה עצמה ולא ישה לעשות צורה אחרת לא לפתוחה ולא לסתומה וכתביו כשר בין הרמב"ם בין להרא"ש :

ג י"א לא יוכל לבין ככף לא יסור מרכי הרמב"ם ביה שכתב כפרשה פתוחה אם יסיים פרשה שלפניה ולא נשאר אלא נ"ט או אם נמר בסוף השיטה (א) מניח השיטה שנייה בלא כתב ומתחיל בפרשה מתחת השיטה השלישית וה"ה

(ה) מניח כשיטה שנייה : כתב בספר בני יונה וז"ע אם חירע סכת הסופר וטריעט ציריעט לחת טורס פתוח ממנין הסורות טעויותיו האחרים מס לסמול ספית טעניל כך טורסס כללו סוס פרטס פתוחס , סו נסמר כיון ססותס יריעס כל עמודים כך סול לס אפסול נכסי (וכ"כ נחזי) פניס מחרות חלק ב' מ' קע"ט ע"ס) ולפסות סס סכת צעמוד ח' מכתוב טורס חתס נמטס חו למעלס ססול כיון דעולס נחוסן זס להיות פרטס פתוחס יס נססול חס חירע כן סנל סס כתב מנין סורות סיס לו חלל סעסס סורות דחוקים עד ססינס מנייעס עד למטס נטורות סנדפיס האחרים ונרסס כללו ססרס טורס יס להכסיר דמ"מ נרסס מנין סורות , וכן נרסס חס מניעט טורס ח' חלל ססכס צריוח ססורות עד ססורן העמוד ססמר נמיעט סוס לסטר סעמודים כטר , דע"מ תחזיו סוס כללו סוס נחטונו נ"ל עכ"ל ונחטנ"ץ חלק ב' מ' קי"ס כתב וז"ל וענין הדבין אשר קלמס סורן מקלמס חס סקנרים סס הנכס ללד ח' וססרובים סס הנכס ללד חסר עינו לפסל נכרסס ס' סכר מסונן מסני חמסי ספניס , וכנר סול ניכר סלין זס פרטס , וכן סס חלין ססורן כלל דף סחד נחטנ"ץ סרנס קלרים וסול כתב נסירטוע גס זס סול כטר , חנל סס דף סחד קלר כין דפיין מרוכין נוס יס נחוט נססול סוס נרסס כמו סספס פרטס , חלל סלס נל ס' סס סוס סירטוע חפסר להכסירו סנפסמק ססרסיות יס סירטוע וזסו כיון סלין סס סוס סירטוע ניכר סלין וז פרטס ונדיעד יס להכסירו

קפת הספירה

(צ"ט"ו) והיה אם נזרמו לו כן בשיטה התחתונה שבסוף הרף מינה שיטה העליונה של ראש הרף הק ויתחיל לכתוב בשנייה שנמצא פניו בנייהם ש"טח (ולוהרא"ש זה חיו כתימה) ורפני פרשה סתומה אם לא נשאר מן השיטה כדי לה יח הריח בשיעור ולכתוב בסוף השיטה ת"כ אהת יניח הכל פניו ויניח מעט ריח מראש שיטה שנייה (כ) וא"א אין שם כדי ט"ו אותיות בסוף ישלים כאן עני חשבון חסר מיני עד כ"ו אותיות וזולה יחר לשיעור פרשה סתימה (ואפשר דגם לרא"ש חיו כן) וא"כ נמר בסוף הש"מ מנה מתחלת שיטה שנייה בשיעור הריח ומתחיל לכתוב הסתומה מאמצע שיטה (ולוהרא"ש זה היו פתוחה) נמצאת אומ" שפרשת פתחה תהלהה כתחלת השיטה לעולם ופרשה סתומה תחלה מאמצע שיטה לעולם ועל"י ספכו מאחרונים וכתבו שרבריו הם עיקר :

ד ומי"מ אם נמצאת שיטה כתובה לפי דבריו אין לפסולה (ש"ך) בין ש"נמצא שינוי בצורת הפתיחות והסתימות או ש"מצא שינוי במח שמנה הרמב"ם שצ"ל פתוחה או סתימה וא"י פרשה כלל ככל עניו אין לפסול כדיעבר כיון שנקצת מקומות יש לגדולים סברות אחרות כזה א"י א"פ במקום שאין נמצא ח"ק על הרמב"ם ו"ל שאיתה ס"ה היתה כתיבת ע"פ"י אינה גדול שחולק על הרמב"ם ומי"מ היו רוקא כשנמצאת ס"ה שאינה כתובה לפי דבריו הרמב"ם דיש להלה ולומר שנכתבה ע"פ"י אינה גדול אחר אבל אם ידוע שהוא טעות סופר שמינה ושינה מרבריו הרמב"ם במקום שאין שם פוסק חולק על ו נראה דפסולה א"א כדיעבר (כניונה) והא דמכ"רונן צורת הפרשיות שלא נכתבו לפי דעת הרמב"ם מ"ל צ"ל שבל התורה התי" כתיבה בכ"ף שלא יהיו הצורות סותרות זה אחר זה רחיינו שיקח צורת אחת פזמים לפתוחה ברמב"ם וע"מ"ש לסתומה כוה"א"ש דכוה ודאי פסול הסי"ת :

ה כתב השירה כשאר כתב או שכתב שאר הכתב כשירה פסול ודוקא שכתב השירה כשאר כתב בלא פיו"ר אבל אם שינה בפיו"ר ממה שנהגו לא פסול ובדבר ש"ה (ג) אריח על גבי רכינה :

ו שירת זו"ם כתבים אותה בעלשים שיטות שיטה ראשונה כדרכה ושאר שיטות אחת סניחין באמצע ריח אחד ואחת מניחין הריח בשני מקומות באמצע עד שהמצא השיטה חלוקה לשלש ונמצא ריח כנגד הכתב וכתב נגד הריח וצורת שירת האוניו כל שיטה יש באמצע ריח אחד ונמצאת כל שיטה חלוקה לשתיים וכתבים אותה בשבעים שיטות :

ז כתיב המלא חסר או החסר מלא או שכתב מלה שהיא קרוי וכתב בקריאתה כ"כ כ"כ ו"ל שכתב בשלשה מקומות או וכתחורים במקום ובפעולות וכיוצא בהן פסול ויש עוד דברים שנהגו בהם הסופרים כמו שהשתקפו איש מפי איש כמו

לכתיבו אם חי אפסר לחקן ולא לפסולו להגד ס"ה ע"ל : (ג) ולא אין ס"ט כדי ט"ו פותיות כ"ו כ"כ כ"ט"ו ור"ל ט"ו ל"ז ודמיה נ"ב מעין הריח טענ כמ"ס טענ כמ"ס טענ כמ"ס טענ על דגרי ט"ט דנה נ"ל הנה דנטס טענ צידנו לפוסוס הממח כ"ר"ך ח"ב חירע ז"ס נמקום טענ ט"ס פוסס , ק"ך ח"ן ידיו להכסיו ח"כ כ"ר"ך ו"ר"ך להניו נמקום ט" כ"טעור ט" אוניוס ע"ל (ולח"ס טענ ט"ן ו"ר נ"ר"מ"כ"כ) ולא הנתי כמ"מ ו" דנטס נלמח פסוט להט"ן וסיעמו דמ"ס חירע ק"ך נמקום טענ ט"ס פוסס דכסול דכ"ט ניון טחכ"כ כחומס , ועיין נמ"מ"ט ח"ר"ס כדו"ס ט" ע"ו חניס נ"ב ח"מ"ק דמפרס ק"ך כ"ר"מ"מ נלוח סחומס ו" : (ג) סניס ע"ג ונינה , כלומר נינה טעורס ג' טפחיס , וסרוס ס"ס כ"ו לנינה , כמ"ל הלנינס גדולה מסמרוס כמו כן יש לכתוב

כמו באותיות גדולות וקטנות (ה) והנקודות (ה) והמ' שונות ועוד נתנו כמנין
 השטין לא פחות ממה וי"א מ"ב וסימן ה' כס סיני בקודש ולא יותר מסי' ועוד
 נתנו כראשי השטין למעלה משירת היסוד שיטין והתחלתן, הבאים, כיבשה
 ה', בת, במצרים, וכן למטה מהשירה ה' שיטין, והתחלתן, ותקח, אחריה,
 סם, ויצאו, ויבאו, ולמעלה משירת האונט ששה שיטין, והתחלתן, ואעידה,
 אחרי, הדרך, באחרית, דחכמים, קהל, ולמטה ה' שיטין, והתחלתן, ויבא,
 דרכו, אשר, הזאת, אשר, וכל אלו הדברים למצוה, ואם שינה לא פסד:

ה הפסקא של ויהי בנסוע הארון צריך לעשות כ' נוניין מנוזיות ונחלקו הפוסקים
 בענינים (גיב מה"ק סי' ע"ד וב"ב בני יונה ומנחת שי' דלא כמי"ש מהר"שיל
 להפוך נויין של כנסיע ונון של כמה אוננים) והעיקר להלכה ולמעשה שיש
 לעשותן בריות שכן הפרשיות ואי משום שממיעט בשיעור ריוח הפרשה יש
 להניח אחרי כלות מן המחנה שהוא לפני ויהי בנסיע באמצע חשיטה ריוח כרי
 ס' אותיות ואח"כ הנוין המנוזית ואח"כ ריוח כ' א"י אותיות ואח"כ להתחיל
 ויהי בנסוע באותה שיטה כרון סחומה ואחרי כלות אלפי יעוצאל יניח ריוח
 כמו כ' א"י אותיות ואח"כ נין מנוזית ואח"כ ריוח ט' אותיות באותה שיטה
 וכראש השיטה השניה יתחיל פרשת ויהי היום וכו' ויצא מניו כל החששות
 (שתי הצורות הביא באות והוא חסכוני לצורה כ' וכני יונה וחסכים לצורה
 הראשונה ע"ש) וצורת הנוניין המנוזית יש שמיניחין הנוין כמות שהוא ומהפכים
 דגדה לאחור לאחור כזה ג' ויש שמהפכים כל הנון לאחור כזה ז' ואם לא עשה
 כלל חני נוניין (תשני) מהרים לזכרון וכני דלא כמהר"שיל שפסל הסית כשגיל
 (זה) יש להכשיר בדיוקבד :

ט ספר חסנוקר פסוק משום דק"ל יש אם למסירתו וכוין שמוקד אין כאן אלא
 סקרא ואפי' הסירו סמני הניקוד מי"ב פסוק (ט"ז) כעין שצוראה כיונת חסנוקר
 שאינו חושש למסורה וכוראי לשם זה כותנו והוי כמויף מהזכר (בית להם
 יהודה וגיב מה"ח סי' קע"ג) אבל אם הוי הספר בכר בתוב כהבשר ואח"כ עשו
 בו נקודות או סימני טעמים בהני בנייהו כמו בשאר מעשרה וכן ספר שיש בו
 פיסוק פסוקים כדו' פסוק מירוי"א (ט"ז) הביא יש הלכה לנדון אם אין נניזית
 מתחלה כד' וי"א (בני יונה) דגם בזה אין חקיה ודבתחלה נין ליהני הפסק בין
 פסוק לפסוק יותר מבין תיבה לתיבה אפי' אייר חלק כלל הוי וכדיעבד כל
 שאין בו כשיעור פרשה בשרה ויש שמיניחין הפסק מעט אף למתחלת (כני יונה)
 ואין דנעזר בהם בני יש להם על מה שיכמוכו :

דין

נדמוה לריח ע"ג לניח, ור"ל הפרוה הוא כהנן והלניח הוא מקום פנוי, וסוינו נסרה סיס
 פלג סירה סוינו אין כותניו לריח ע"ג לניח אלא כל שעה חלהה לסמים כלהמן ס"ז :
 (ד) ופנקודות כו' ואם סיכ לא פסל - וכו' העתקה רמ"א הן סטור (יסוד מהמנזים ס"ז פסל)
 ס"ח ס"ט ט' ע"ס) וסטורי ורז כהנן כן נסוק סימן רע"ד מהגדל דנפסי' ונני יוכס סס
 נקיוזר כהנן סלריך לו עיון נוס, וכן כהנן מהמו נס' מערי אפרים ולא ידעתי כעת מקום העיון :
 (ס) ופמטונות, כנון פפון הפספון, ופומית העהומית והספונות, וכו' צנני יוכס יוסרו
 סטופנים שטוסין פאומיות מטונות, סלס יסופה סאות ולורונו ע"י כד, רק יעשו סתניס
 סעקומים ססס נסוד קולומס סיסו דקיס כחוט המערכ ולא כמו פלו סעוסיס ככל עוני סקולמס
 עד ספלות מהתנה אורונו והכל צייטונ דרעת וסכלס עכ"ל :

קמת הסופר יא

יא דין תפירת ספר תורה וכו' די סעיפים :

א (א) אין חופרין ס"ת אלא בנידי כהמה או חדרה חטהורים כמות תפילין (כמ"ש ר"ם י"ד) ובשעה הרחק יא אי אפשר לתפורה בנידין אם נתפרה במשוי (כ) אפי' היריעות זו בזו ובכ"ש סביב העמודים קורין בה מיהו אם אפשר לתקנה בנידין אע"פ שכבר נתפרה במשוי אין קורין בה עד ש תקננה ולא יתפור כל היריעה מראשה לכופה אלא יניח בראשה מעט ובסופה מעט שלא יהיה חפור וכל השאר יהיו חפור ויתפור מבחוץ (חר"ן) ובריעבר אם לא שיר נמי כשר (בניינה בשם אמרינו נועם) ואותן המניחין מטלית ביחודי חתפר לחוק יותר מניחין ג"כ שיר (שם) וא"צ לארו המטליתם דבק כשר כיון שאינו אלא לתוספות חיווק ימים ככתחלה יש לדקרק בו ג"כ ליקח דבק כשר :

ב ישים בס"ת שני עמודים אחד בראשו ואחר בסופו ומה ששייר גרין בראשו ובסופו יכרף על העמודים ויתפרנו בנידין וישאר בין העמוד להרף שתי אצבעות (ש"ך בשם מהרי"ו) ואסור לדבק היריעות בדבק סביב העמודים כי כשיהי' הדבק ימים רבים הרבק מתייבש ומתרחפה מעל העמודים רק יתפור דוקא :

ג אם נקרע רוב תפירה שבין יריעה ליריעה ועדיין מהיכרת כחמש או שש תפירות של קיימא כשר (ב"כ השי"ו ועיין בח"כ ובני יונת) וי"א רבעינן רוב או ד תפר היריעה קיים :

ד אם יריעה אחת אינה תפורה עמו אפי' אם היא מונחת עמו אין קורין בו :

יב דיני הגהת ס"ת ושלא ישהנו מומצתה וכו' די סעיפים :

א ספר תורה (א) שאינו מונה אסור להשחתו יותר משלשים יום משום שנאמר אל תשכן באהליך עולה אלא יתקן או יגנוז ואין להניח שום ספר עפ"י הסברה כי"א ברא"י ברורה שיש בו טעות :

ב ס"ת שנמצא בו ג' טעויות אסור לקרות בו עד שיגיהנו כי הוא מוחזק במיטעה (בני יונה עפ"י ספרי זוטא) ואם נמצא טעות א' והגיה וכן שני ושרישי' והגיה בנתיים

(6) אין חופרין כו' , גמ' מלכת הקודש נסוף הספר נשלל גמ' שנחזין כל ס"ת זמ"כ מחזרים יחד כל היר עות אם יש גזע חסס תעשה ולא מן העשוי כיון שעיקר א"ע סוף כתיבה ופסוק רלווי מעטם זס רבנו הסופרים לכוניה ליוז פותחו גס"ף הספר ואין כותבין עד אחר מ גור כל היריעות ועוד כ' דגס לזס א"ל דתיקף גמר הכתיבה קיים סגולה וכתיבה אינו אלא משום כבוד הכבוד ולא שייך משום זה חסס דתומ"ס ע"ס : (ג) אפי' היריעות כו' , הרמ"א כתב גמ' ה"ה אם נתפרה גמ' סניז העמודים אצל בני יונס החרף להוכיח סוף העמודים לריבין ספיר מדינה ל"כ וכן אם פירס תפירים כלל פניה סגולה ופטר סוף להוליך אחרת עגור הסגור ספירות העמודים ולפ"י אכ"ס אם נתפר גמ' כיון סוף חיוז ל"כ כתיבות העמודים ופטר להקל אם חין להס ס"ת אחרת אפי' היא גלל עמודים כלל , והת"ס סברמ"א ל"כ חסמו מיירי היריעות שנחפרו זו זו גמ' , וכן נדגול מרצס תמס גזע על הרמ"א וכתב דלענין העמודים אפילו לא נחפרו כלל כתיבה ואין סס גמ' לתפור כשר :

(6) שאינו מונה , כתב גמ' נית להס יסודס ס"ת סגלל גו טעות ונסכס טעות סגול ונחערנה גמ' ס"ת אחרת לכתחלה לריבין לפטר גמ' כוס עד סימלל הטעות פספס ולא מלל נדאה ד"ס נחפר מנה ס"ס כו' ומיזס : נדאה לתיר ספ"י סלל סין סס רק סני ס"ת זלר"ך לקרות גמ' סס , כס"ס לקרות גמ' ס"ס ע"ס , ונצ"ת יד אל"י ס"י ס"ס נחפר דין זה , ואמס

קפת הסופר יב

יח

בנתיים עד שלא היוני טעיות יחד א"צ להניח כולו וכן נחתין מיהו אם נמצאו טעות חרכה עד שנמצאו כח פ"ה טעיות אע"פ שהונהגה כ' תיים אפ"ש שנוכח להניחנו כולו (לשם בקיצור) ו"א שאם נרע שחניה אותה מניח מומחה אפילו נמצאו אח"כ כמה טעיות א"צ עוד להניח אלא מתקן מח שנמצאו והכי נהוג :

ג ס"ת שיש בו ג' טעיות בכל דף ודף יתקן ואם ד' יגנו ואם היה רוב אותיות חסר מונה וחשאר יש בו ד' טעיות בכל דף ונשאר אפ"י דף אחד מאותו השאר המשובש כלא ד' טעיות הרינוח יתקן (תום) ורא"ש) ודוקא אם מתחלה נכתבה כך כלא ד' טעיות אבל אם נכתבה כד' טעיות והוא רוצה לתחליף יריעה אחת שתהא דף אחד שבה מצולת לתקן על ידה כל הדפים לא מהני במדת דברים אמורים שכתב המלא חסר לפי שהוא גנאי לתלות כל כך בני שיטי אבל אם כתב החסר מלא אפ"י יש ככל דף ודף כמה טעיות יתקן לפי שאין הנרידה גנאי כמו התלייה וכשנרד ירחיב האות שלפניו ושל אחרייו קצת שלא יהא מקום חגור הפסק כתיבה עד שה א נראית כשתיים :

ד טעה ורילג תיבת או יותר (ב) יכול להלותה בין השיטין אבל לא בריוח שנין דף דף :

ה אם דיגן שני שיטין או שלש (משגח בנימין וע"ש) נחננו הסופרים לתקן אף לכתחלה לגרוד כמה שיטין ונב למעט הכתב כדי לחכמים הריוגו אכר יותר משלש אסיר לכתחלה לתקן משים רמחיו כמנומר רק יסלק היריעה אכנס בדיעבד אם עברות קן אין בידיו לפסוק ס"ת :

יג נקרעה היריעה לאחר תפירתה ובו ה' סעיפים :

א ס"ת שנקרעה בו יריעה למעלה או למטה אם נקרע (כ"ח) רק הנליון ולא גבי לכתב מותר לקרות בו לכתחלה אע"פ שלא תפירה וה"ח אפ"י נכנס חקרע גם תוך הכתב של ג' שיטין רק (כ"ח) להם יהודה) שנקנס בין תיבה לתיבה או בין חשיטה וס"ת לכתחלה יתקן מה שאפשר למצוה מן המובחר ואם הקרע חולף בין האותיות אפילו של שיטה אחת אכור לקרות בו עד שיתפרט ויכול לחפור אף אם נכנס לתוך כ' שיטין ואם נב ס הקרע חוץ ג' שיטין לא יתפור אלא יחלוף היריעה אם נקרע גם הנליון (כ"ח) אכל אם לא נקרע הנליון אלא שנקרע בתוך השיטין לבר אפ"י בני וד' ה' (ומי יתפור) כמה רכרים אמורים דלא יתפור חוץ ג' כס"ת ישן שאין עיפוצי ניכר ומניא כבד אבל אם ניכר הנניל שהוא מעופץ תופר אפילו קרע חכא חוץ ג' (נתיב) יותר (כ"ח) וכן הדין בקלפים שרו שחם לבנות וגם הנירין לבנות ואין התפירות ניכרות כ"כ ואם הקרע בין דף דף או בין שיטה לשיטה ו"א דיתפור בכל ענין (טור) ו"א דאם נקרע כ"כ עד שאלו נקרע בן נגד הכתב ה"י נכנס חוץ ג' שיטין לא יתפור כישן ט"ז

ואלמס סס ה' סעעס סעעע חוץ שנים כשרים או יותר וסחיר מעעס ציעול צווב ע"ט :
(ג) יכול למנותה כו' , נכז נחננין ח"ס ס"י קע"ו צס"ט סס"י חסר עמנו כסוק סס"י יכול נכחנז ניז סעיטין , וסס סינוו וסספיק צסיטס חסד יגורוד צפניס צ' חו"ג' טעיין כדי ולמלס הכמינס , וסס צמיקון וס נספר קלס טיעט , ותלס פומס ניז הטעיין וסספר נוס דמזמס פרסס , סס כמינס סטיטין סנחננו על הגיד סי רקס נחלי פומס טיעט יס נחסר וס ס"ס רקס יותר פסס ספסר נקלל צכר (ססרי סכמינס דקומס מוכיח סלל לסס פרסס נספר פניי) סלל ססס סלמס סליית סססרן) , סלל ספסר נללס ידי סססר וס נגורוד טיעט סלמס ולמלס , ולכחנז פומס תינות סתליוות נלומס טיעט וזס ילל יותר עונ עכ"ד ע"ס :

כסת הסיפור יג

ג' (י"ז) בכר מקום שחדין שלא יתפור כדבעדך אם תפר ונמצא כן כלשעת הקריאה
אין להוציא ס"ת אחרת וכ"ש אם אין שם ס"ת אחרת שיש לקרות בו :

ב ו"א רכל זמן שמוותר לתפרם בזהר לדבק עליו קלף מבחוץ ולדבק היריעה
ע"י כף (אמריו נועם) וצריך לזה דבק כשר ויש מחירין בדבק אפי' במקום
שאסור לתפור (ש"ך) ויש לכבוף עליו בשעת חדהק ובכל חקרעים וזהר שלא
תחבר אית אחת או תשתנה צורתה או תחלק ואם נחלק שום אות ע"י חקריעה
פסולה ולא כהני מה שמדבקו מאחוריו וכן וזהר שלא יהאב חמוץ תוך הכתב
אלא חוץ לכתב ו

ג ואם נחמר איזה רבר כותבין על הקקף הדבק וכלכד שיכתוב כל האות על
המלאי (כ"ח) אבל אם כתב מקצת אות על היריעה ומקצתו על ממלאי פסול
ולא יור אלא אפי' נכתב האות כולו על היריעה אלא שמקצת הדיו מצד האחד
של האות עובר גם על המלאי לא כהני הקפת נזיל שבמלאי דאז שכתב על
היריעה חלא צריך להיות נוקף נזיל ביריעה עצמה כלא מלאי והאות הנכתב על
המלאי צריך שיהא מ"ג ניכ במלאי עצמו בלא יריעה ואין כותבין (א) שם על
המטיות והמסיר לעצמו בס"ת שלו שלא לכתוב ככל על נבימלאי דריו זה
משוכח ותבא עליו כדכח :

ד מותר לתקן הס"ת עם גליונותיה אם אי אפשר לתקנה בענין אחר והיה צריך
לגנוזו בכאן חכי אבל אם אפשר לתקנה בענין אחר אינ' שהס"ת מנולין
ורוצה לרדק על ה קלפים לא יחתוך הגליונות לתקנה דאין איסור לתקן מבחוץ
בקלף אינ' שהס"ת מניילין :

ה ס"ת שכלו ממנו יריעה וזכא לחחכיפט אינ' שלא כלו ממנו אלא אחת או
שתים צריך לחחליף שלשה לפי שאי אפשר שיחיו אותם שמהליף דומות
לגמרי לאחרות לנף צריך שיחיו לפחות שרשה דומות (כיכ בכיאר מרדכי
בסאפו ע"ש) ודוקא ביריעה שבלתח דכל הספר היא ישן ואם יהי יריעה אחת
חדשה הו"ל מנומר אבל אם כתחלת כתיבה ופסלה יריעה אחת או שתים אף
כאן מנומר וא"צ למדק יותר רק אחת יריעה שנפסלה ומה שהיא מחויר יהא
במדת כתב הראשון (ש"ך) ושוב שהסופר ראשון יכתבם אם אפשר :

יך דין כתיבת החפילין ותיקון הכתים וכו' כ"ד סעיפים :

א מצות תפילין שיכתוב ארבע פרשיות שהן קדש לוי כלל בכזר עד למעודה
והיה

(א) טס על המעליה , כן הניחו הספרונים נסס סו"מ חכ"י , וכעת חינו נז"י , רק לטחי
סוכולו דנניו נס' נטע ספסופים מ"ל ל"ך ונחז ש"ה נחז כן רק מפי סאעופס סמנע
מתנכ ססופריס ונרמס למ"ד כיון דהין עעס נזון נחומדו זו מ"כ סנו דלס ליסיף עלה דהיינו
דוקא סס נז"י , חנל עס סלר חינוס יס נסמיר נכתוב על הספרים כמו ססופין לסמו לקדו
הסס ננדו ועס סלר חינוס ססופין וסמיר כעס"ל ס"י , ונף כס"ל נטע ססופיניס סס ס"ל דס
לסומדו זו רמ"ל מפנחשו ד"ך ל"י"ג דמיר רכס"מ מסוס ר"מ ד"ר סוס עוסס עמלק חת סיריעס
נ"ו ונזון למסדר סמקמס"ל ימ סלס רק נסלק סיריעס וסלס סמיר לקדור סחינוס ולסניס מעליס
ונכמוס עליו נסס ח"ו דהין נחנזן טס על סמעליס וז' סלס רמ"ל נכונס , חנל לפעו"ל נרמ"ל
מסס"ל ח"ו סוס רמ"ל כנל דידן דסן סס נכמ"ל דליכו סנר ח"כ סס על סמעליס חינו דוק
לסיסו דח"ו סנו סמחיר טפי נסס וסנר דסין כוסנין סומו לס על מקוס סמק ונל על מקוס נגיד
וחין סונין סומו חנל דידן דמסנין דכוסנין חס ססס על מקוס סמק וכו' ספיר יל"ד כוסנין
ס"מ נס על סמעליס נלנ"ל כסוע , ונכ"ס יס נסמיר עס סלר חינוס כע"ג :

ויהי כי יביאך עד פי כוזוק יד הוציאנו ה' ממצרים ופי' שמע עד ובשערך ויהי
 אם שמוע עד על הארץ וצריך לכתבם בסדר הזה לכתוב תחלה הקורמת בתורה
 ואם שינה פסולים מדאורייתא משום דכתיב וחיזי ור' ישוין כח ויתן יהיו ומשיה
 (פ"ט) גם ספיקו להחמיר דהיינו אם נאמר פי' קדש ונפסלו כולם ויש לו פי' קדש
 מתפילין אהרים ואינו יודע אם נכתב קודם אבד לצרפס אבל (תשו' עה"ג סי'
 ט') אם יש לו פי' קדש שיוצע שנכתבה קודם מותר לצרפס ואף שלא נכתבו
 פרשות השניות לצרפס לא כ"א לפרשה אחרת :

ב ו"א דלכתחלה יכתוב של יד קודם לשל ראש משום דאקדמי קרא וי"א
 דשל ראש יכתוב קודם משום דקדושתו הכורה משל יד וכיב האר"י ז"ל
 בט' הכוונות שיכתוב השל ראש ויתקנו לגמרי וישחררו ואח"כ יכתוב השל יד
 ויזחר לכתוב כל ה' פרשיות של ראש ושל יד רצופים ולא יפסיק ביניהם בשום
 ד"יכור כלל :

ג לכתחלה יכתוב כתיבה נסה קצת שלא יהיו נמחקים מהרה וכן מצוה ליפותן
 מבפנים שהרי נהמיק היה מצופה זהב מבפנים עפ"י הקבלה צריך לכתוב
 דלית דאחד גדולה כיב כמו ד' דלתי"ן קטנים :

ד נחנו במנין השי"ן עפ"י הקבלה לכתוב בשל יד שבע שי"ן ככל פרשה
 ובשיר ד' שי"ן ככל פרשה ואם שינה לא פסל :

ה הסופרים הזרונים עושים ג' מיני קלפים לשל ראש העב יותר לכתוב בו פי'
 שמע שהיא קטנה וחדק ממנו לפי' כי יביאך שהיא יותר גדולה ולפי'
 קדש לפי' והיה אם שמוע שהן ארוכות עושים קלף דק מאד וזוהי יתמלא
 הכתוב בשוה וזהו נז"ל תפילין (רכוש) והסופרים שרנו מתקנים זה אע"פ שעושיין
 הקלף בעזבי אחת עושיין כל הקלפים שד הפרשיות באורך א' ובמחין גליונות
 בסוף הפרשיות הקצרות :

ו צריך להניח חלק למעלה (א) כדי ננה של למ"ד וקטטה כשיעור כ"ף וצד"ק
 פשוטה ש' חיו גם הם מקפים נז"ל וכתחלה וס"ף אינו צריך להניח רק משהו
 הקפת נז"ל לאותיות אף הסופרים נחנו להניח קצת יותר לציורה וי"א שצריך
 בתחלה כדי לגול היקף וכן ו"א דאב"י של לו כ"ב קלף צריך לזחר שיניח בסוף
 כדי לגול היקף :

ז יעשה פרשיות פתוחות חוץ מפ' אחרונה רכתובה בתורה שהיא והיה אם
 שמוע שיעשה סתומה וכן נהגו שפרשת קדש לי ויחבי' ופי' שמע מתחילין
 בראש שי"ט ובסוף קדש לי ובסוף והבי' מניחים חלק כדי לכתוב ט' אותיות
 ובסוף שמע אין מניחין חלק ואם מניחין הוא פחות מכדי לכתוב ט' אותיות ופי'
 יהיו אם שמוע מתחילין באמצע שיטה ערוכה ומניח לפניה חלק כדי לכתוב ט'
 אותיות ומצא שששרה פרשיות הם פתוחות בין להרמכ"ם ובין להרא"ש
 ופרשה

(ב) כדי ננה של למ"ד כו' , נז"י הציג נסס א"י שחנצ נסס הררי שריך להכניס ומעלה
 מנופר כלה"ד , וכן למעט מזד"ק פשוטה שיעור חלי נכורן , וחמה סט"ו אט"ו לא
 כניס נס"ע נמוס עכ"פ לכתלה , ולפעד"נ פשוט מאוס דמסמע ל"י מס' כתרומות דלא ס"ל כני
 סכרי כ' י"א כעס שריך להכניס כמלא אלני דספרי מאוס נכמוז נופר הלא"ד וכ"ף וזד"ק
 סס טה , ופ"כ נחפילין נמי לריך מס"ע עכ"ל , מסמע דמס חלי נכורן יותר משיעור זה א"ל
 להכניס , כיון דלא איתמר נ"י נגמ' , וסנ"י מאוס נוס נס דעת סרפ"ט והמס"ק (ונמוזס נחצ
 נסמח נס"ע נגשן נגמ' , וקנס ס' א"י אינו נמי ונאמ"ס לפי סנה"ס קתא אשג"ר וגם כול נס
 נגמ

קמת הסופר יר

וברשה אחרונה היא סתומה לרעת הרמכים ויש מלשירין בכורה פתוחות ולכן נהגו בקצת מקומות אף פרשת והיה אם שמוע כראש שיטה כשאר פרשיות (כן הוציא הט"ו וכ"כ הרמ"ע ס"ס ק"ו ועיין במחה"ש ז"מ וכיארורי הגרא"ו) ויש שצוין סתומה לצאת לכ"ע דחינו שמניחים סוף פ' שמע חלק פחות מט' אותיות וכן בתחלת פ' והיה אם שמוע פחות מט' אותיות ובצירוף יהיה יחד שיעור ט' אותיות והיו סתומה לכ"ע בין להרמכים בין להרא"ש (לחס סתומות) ואין לשנות כזה שום מנחג שלא לחוציא לעז על הראשונות :

ח עור הכתים צריך ג"כ להיות מעורר בחמדה חיה ועוף הטהורים כמו הפרשיות ורשאי לעשותן גם מקרף (מג"ה ועיין פ"מ) רק שלכתחלה יש להשים הקרף במי קליפות של עצים (שנקרא בל"א לוח) שמעברין בו העורות וצריך שיהיה מעובד לשמו היכי דאפשר אבל בשעת הדחק כשרים אף שלא עיברן לשמן ויוכל ג"כ לברך עליהם :

ט יעשה ר' בתים מעור אחד לשל ראש ובית אחד לשל יר וצ"ל רוקא (כ) עור אחר ממש ולא סהני כחתוכות תפורות יחר (" או מרובקים בדבק :

י תפילין בין של ראש בין של יד הלכה למשה מסיני שיהיו כרובעים כתפרס ובאלכסון דחינו שיהיו ריבוען סכוון ארכו ברחבו ברי שיהיו לחב אותן אלכסון שאמר דח"ל כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חובשי באלכסונו בקירוב וצריך לרבע מקום מושכן וגם הכתים (מחצית השקל ועכשיו בעו"ה אין משגיחין כ"א על ראש הכתים שיחיו מרובעות ואין משגיחין על התפירות ועל התחורא ויהיה מאד להשגיח על זה * אבל על גובה הכתים אין להקפיד אם היא יותר מאדכן ורחבן עשאים מרובעות ואחר זמן נתקלקל ריבוען צריך לרכען ויעשה כל הכתים של ראש כשזה שלא יהא אחד גדול מחברו :

יא עור הכתים מצוח לעשותן שחור ובדיעבד אם לא השחירין או אם השחירן שלא שמה אז עכו"ם יש מבריריב וי"א דגם כתים שחורים הל"מ כמז רצועות שחורות ולכן אף בדיעבד פסול כמו ברצועות (מחה"ש) ויש לחמיר : יב בענין חשירת התפילין (כ"כ בספר חיי אדם וע"ש כתשו בשמת אדם שהסכים חתן הגאון בעל בית מאיר) חרוצה לצאת מידי כל הספיקות ישחיר

חמר כן חלל צמוזם ולא תפילין, ולכן לא נקט רק צדי"ק ולא כ"ף אף שסוף מוקדם כיון בליטת צמוזם, וסוף דצינו ג"כ בן; נסל' תפילין סיינו לומר סוף חולק על ספ"ה סכ"ל : (ג) עור ח' ממש כו' הכס בדבק זה נחלקו גדולי סדור ידוע * ורמיה לעתיק פ"ה מס טרמיט צמחא סחד סתנן פסר דורינו כגלון מפר"ה סופר סג"ד דק"ה פ"ג סימ' לפ"ש, וז"ל אודת סתפילין כנס צמותי כולם חוסרין וסוכנים תפילין ממחזרים ע"י דבק, וכן סני גובג אחריכס, סר מקרוב נחלקו צו גסוני ומנינו ונרסו ציכיס סח וסב סלקתי סח ידי מעיין כלל מנלי גלכניס רסטי נמחוקת סרסס שיס צו סתנן ניחוס סיו וסמנס סמרת' עכ"פ היות לי סכנו סופר' ומנינו לדבק ד' הכתים זה לזה צין צית ננים כי ס"ס נסל לחמן ידס לעסוח מרובע סכוון סלכסונו דדינו מס נס ידנקו סתמים זה לזה, כי ספרדס ויסי סור' צין כל סחד וסחד ספ"י כמלפ מחט סדקית מינו מרובע, ע"כ מרנקים זה לזה דדבק אע"פ סלס נמלל כן צסי"ק ופוסקים רלסונים וס"ה.

מחגאון מדרמ"ס * הסוס סמכות עם דנוקות דדבק, ולפע"ד תפורות קרוב לסכסיר ודנוקות קרוב לסמול, וצריך לוס עיון נמקומות צסי"ק ופיסקים, ונכחי מחיסנח ק' ט"ז נסייע ספי"ע ס"י ק"ו :

קטת הסופר יד

ישחיר רק בצבע שהזר שאין בו ממש כלל והתפילין יהיו שחורים רק בחזותא בעלמא והמשחירן כמין גלאנץ שא"א לקלפו אע"פ שיכולין להסיר מן הקלף ע"י פירורין רקין מ"ם אין בידנינו לפסול אבל מה שחדשו סופרי זמנינו שמשחיתו בטיחה שיכולין לקרוף בשלימות מכל צד מן התפילין וצורתו כמו נייר שו"י זהו פסול :

יג ונס אם הטיחה אינו יכול לקלוף עכ"פ (ג"כ מה"ק ס"ו א') וזרו מאד הסופרים לחשינה שיהיו הכתים מרובעים בעצמן לא כמו שק"ח סופרים אינם משניחים כ"כ רק מרבעין אותם אח"כ כמה שמשחירים אותם בטיחה זו העכה וזהו פיסול נסור כי הכתים צריכים להיות מרובעין בעצמן ואינו מועיל מה שהטיח הזור מרבען . ואסור ליתן לתוך טיח זה עצם פיל שחוק דבעיני מותר בפ"ק :

יד הריין שבין בית לבית צריך שיגיע עד התפר ואם לא הגיע כשרח (ג) וחי"א שיהי ניכר הריין כדי שיהי ר"י ראשיה ניכרין לכל :

טו אורך ורוחב הכתים ונזבתן אין לו שיעור ומ"ם יש להושי לדברי הנאונים שאוסרים שלא לעשותן קטנים מרוחב שני אצבעות (פ"מ ומחה"ש) עם חתימותא :

טז שייך שר תפילין הלכה למשה מסיני שיעשה בעזר הכתים של ראש כמין שייך בולטת מקמטי העזר אי מימינו ואי משמאלו שר ימין המניה של ג' ראשים ושר שמאל המניה של ארבע ראשים מיחו אם היפך אינו נפסל (מני"א) ובאיטר אוליין ביה כתר ימין ושמאל דעלמא . ולכתחלה יש לעשותן בקמט של עזר ואם עשאן בדפוס או כתבן כדין על הבית לכן אינו נפסל :

יז הריין שר שייך דהיינו חודח למטה יגיע עד מקום התפר וכן הרייין שבשיין צריך יגיע למטה בשור השייך ולא ימשוך השייך הרבה אלא שנים ישורי חשיין יהי נראה על התפר :

יח תיתורא דתפילין הלכה למשה מסיני והיינו שישים עזר למטה לבסירת פי הכתים ונראה כעין דף של גשר הנקרא תיתורא . מעברתא דתפילין הלכה למשה מסיני והיינו שיעזר התיתורא יהא ארוך מצד אחד ויעשה בו המעברתא כיצד יחתכה משי צרדים שלא תהא רחבה כמו רוחב התיתורא כדי שיהא ניכר דיבוע התיתורא ובאיתה המעברתא עוברת הרצועה ועל שם כך נקראת מעברתא . גם בתפילין של יד יעשה תיתורא ומעברתא :

יג

וא"כ מע"כ אם לנו חסנים ע"י דנק עור אחד א"כ אין לנו אלא ציס אחד ונמוכו ד' מחיות דפסול ולא אין הדנק עושה עור א' ויש כלן ד' צתים עם ד' מניזים דהדינק כנפרד דמי א"כ סתפילין ניפיהו נעשו ע"ז עורות ופסולין ע"כ אין לריך להכניס ע"מי נצומק זה סדן לעשה עד שיבא אומן ויעשה ספילין מרובעים בלא דנק ולא נלטרך להכניס לעמינו נוס אכל כל זמן סלינו כן אני עומד נחקומי כאשר קנתי מרובתי ז"ל לפוסלם עכ"ל הסב (ועיין יוסועות יעקב ס"ה כ"ד) ועיין צ"מ ס"ה סמור : (ג) והוא שיהי ניכר כו' . תנן נספר מיי אדם וז"ל וז"ל ע"פ צריכין סיהו סר' צתים פרודות זה מוס ולא יהיו מדונקין ולא כמו שעוסין סוספרים סמדנקין על ידי דנק רק סלמעלם עוסין סייגים כמו הריין דג"ע אס להסיר אפילו נדיענד , וכן ספילין סל הנ"ל היו פרודות לפי מה דק"ל דע"י סדנק נעשה כאלו הי' מחונר סהרי מעשים בל יוס סספס לין נעשים מחתיכת סלף רק סמדנקין יחד וא"כ אף נדיענד כשר אכ"י אס סין סרוין מגיע עד למטס מ"מ סיכר עכ"פ נעיין וכסמדנקין הנמים וסחין את כל סנית

קסת הסיפור יד

יש יגלל כל פד'שח מסופח לתחלתה וכררבה בקלף קטן (פ"ח) אם לא כרובן בשר כדיעבר אם אין לו אחרים ויש מקפירים מלכורכן אלא בקלף כשר והלכה למשה מסיני שיהי' שער בהמה או חיה הטהורים ונהנים לכרוף שער עד הפרשה ואח"כ מורכין עליו קלף כשר והורין וכורכין עליו שער ונהנו שיהא שער זה של עגל (פ"ג) כדי לכתוב על עון עגל ואם לא מצא של עגל כורף בשל פרח או של שור ורוחץ השער היטב בתחלה עד שיהא נקי קצת שער זה צריך שראת חוץ לכה"ש וטוב שיצא אצל פ"ח חיה אם שמוע בצד הפונה לפרשת קדש :

ב יתן כל פרש"ה גביה שלה יתחא זק פה מעומר כביתה ויהי הגליון עליון תחלה שזהו שורה ענינה וגליון תחתון לצד פח הכתים וראש הפ"ח יהא מנה יסון חקירא שאם בא לפיתחן ולקוראם יהיו מנחים לפניו כהלכתן :

כא אם כתב כל הארבע פרשיות בקלף אחד כשרים אפי' אין ריח בניהם (עיין ט"ז וט"א פ"ק סי' ב) ובלבד שיהא חוט או מליחה בין כל בית ובית של יד כותב הארבע פרשיות בקלף א' וגולל אותן בסופן לתחלתן וכורף קלף עליהם ושער עגל וכניסם כבית כמו של ראש אם כתבם על אויבער קלפים והניחם בארבעה כתים יצא והוא שיטלה (פ"ח יבס"ה) עור על הארבעה בתים שיהיו נראים כבית אחד והמנהג להבקס כדבק שיהא חבל בקלף אחד ויורז ליכול רכבן כשר דהיינו שעשוי מכתמה חיה ועוף הטהורים ואפילו מכליות ומריפות שלהם :

כב (כן הוא לשון המשנה ועיין נ"ב מח"ק סי' א') ציפן זהב או שטלה עליהם עור בהמה טמאה פסולים :

כג יתפור שלשה תפירות בכל צד והוט התפירה יהי' סוכב משתי רוחות וצריך ליותר בתפירות לתפור גם הבית ולא המעכרתה לכה"ש ויעביר חוט התפירה בין כל בית ובית (ט"ז) וכדיעבר אם לא העביר אינו מעכב כיון שכתבים כר' קלפים (אבל לעיל בהע"ף כ"א נכתובים בקלף א' מעכב אף כדיעבר אם לא העביר חוט או מ"ש ח"ה) ואם לא עשה רק יותר תפירות או פחות מזה אינו נפסק י"ש מי שאומר ש"כ תפירות אלי' יהיו כחוט א' ואם נפסק (ט"ז) י"א ריבול קושרו (כ"ח) וי"א דכשנפסק החוט לא מהני קשירה ראז נראה שהחוט קלוש אבל כשהחוט קצר יכול לקשור חוט אחר דגמור התפירה (פ"מ) ואם אין לו גידון אחרים יש לסבוף על סכרא ראשונה ולקשור חוט נפסק :

כד הלכה למשה מסיני שיהיו הפולין נתפרין כגירי בהמה וחיה הטהורים ואפי' מכליות ומריפות שלהן (רמב"ם) וקחין הגידון שיש בעקב הכהמה והיה

כ"ה כניח צניח לו נגלחן רק שטוין רוטס נגלחן אפטר דזה לא ניכר היכר ל"א סיה' סהיכר אחמה כניח ולכחחס פטיט צניח סיה' הרין אגיע עד למטק וז"ע עכ"ל : והנס נסיק הקודם מוצא דגמור מדינתנו סוצרים דכדנא אינו מחסינ בעור ח' , וגם חס אינם מחוננים רצמים יחר דנצק חיכס חסס שמחוקלל רינוע כאמר נרלס צעליל ולכן נלחט נידי כל החסות דאולי ע"י הדנא נעסס בעור ח' ולין כאן חרין ח' נלע"ד לעסוק צענין זס סה"ל צמים יהיו חרוקים רק צמלע , ומן הכרדים לא יס' צניהם דצק , והריוע יס' נסמר עכ"ל ממס שמידיקים צמלע , ולא יתכדו סכמים זס חוס , ומן הדרדים סיו מלינים מעט , ומזו כמים עכ"ל דיענד אינינא דלע"י : עוד כ' סס צמ' חיי' אדם , ונמפריס סטולין עור על כד' צמים ודוכמין צו חרוצים נסנין סה"ל נרלס כד' צמים פסולים , דנקה"ל איחא נגמ' וס"ע דכטולס עור על ס"ר נעסס סני' ד , אכ"כ יו' הנאון צעל צים עמיד עכ"ל :

קסת הסופר יד

נא

וחיה שהם לבנים ואם הם קשים מרכנן כאכנים עד שיעשו כפסחן וטיוון אותן וישורין אותן ובהן תופרין וטובות לתפור בנידי שור * ואין לקנות גידין מעבדים כלשום רחיישינן שמא של בהמה טמאה הם * (נ"ב מה"ת סי' כ') אין לתפור כטלירור"ש שהוא רצועות דקות מקלף אף בשעת חרחק וכן בנידי עור כי מצד הלכה למשה מסיני בעינן דוקא גידין ממש ובעוף לא נדע א"ה סהם קרוים גידים * (כני יונה) וצ"ע אם מותר לתפור בניד הנשה שאינו מותר בפ"ק :

טו דין היקוני התפילין ודין הרצועות * וכו' ט' מעיפים :

א אם נקרעו מחיצות הפנימיות של שני כתים מבתי הראש זה אצל זה אם התפירין ישנים פסולים משום דכבר נתקלקלו מחמת יושנו ואם הם חדשים כשרים כל זמן שעור מושב הכתים קיים וגם הכתים שלמים מן הצדדים כלמעה אלא שנקרעו חצת מבפנים * וי"א רחיצה כישנים כשרים וכחדשים פסולים משום דאינראי מילתא דעור מקודק הו"א כיון דבזמן מעט נקרעו ויש לחמיר לפסול בשניהם ואם נקרעו שנים זה שלא כנגד זה ראשון ושניו בכל ענין כשרים בין חרשים בין ישנים ויש להחמיר שלא להכשיר אלא בשנקרעו בו זה שלא כנגד זה רחיינו שנשאר בית אחר שלם בנייהם ממש מכל צד אבר אם נקרעו זה אצל זה אפי"ו זה מצד הפונה לבית ראשון וזה מצד הפונה לרביעי ונמצא שיש בנייהם כי דפנות שלמות מ"ם יש רימור :

ב (מררכי) וכ"ש ש"ש לפסול מה שרניגים המופרים כשעושים הר"י נחים ונזתנים אותם ברפום הותכים מן העור בין בית לבית כדי שלא יהיו נכוון ובלט ומחפים מקום החתך מבפנים כדי שיהי נראה מכתוץ שרם (מחצית השקל) ואינ"ו דלא שייכי חני שצמא דלעיל אבר מה שרניגים המופרים ש"ש שמתחים ברפום החריצים שכין בית לבית ע"י הוט ועי"ו ימשכו צדדי הבית יותר למטה מן אמצע הבית ולכן הותכים למטה צדדי הבית עד שיהיו שוים ונשארו חתכים מחוברים יחד אפשר להם להתנצל דדוקא בצדדי הבית אינ"ו קפירא רכיון דאין הרפון שרם לא מקרי בית הבית מלא דופן לא הוי בית משא"כ למטה אפי"ו ה"י פתוח נמרי ה"י שם בית עליו רק דבעינן שיהי מעור א' וכיון שבאמצע גם למטה נשארו מחוברים רק הותכים משני צדדים הו"ל עור אחר :

ג אם נפסקו תפירות התפילין להרמב"ם אם היו שתי התפירות זו בצד זו או שנפסקו ג' תפירות אפי"ו זו שלא כנגד זו הרי אלו פסולים כמר דברים אמורים בישינים אבל כחדשים כל זמן שעור מושב הכתים קיים כשרים וי"א דבחדשים פסולים וכישנים כשרים וטוב להוש' לשהי הסברות (דרכי משה ר"ס ל"ב) ואם נקרעו הפרשיות הדין כמו בס"ת :

ד עור הרצועות צריך שיהי מעור כחמה וחיה ועוף הטחורים (הר"א מיונשהיים) וטוב שיהי מעור הענל (כטעם השער שבסימן חקודם ס"ט) * וצריך שיהיו מעוברים לשמה ואם נעכדו שלא לשמה לא סהני מה שמשחרין לשמח ובשרות בין מעור בין מקלף :

הלכה

קמת הסופר טו

ח הלכת למשרה מסניו שיהיו הרצועות שחוררות מבחין אבל מצד פנים יעשה סמאיה צבע שירצח חוין מאדום שמא יאמרו שכלם חטטו נצבעו ומאדמינו (נ"כ מחית סי' ג' ור"י) אם נמשחו הרצועות בשומן דג טמא שנקרא פיש כראתן אין בזה קפידא משום דהאי משיחה אינו גורם עיקר השיחור בי עיקר צבע השחור נעשה מדבר חטחור וחאי משיחה היא רק להצליח והצבע לחיטתא ולרובף העור וליפות ובירא אין קפידא אם הוא סדר טמא וסי' נראה דלכתחלה יש לדרקק ליקח שומן כשר כמו שנתבאר לעיל (סי' י"א סי"א) נבי מטליתים שאחזרי התפר :

ו צריך שישחורן ישראל נדול בן דעת או קטן וגדול עומד ע"נ לשמן ולא עבדים ואם השחורן שרא לשמן או עכו"ם פסולים אפילו כדיעבד ואם חור ישראל והשחורן לשמן (מן אכרחם) יש מבשירין (דגול מרכבה) ויש בחמירין (פרי מגדים) ואם אין לו רצועות אחרות ישחור צד השני לשמה אבל לכתחלה צריך להיות וניהן דבר דהיינו שחור וחלוק למצוה מן המוכחר :

ז יבנים הרצועה הוף המעכרתא ויעשה קשר כמין רל"ת כשל ראש וכמין וי"ד בשל יד להשנים אותיות שר"י עם הש"ן שכל ראש וראש יעשה חקשרים אלא לאהר שעשה הש"ן מתפילין ואחר כך יעשה הדל"ת ואחר כך הי"ד כפדר אותיות השם :

ח אם נפסקה הרצועה יש מתירים לתפור מצד פנים (מן אכרחם) יש אומרים אפילו בחומין ויש אומרים רוקא בנידין וקשור לכולא עלמא פסול דנענין קשירה תמה ויש אומרים מה שמקף ממנה הראש (א) ובש"י יד כדי שתקף הידוע לקשור התפלה עם הזרוע וכדי שתמתח עד אצבע אמצעית ויכרוף ממנה על אותה אצבע ג' כריכות ויקשור . אין להם תקנה לא בקשירה ולא בהפירה . וכל יתרון האורף שהוא כשכיל שכורף הרצועה ככה פעמים סביב הזרוע ובש"י ראש מה שתלוי ממנה אין התפירה וחקשירה פוסקין בה . ובשעת הדחק יש לסמוך על המתירים כדי שלא יתבטל מסצית הפילין אבל לא יכרוף עליהם . (פרי מגדים) ואם נפסק קצת מרצועה ונשאר רוחב פחות מכשעורה י"ל דרשאי לתפור בכל מקום וצ"ע גם בזה :

ט תפילין שהוחזקו בכשרות אין צריכים בדיקה לעולם מן הדין שכל זמן שהיפויין שכם הרי הם בחזקתן ואין חוששין שמא נמחק אות מתוכן או נקבו זמים נבון לבדוקם מפני שמתקלקלים מן הזיעה ואם אין מניחם אלא לפרקים צריכין בדיקה פעמים כשבע שנים שיש לחוש שאם נתעפשו . וכן אם נקרע החיפוי צריכין בדיקה וכן אם נשרו במים ואם אין לו מי שידוע לבדוקם ולחזור לתפרן יעוון כך בלא בדיקה שלא יתבטל ממצות תפילין :

דין

(6) וז"ל יד כדי סקוף כו' , כתב ספחית הסקל דמ"ע אחר ספקר למעלה צועור זה לר"ן אחר סקוף כזרוע למתח כרצועה עד סלנע סלנעית ולכרוך עליו ג' כריכות וס"ז יחזיר למעלה ויכרוך על כרצועה כריכות דל"כ מס תכני ס"ס זו כדי סקוף כו' ומתח כו' כיון שהיו עושה הכריכה סנין סלנע כ"ס נחתיבם כרצועה סתפורם עכ"ל :

מז דין תנתת הפרשות בחפילין וכו' סעיפים :

א סדר הנחתן לכוזים לרשוי והרמכים קרש משמאל כבית החיצון ואחריו
זהה כי יביאך כבית שני ושמע כבית השלישי והוי אם שמע כבית ארביעי
שהוא בית החיצון לימנו (א) ולר"ח כבית הני והוי אם שמע וכבית הר'
שהוא החיצון שמע (סני"א) ובאיטר אזינין בחר ימין ושמאל דערמא :

ב אף לר"ח צריך לכותבם כסדר שהם כתובים בהזרה לכן בשל יד שהם
בקלף אחד יניח חלק פרשת והיה אם שמע . וכתוב שמע . ואחר כך ותח
אם שמע וצריך להניח חלק כד"ט אותיות בסוף שיטה אחרונה שבזרישת
יהיה אם שמע כד"ט שפרשת שמע שכראש שיטה הערוונה שברף שראחורה
היה פרשה בחיתה כמו שהיא פתוחה בהזרה וכן צריך להניח בסוף פרשת
והיה כי יביאך להנחנים להתחיל פרשת והיה אם שמע כראש שיטה חצונית
כשאר פרשות . אבל להנחנים לשוחה מתומה : מימין לפניה חלק כד"ט
אותיות כראש שיטה ערוונה אין להם להניח חלק כד"ט אותיות בסוף פרשת
והיה כי יביאך . ולהנחנים במתומה הלוקה ינחו בסוף פרשת והיה כי יביאך
פחות מט' אותיות וכן בתחלה יהיה אם שמע וכצדוק יהיה כשיעור ט'
אותיות :

ג חזק היולם לרשוי והרמכים : וירא שמים יצא ימי ויניחם ויעשה
שהי זנות ספירין ויניח שתיהם : יוכון כהורחם כאותו שהם אבינא
דהלכתא אני יוצא ירי הזכתי והשאר הם כרצועות העלמא . כי מקום יש בראש
להניח שתי חפילין וכן כוזע (מחצית השקל) ובלבד שלא יהיו החפילין רחבים
עם המעברת ויתיריא יותר משני אצבעות כי אין מקום לביאש כ"א
שיעור ארבע אצבעות . ואם אינו ירע לכון המקום ולהניח שניהם יחד
נחגו שניהם של רשוי ויכרך עליהם והיו עליו בשעת קריאת שמע ותפדה ואחר
התפדה יניח של ר"ח בלא כרכה ויקרא בהם שמע והיה אם שמע :

ד לא יניח שתי הזנות כנים אחד שהאחד מהם חזל ואסור להניח כנים
תפיקין אלא יעשה שני כיםין וסימן לכל כים שלא יתן של ר"ח כזה
(הרמ"ע) ובי"ש אין להחליף הרצועות והכתים ופרשות (שם סימן ל"ח)
ואל יעשה סימנים של אותיות בנפי התפ לין לרביד בין של רשוי לשל ר"ח
אלא ימצאו רחם סמניות אחרות שתהי בהם טביעת עין יסימנים מונחקים
בגדן ובקטן של כנים או כרצועותיהן וכוונא דא זרת :

ה (חשובת יד אלהו סימן ה') אם נמצא רצועה ואין יודעין אם הוא של
רשוי או של ר"ח אם באותו מקום נוחנים להניח שני זנות של רשוי
ושל ר"ח מותר להניחם לאיזה שירצה . אבל במקומות שרובא רובא
מנהגים

(ב) ולר"ח כ"ו נטות כנים שרמס ס"ו ו"ח' כולם ילס עינר קלף לשם תענין מסס אמת
לכחוב עליו סימס ספירין שילס בין של רשוי בין של ר"ח וכן עוד נמסס ולרצועות ע"ס :

קפת הסופר טז

מניחים של רש"י נכד בנהוג במדינות אלו תולין שורה הרצועה במשל רש"י ואסור בשל ר"ת :

זן אם כותר לשנות תפילין של יד לשל ראש וכו' ו' טעמים :

א אסור לשנות תפילין של ראש לעשותן של יד אפילו אין לו תפילין של יד ויש לו שתי תפילין של ראש ואפילו ליקח רצועה בהם וליתן בשל יד אסור מפני שאין מוריון מקדושה חמורה לקדושה קלה . ושל ראש קדושה חמורה שרובו של רש"י כשל ראש . אבל משל יד לשל ראש כותר לשנות שיעשה לו ד' כתים כתובו . ואם היו חתשים שעדיין לא התייחסו שותר לשנות אפילו משל ראש לשל יד דהומנה לאו מילתא היא וטורה עליהם מכסה עור אחר ונראים ככית אחר :

ב אם התנה עליהם מתחלה אפילו לכשם אדם יכול לשנותם אפילו בשל ראש של יד :

ג (מנ"א) אם נפסקה רצועה של יד סמוך להקשר אסור להפוך ראש האחר לפעלה ולעשות בו קשר של יד והחתיכה שהיה בו הקשר יקשר למטה משום דטוריוסקרושתו כיון שחיה בו הקשר והי"ד ועתה יעשה בו כריכות (ע"ן מהו"ש) ואם אין הרצועה ארוכה כל כך אזי לא יעשה כל כך כריכות טב"ט חז"ל (גרי מגדים) ואף אם יוכל להשליך החתיכה רצועה שנפסקה וישאר לו די רצועה רק שקצה האחרון מוטב לעשות בו קשר גם כן אין להפוך רק צריך דוקא לעשות הקשר ברצועה במקום שהיתה קרובה לקשר :

ד סודר ראומני למיצר בני תפילין לעולם וצר בני תפילין הדויםמנא אסור למיצר בני זויי אומני ולא צר בני או צר בני לפי שעה ולא אומני לחיור : שם לעולם שרי למיצר בני זויי . (מנ"א) ואם עשה כים לשם תפילין אפילו צר בני על רעת לפנותו אסור . והוא הדין אם היה כים והוסף בו איזה דבר לשם תפילין וצר בני ע"ר לפנותו אסור עד שיטור מה שחידש ואם התנה עליו מתחלה בכל ענין שרי :

ה קלף הסעובר לשם ספר תפילין ומזוזות אי לקצצה אסור לכתוב עליו דברי חול רחומנה כחאי גוונא לגוף הקרושח מלתא היא אבל לקדושה קלה כותר לשנותו רחינו מספר תורה לתפילין ומתפילין למזוזות (ג"ב מה"ת) ואם התחיל לכתוב ספר תורה ונפסק יש לספק אם מותר לכתוב על הסותר תפילין ומזוזות רשמה השיב כמאמני וצר כיה . והמורה בזה לחקד לכתוב עליו תפילין לא משחכש כיון שגוף דין זה עיניה תורה מקדושה חמורה לקדושה קלה מספר תורה לתפילין אינו טובה אבל לכתוב עליו מזוזת אין לחקל :

ו (א) אם התנה בתחלת העיבוד שאם ירצת שתמש עליו חול מותר מיהו :

(ב) אם סתם נ' , כמנ נס' סמיים ששאל אם מותר ליעול קלף שנכתב עליו נט' סמכס תמיד

נעוהו אם ככר התחיל לכתוב עליו אסור לכתוב אחר כך דברי חול : ונש' הו
דברי חול :

יך במת והאיך נכתבת המזוזה : ובו י' סעיפים :

א כיצד כותבין את המזוזה . כותבין שתי פרשיות שמע והיה אם שמוע על
דף אחר ביריעת אחת . ועושה לה ריוח מלמטת וריוח מלמעלה כמו חצי
ציפורן . וכתחלתה ישיר כדי לגול אותה אחר שתכרך וכסופת אין צדיק להניח
כלל (ש"ך) רק כדי חקפת גויל לאותיות :

ב צריך לכונן בה כרף אחר . ואם כתבה ככ' או כג' רפין כשרה . כתבה כשני
עיות אצ"פ שתפרין פסולה :

ג כתבה שלא על הסדר אצ"ו שכח מלכתוב אות אחת פסולה ואין לה תקנה
ואין צריך לומר אם הקדים פרשח לפרשח :

ד צריכה עיבוד לשמה ודעה רוב הפוסקים דאפילו דיעבד פסולה בעור
שאינו מעובד לשמה . ומיהו כשעת הדחק שאם ימתין לעור מעובד לשמה
הנמל המצודה יוכל לסמוך על הרמב"ם ויכתבה על עור שאינו מעובד לשמה
הנמצא ויקבענה בלא ברכה ויקיים המצוה מיד ושתול להמצוא אחרת כשרה :

ה כותב כל שיטותיה שוות שלא תהא אחת ארוכה מחברתה . ואם
האריך כשיטה אחת יותר מבאותה שלפניה ובאותה שתחתיה קיצר יותר
מבאותה שלפניה פניה כשרה . ובלבד שלא יעשה בקובץ פירוש איהל שהוא
צר למעלה ורחב למטה כזה   או כגזכ רחב למעלה וקצר למטה כזה
או בעינור ואפי' אם עשאה   מצד אחד כקובץ או כגזכ פסולה :

ו נחנו לעשותה כ"כ שיטין . על הארץ יכתוב בראש השיטת האחרונה ולא
יכתוב בה יותר :

ז ריוח שבין פרשת שמע לפרשה וחיה אם שמוע מצודה לעשותה פרשה
סתומה ובין ש' הנו להתחיל שיטת י' כוהיה אם שמוע אינו יכול לעשותה
סתומה אליכא דכ"ע רק לדעת הרמב"ם :

ח אסור לחוסף בה מאומה אלא שמבחוץ כותבין שר"י כנגד הריוח
שבין הפרשיות . ומיחוץ נקב בקנה נגר שם שר"י שהיא נראה מבחוץ . עו-
גמאנים לכתוב מבחוץ כו"ז בסוכס"ז כו"ז ונדר ח' אלהינו ה' שהם אותיות
הסמיכות להם כאלפ"א בית"א . ויחפוף אלה האותיות מכתבת המזוזה
כדי שיעברך אות נגד האות שמתחלף בו אבל מכפנים אין להוסף שום דבר
על ב' פרשיות :

אם

תמלס על קלף כמעובד לסס סתו"מ אך נתמלו להסתמס צו חול ונתנו עליו גע סס מותר
כ טול סת"כ סקלף חוס של הגע לניס ולניף הפרשות של תפילין . והעלס סלון לעסוס מנט סוס
תפילין ומזוזה סו ס"ח וכן מכגליון של גע כפי שיעור שלריך לגע לכיות לו גליון . סגל סמוח
ומת' לכתוב עליו סת"כ מזו"ס דזס לא נפקע מהמות לשמו ע"ש :

קטת דסופת יח

ט כפר חיריה או תפילין שכרו אין עושין מהם מזוזה בגון שנכתב פרשת שמע כספר תורה כסוף הרף לא יוסיף לכתוב למטה כנגדו פרשת ותורה אם שמוע אף על גב דהשתא נכתבה בסדרן . ואין כותבין אותה על גליון ספר תורה לפי שאין מודדין מקדושה הסורה לקדושה קלה :

י ראית' לחזקו כן שיהיו מאד דתת' תוד נקב הקנה שכנגד השם חתיבת זכויות שלא יבאו חיו על ידי הנשיקה לאיסור כתיבת השם כאשר נראה ונגלה בכמה וכמה מזוזות שהטעם נמחק מחמת משמוש הידים בשאין שם זכויות :

יז דיני כתיבת טעולה אחרת והפירחה : וכו' מעיפים :

א אין כותבין המנילה אלא כדיו על הנזיל או על הקלף כספר תורה וצריכה שירמיט ואין העור שלה צריך עיבור לשמה . ויש אומרים שצריך עיבור לשמה (רמ"מ) ויש להחמיר :

ב ודינה כספר תורה לענין היקף נזיל והמטרות היתין וקלית החתיון וקופיין וכל נפוח האותיות בצורתן והמטרות ויתרות (ומיהו כריענד אין לפסול) משום המטרות ויתרות דאפילו השמיש כד הסיפר כאמצע תיבות וקראה הקורא על פה יצא) (מן אברהם) והם תוכיות פוסל כה . וצריך להיות שיטותיה שיום וגם צריך לכתובת מן הכתב ולהוציא כל תיבות מפיו קודם שיכתובו כמו בספר תורה . ועושין כל פרשיותיה בתומות . ואם עשאן בתוהות פסולה . והנה לתינה . גם נהנו שלא לעשות דה עמוד בכל בסופה . וצריכה הקק כראשה . כדי להקפיד בה . ויש אומרים שאינה צריכה :

ג עצירת בני חסן צריך לכתובם כשירה . ולא יבואר שירות . שתק על נבי כתב . אלא נעית חתב בין כתב לכתב . ואם לא עשה כן פסולה . וצריך לכתוב כרוהב הרף בהחלתו איש מצד אחר ואת מצד השני . וחקק כאמצע . ואחר כך פרשנדה מצד צד ואת מצד השני . וכן כולם . ובסוף הרף ויתא כפי היר . עשרה מצד השני ולפיכך כתיב הרף . וצריך להאריך בואו דויתא בלתיכתה . (ש"י ופרי מנדות) ויהי ראשה הכסוף קצת ביקופה כאלכסון למענה (ויש אומרים דוארנה כקריאתה) :

ד מנילה שהוא ניריה . וכן אם כתב כח כדף הראשון כרבות ופושם אינה נפסלה ככז (לבוש) אבל לכתהגה אין מנקדין אותה . ואין כותבין בריביותה כה :

ה (שערי אפרים שערי מ"י נתי) מה שנהנין האפרים לכתוב עשרת בני חסן באותיות גדולות . ויש סוהר הדיו . שהרי לא נמנו כמסורת בין האלפין ביתא נדולים . אה הסופרים ידעו כן לפי שעל הרוב כותביו המעלות עד דפון ארוכה ועשרת בני חסן אינו אלא י"א שיטין . וצריך לכלאות ניהא שיטין את כל הרף כמש"ל כמנהגו . וישאר הלך הרבה לבסוף . או רוחו נדול מאד בין שיטה לשמרה וכן כותבין אותהם גדולות למאות הרף . ואף על פי שכתב אדר אין לעשות אותיות גונגרת וקטורת כשאינו מקובל דבעדי המסורה לעשותם .

לעשותם . מכל מקום כיון שעשרת בני חמץ כתובים בדרך מיוחד כפי"ע אין להקפיד אף שהרפין אחרים הם כתובים בכתיבה דקה ודף זה בכתיבה גסה ומכל מקום כשאין יריעות המנורה ארוכים שלא יושחת תואר העמוד כשיכתוב בכתיבה בינונית קרוב לכתב של שאר הרפין מיטב לכתוב כתיבה בינונית . וגם יש למנוע מלעשות כאשר נהגו מקצת סופרים לשמקום שהשם הקרוש דמוז כראשי תיבות או כסופי תיבות שמו אותיותיו אותיות גדולות ואין לעשות כן לכתחלה . ומכל מקום אין לפסול הכתובות כן וקורין בהם אף לכתחלה :

ו (שם סעיף נ"א) אלו החסרות ויתירות במגילה שיש בהם מקום פסק . ומנהיגנו כאש"י י"ב פ"ח . (ע"פ סדר א"ב) :

אחשורוש . כולם מלאים לשני וי"ן . רק ארבעה חסרים וא"ו בתראה . ואחר חסר שני חווי"ן בכתיבה . וסימנים לשלח יד כמדה אחשורוש (סימן ב' פסוק כ"א) בשם המלך אחשורוש (סימן ג' פסוק י"ב) . ויאמר המלך אחשורוש לאסתר המלכה ולמרדכי (סימן ה' פסוק ז') יכתוב בשם המלך אחשורוש ויהתום (סימן ז' פסוק י"ד) ושם המלך אחשורוש כתיב אחשורוש קדי (סימן י"ד פסוק א') . אמן את הדסה . (סימן ב' פסוק ז') אמן חסר וא"ו :

אותי וגם למחר . סימן ה' פסוק י"ב) איתי מלא בא"ו . ארדי . חסר יו"ד אחר הרי"ש :

ביהודיים סימן ה' פסוק ז' ביהודיים בשני וירדין . נבות חמשים (סימן ה' פסוק י"ד) נבט חסר וא"ו :

הגלה . אשר הנלתרה (סימן ב' פסוק ו') הגרה חסר וא"ו . הושב בשער המלך . סימן וא"ו פסוק י"ד) הושב מלא וא"ו :

הזכרות דברי הימים (סימן וא"ו פסוק א') הזכרות חסר וא"ו אחר הרי"ש . ומלא וא"ו אחר הני"ן :

החיצונה (סימן ו' פסוק ד') מלא יו"ד ומלא וא"ו . החלות (סימן ו' פסוק י"ג מלא וא"ו :

היהודיים ומרדכי בא (סימן ה' פסוק א') היהודיים בשני וירדין . וכן ונתתיהם היהודיים עתידים (סימן ה' פסוק י"ג) בשני וירדין . ושאר תיבות היהודיים שבמגילה נכתבים ביו"ד אחד לפד :

הולך וגדל סימן ה' פסוק ד') הולך מלא בא"ו :

הגורל דהמס ולאכדם . (סימן י"ט פסוק כ"ד) הגורל מלא בא"ו : הפרים האלה ונכתב (סימן ט' פסוק ל"ב) הפרים חסר וא"ו :

וישנה (סימן ב' פסוק ט') וישנון בלא יו"ד אחר הני"ן :

ותבואנה (סימן ד' פסוק ד') מלא וא"ו יו"ד :

ויבוא אל ביתו (סימן ה' פסוק י"ד) ויבוא מלא בא"ו :

וששן ויקר (סימן ה' פסוק ט"ו) וששן חסר ו' : וששון ליהודים (סימן ה' פסוק י"ז) וששון מלא ו' : ונהפוך הוא (סימן ט' פסוק א') ונהפוך מלא בא"ו :

ומשלח מנות איש לרעהו (סימן ט' פסוק י"ט) ומשלח חסר ו' : ומשלוח מנות איש לרעהו ומתורה לאכזריות (סימן ט' פסוק י"ט) ומשלוח מלא ו' :

קסת הסופר יט

ומתנות לאביונים (שם) ומתנות מלאו :
וכבאח (סימן ט' פסוק כ"ח) וכבאח חסר ו' :
ודבר שלום (סימן יוד פסוק ג') ודבר חסר וא"ו :
חרבנא בנתא (סימן א' פסוק י"ד) כאל"ף רבסוף :
חרבנה אחר מן הכרטיס (סימן ו' פסוק ט') כה"א לבסוף :
יושב בשער המלך קצף (סימן ב' פסוק כ"א) יושב מלא כוא"ו :
כלשונ (סימן א' פסוק כ"ב) (וסימן ג' פסוק י"ג) כלשונ מלאו :
כלשונ (סימן ח' פסוק ט') כלשונ חסר ו' :
לכא ברבר המלך (סימן א' פסוק י"ב) לנא מלאו :
לנפל רגליו (סימן ו' פסוק י"ג) לנפל חסר ו' :
לרוב אחיו (סימן יוד פסוק ג') לרוב מלאו :
מניתח (סימן ב' פסוק ט') מלא וא"ו וחסר י"ד אחר חתי"ו :
מנהלים ודחפים (סימן ח' פסוק י"ד) מבחלי"ז חסר וא"ו :
מנות לרעהו (סימן ט' פסוק י"ט) מנות מלא וא"ו :
מהרו ועד כוש (סימן א' וסימן ח' פס קט') מהרו חסר וא"ו אחר חתי"א :
נערותיה לטוב (סימן ב' פסוק ט') נערותיה מלא כ' א"ו :
ספרי המלך (סימן ח' פסוק ט') ספרי חסר וא"ו :
עתודים לזם הזה (סימן ח' פסוק י"ג) עתודים כוא"ו אחר חתי"ב תיב . ועתיר
ב"ד קרי . וקרמא (סימן ג' פסוק י"ד) עתודים :

פרשנרתא תי"ו קטנה :
פרמשתא שי"ן קטנה :
ויזתא , וא"ו גדולה , וזי"ן קטנה :
צרה היהודים , ככל המניחה כתוב חסר וא"ו :
דחוב (סימן ד' פסוק וא"ו) דחוב מלא כוא"ו :
שנות מכל עם (סימן ג' פסוק ח') שנות חסר וא"ו אחר השי"ן :
תבא ושתי (סימן א' פסוק י"ט) תבא חסר וא"ו :
תר נערה (סימן ב' פסוק י"ב) ופסיק ט"ו) תר חסר וא"ו :
תלהו (סימן ז' פסוק ט') תלהו חסר וא"ו אחר הל"ב :

ז (שם סעיף ג"ב וע"ש בפתי שערים) אם טעה הסופר וכתב כתיבות ליהודי
ה"א יתירה בין הוא"ו ובין חדל"ת שיש כאן שם שלם של הוי"ה סמוכין
יש לתקן לנרד הנקודה אשר כה"א חיתירה , ונס ינרוד קצת הנרד הימי
כדי שיתבטר מצורת אות ושוב יחזיר וימשוך בקודמס הרגל הימיני בכראשו
לעשות סמנו דל"ת כתיקונו שאמלא יעשה כן יחיה חק תוכות שפסול וא"
כך ימחוק חדל"ת שאחריה ויכתוב במקומה י"ס , ולא ימחוק תחלה אותיות
ד"י"ס , לפי שאם ימחוק תחלה ד"י"ס יחיו אותיות השם נראה להדיא בלא
ערכיב . ואם ימחוק אחר כך רגלו חתי"א יחיה נראה במחוק השם , ומה
טיגמא נמי לא ימחוק תחלה אפילו דל"ת לבר אף שיהי' עדיין י"ס מ לבטל
איתיות י"ס רחוקים עתה מן התיב ש נראית בשם אלא התחלת המחיקה ה"א

מן הדין שהוא האות המוטעית וכעור שחייא עומדת כערבוב לשאר האותיות . נראה היא כי אינו מן השם אלא שנכתב בטעות ואם טעות ובחק תחלה חדר'ת או אפילו רי"ם מכל מקום יבול הוא למחוק אחר כך הדין שאין כאן קרולשת השם כלל כיון שנכתבה הח"א בטעות . ומי אחר כך בתיקון חניל לחסיד יבול לקרור החיבה וישם ממלית וכתוב תיבת ליחודים בתיקונה :

אם תפרה כחטי פ'שתן פסולה :
 אם הטיל בה נ' חטי נידון בשרה . ובלבד שיחיו משולשות . ומפני שיש בו פירושים שונים צריך לצאת ידי בולם ויעשה תפירות בראשונה בסופה ונ' כמצעותה . ותפירה אחת בחלק הרביעי מצד זה . ותפירה אחת בחלק הרביעי שמצד האחר . ואם אין לו נידון יותר מוטב לחזור הנשאר בחובי פ'שתן מלהניחה כלא תפירה . אבל אם יש לו נידון תפיר בולח בנידון ותפירה תחית מכחיון ולא מבפנים :
 צריך כתיבת שיעור בראש היריעה ובסופה וכמ' שהו בני :

*****

קונטרס השמות

אמר המנהל , אשר אשר ויכני ד' לגמור סינוני זאח , לזכות זו סופרי בני ישראל , דפתי כי טוב לסמוח אליו קונטרס על השמות שכתורה שיש כסס מקום ספק , לזכר חסד קדש , ופיוס חסד חול , ולזכר חסד כסדר , ולזכר לקדש על חנפי כתי"ס צפויים סיו' , ופעתתני קונטרס זה מספר הנכבד מלכות קודש , להנאון מבר'ס פלנקלם זני' , אשר לינו וזיך הקונטרס ספור חני' , ועטט סוספתי על הקודש אם סמלפתי זספר מנהל סי , ונס' מנחת כני' . וסופר יהי' זסיר זמלפכתי ססיס מלפנס ססיס , וזיכוס זתיקון חודש סלו , זני' סקוס טן ססעות סמנו , לעטן יסי' זכור לקדשו , זסעת כתינת ססס סנכנד וסגולס :

ספר בראשית

פרק	פרק	פרק
א	ב	ג
ד	ה	ו
ז	ח	ט
י	יא	יב
יג	יד	טו

כי יודע אלפים , וסיתס כללסס , סלסזון קדש , זסגני חול :
 זדמות אלסס , קדש :
 זרלכו בני סלססס , זכנ' (זסוק ד') אשר ינלוו בני סלססס ,
 סניסס חול :
 זססחט ספרן זפני סלססס , קדש :
 ני זללס סלססס , קדש :

קונטרס השמות

	פסוק	פרשה
מקדס לניח אל (א) ספק, וכן קולס :	ה'	י"ב
ספק אל רמי, קדש :	י"ג	י"ז
זיממך אדני, פס נס מלמתי חן, קדש :	ג'	י"ח
ויסמר כנכ לא מדני, סורו לא, מול ז :	ב'	י"ט
ויממך לוט אליבס מל נס אדני, קדש :	י"ח	
וינח מליסס אל אדנימך, וכן (פסוק ר) ויאמר אליו מלסיס צחוט, שניכס קדש :	ג'	כ'
כי אמרתי רק חין יבאה מליסס, קדש :	י"א	
ויכי כלשכר החעור אותי מליסס, קדש :	י"ג	
ועתס סכצכ לי צאלקוס, קדש :	ב"ג	ב"א
כסיפ מליסס אמס צמוכנו, קדש :	ו'	כ"ג
לכני סכל צית אל, סכל, קדש :	י"ג	ל"א
וינח מליסס אל לנן סארמי צחלוס סליס, קדש :	כ"ד	
יס לאל ידי וכן (דברים פ' כ"ס פסוק ל"ג) ולחן לאל ידך, וכל ביולס צכס, חול :	כ"ט	
ולפלי מציכס אמס, קדש :		
ולוי מלכי חני מלכי אצרכס, שניהס קדש :	ס"ב	
מלכי אצרכס וולכי נחור, סכמסון קדש, וססני חול :	ג"ג	
מלכי אצרכס, ספק :		
מחכס מליסס, קדש :	ג'	ל"ב
כי סרית עס מליסס, קדש :	ב"ט	
כי ראיחי מליסס, חול :	ל"א	
כרפוט פני מלהיס, חול :	ו'	ל"ג
ויהקס לו אל מלכי ישראל, שניכס קדש :	כ'	
לאל סנרסכ סניך, קדש :	א'	ל"ח
לאל סעונס אותי, קדש :	ג'	
ויהקס לעקוס אל, קדש :	ז'	
נגנו אליו מליסס, קדש :		

ספר שמות

כי מלכי עמד, חול :	י"ב	ז'
מכ"י ספר מכ"י, וגס מכ"י סלפני מליכסי, סלמסס קדש :	י"ד	

(6) ספק, נעל מליר נח"ג כחצ צפטיטנה סכוא חול, כיון סכוא סב מקוס, וסמס
צמלחכס סקודש, מניח סרצס פוסקיס דס"ל סכוא קדש, וסויס, קל"פ דעס
סורס נוטס, ססס ציה אל קדש, פס לט ש"ס קנלה איס מפי איס, כע"ס נע' צרכי יוסף
זלוקכסיס, עכ"ל ונע"ל מנחח כלי"ל כחצ לקמן (פרסס ל"ס פסוק א') כל צנת אל דלוי,
כחצ מנחח סי לעיל (י"ג, ח') עפ"י מסורס סכוא מן סממות סכמלקיס למתי פיוצות,
סכל לט צחוי סיעין, ופ"כ איכא לסטוקי אס מלה אל הוט קדש, לפי סיקרס ע"ס אל
צכס זק' א' לו הוט חול, לפי סכוא סס מקוס, ולדעתי סככוון לעשות כפי סכורס סמ. חת סי
צכס ר"מ סכופר סוף פ' וילס, נקדש על חנסי, וגוס סוכל ללסס מירי גי סכסיקוט עכ"ל :

קונטרס השמות

בו

פסוק

ואתם תהיו לי לאלהים, ספק :	ט"ז
ויבטחו בי, קדש :	כ"ד
רחם נחמך אלהים ופרעם, ספק :	א'
אלנע פתחים הוא, קדש	ט"ז
מי כמעט נבליט, חול :	א'
כי ירד על כמיס, קדש : וגם יב, פרי מילן נחר טיעם :	י"ז
מכל המזקים, חול :	א'
ואנישו אדניו אל המלכים, חול :	
וסלטים אנו לידו, קדש :	
ונקרב צעל פנים אל המלכים, חול, וכן (פסוק ח) עד באלתם	
יגא וכו', וכן אשר ירשיעון מלכים :	
וזנח ואלהים, חול :	
חנהים לא תקננו, קדש :	
ואמנא פתחו רוח מלכים, קדש :	
קום עשה לנו מלכים, חול :	
אלים מלכך ישראל, חול :	
חנ לך עמר, קדש :	
עשה לנו מלכים, חול :	
וימלח פתחו רוח מלכים, קדש :	

ספר ויקרא

לום איש כי יקלל אלהיו, קדש :

ספר במדבר

אליהם זן נאל, וכן כל שמוח בני אדם אע"פ שנאמר ובהם שם
 משמות שאינם נמחקים, זין מלכניסם זין מלחריהם, פשוט
 שאין גסס קדושם :
 וינא מלכים אל בלעם, וכן לקמן, וכן ויקר מלכים אל בלעם,
 חול קדש :
 זה אהב לא הנה אל, קדש :
 אל מולתם ממלכים, קדש - וכן לקמן (ב' כ"ד פ' ח') אל מולתו
 ממלכים :
 מה פעל אל, קדש :
 נאם שמוע אמרי אל, קדש - וכן השני (בפסוק ע"ו) :
 קו מי ישיח מעטו אל, קדש :

ספר דברים

כי האספת לאלהים הוא, קדש :
 אשר מי אל נשמים ונאמן, קדש :

קונטרס השמות

פרשה	פסוק
ד	אשר לו אלהים קדושים, קדש :
ל"ב	אשר נגזר אלהים מרס, קדש :
ל"ג	השמע עם קול אלהים, קדש :
ל"ד	או הנסה אלהים, קדש :
כ"ג	כי מי כל נסר אשר שמע קול אלהים, קדש :
י"ז	סוף אלהי התנאים, הרמזון קדש, וסמני חול : וכן ופדוי ספרדניש
	ברמזון קדש, וסמני חול :
כ"ג	כי קללת אלהים, קדש :
ל"א	כאם על כי חין פלתי בקרני, קדש :
ל"ב	ועוד אלוש עשכו, קדש :
י"ז	אנחו למדים לא אלהי, קדש :
	אלהים לא ידעום, חול :
כ"א	כס קנאוני נגזר אל, קדש :
ל"ג	ושמר מי אלסיו, (ג) ספק :
ל"ב	וסין אלהים עמדי, חול :

(ג) ספק, צעל מאיר נחיו ונעל מנחגם הקודש, לא כחזו על מס וס כ"ל, נמנחגם פי לנו כאלא דינו, רק נמנחגת כנילו רמיחי נחגז צמטיוס, אריה חול ונרמס נמחיק אחר התקנות ורמ"י ו"ל, חמנט חנס אחר הרמס לי סרנר וס נלמלי כסנים נחום י"ז ח"ק ב"ט ע"ג ד"ה ישחו יין נכוסים ע"ס, וכן רמיחי קלח מעפרשי סורג פירשו ע"ד ספוא קדש, לכן כחמי ספוא ספק, כי חין צדי לסכריע :

עוד רמיחי לרבינו דבר אחד, והוא נזורת סמירה, אשר נכר נח הקצול, לסגיה טיעס טלחם פנויה לפנים ולאחרים, וכן נכחו כל הסופרים עד סיום, והדמיס מקרוב נלו, צעל מאיר נחיו, וכתב אלל סירת חיס ו"ל, צפתוחס הזאת, וצמוק סמירה, סמנו מלת ענדו צמיעס סמית, וקלה חיס צמיעס לא, כדי לעשותה כסאר אליצא דכ"ע, ולף כי צלחם יס מלמקים, ורנז כמו רנז הדיעות, עכ"ז כנל כולדו רנני ונלוני ארן, וכדור סלכס למעשה, לעשותה כסאר זכרנו עכ"ל, ונס החכט מוס' וואלף סיודענטיים דמיקונים שלו, עשה כמחכונמו, וגם סעתיק דנריו אלו, ולא פירשו מי הם הנלוונים אשר יסמיו על זאת, ונס לא סנזחם ודעמס, כ"ס לעשות פתוחס אליצא דכ"ע, ואמנס על זכר צל החמי' צמיה חכס לני סיוח נ"ס (הנזס צמק"ס למרמט"ד) דל"ן נלן צ"י מיהוס כלל אליצא דכ"ע, סנך חיס הקנזס נחניח טיעס סחח פנוים, בין חקלס פתוחס או סחוחס ע"ס, ולני אומיק נלסר קנח, דל"ז חדרנז אורת צעל מאור עינים לא א"ס חנינח דכ"ע, כיון דכן הוא הקנזס, נמזס אד"ס ויך לעשה סמנח דיהס ולא פתוחס לני ואלס דל"ן לנחום מלח סמנו כל הסופרים ונזכר כלל סמיקונים נלי טוס חלק

